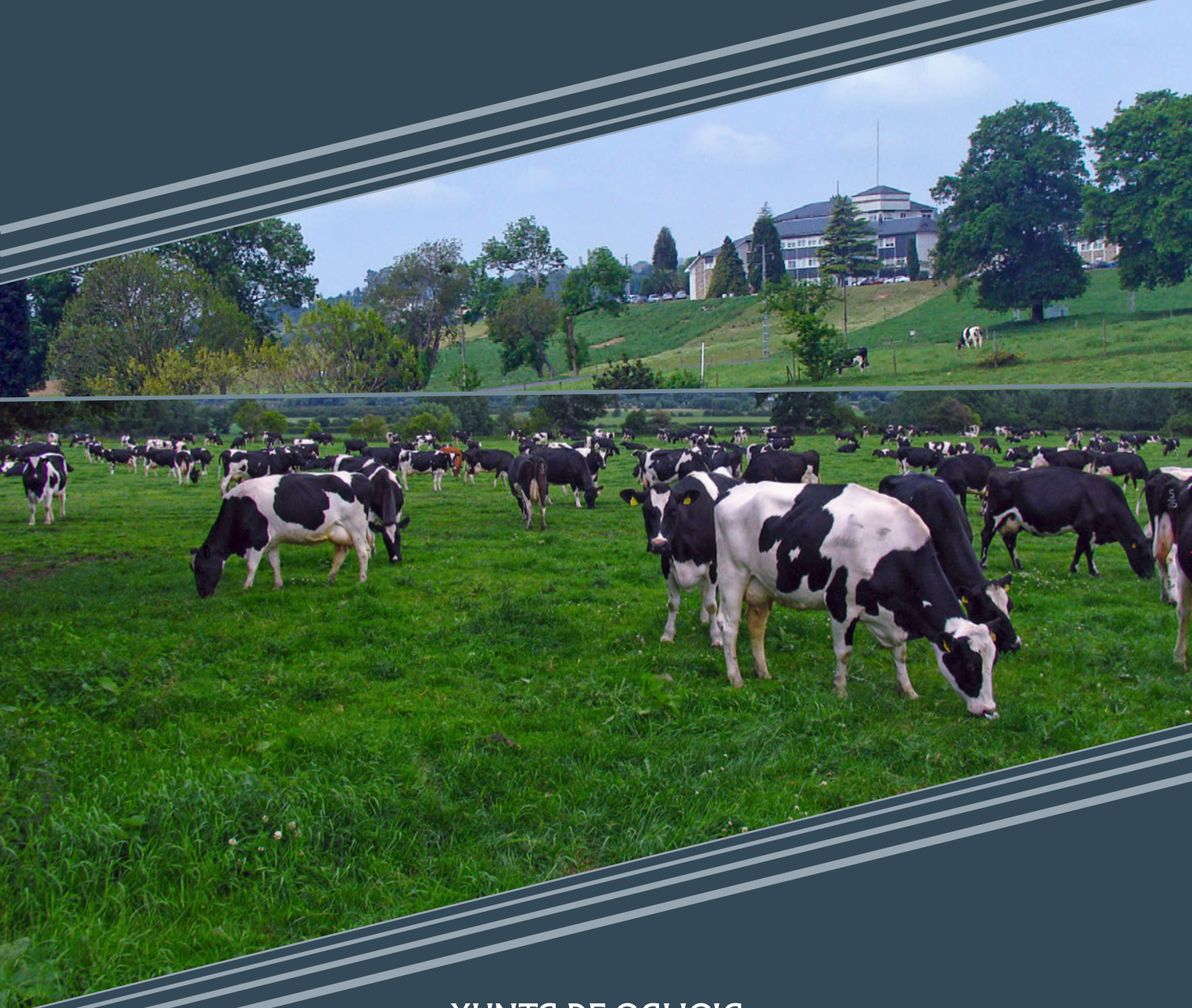

RESULTADOS TÉCNICO-ECONÓMICOS DAS EXPLOTACIÓNS DE VACÚN DE LEITE EN GALICIA 2009

Fernando Barbeyto Nistal e Claudio López Garrido
CENTRO DE INVESTIGACIÓNS AGRARIAS DE MABEGONDO

XUNTA DE GALICIA

Edita: Xunta de Galicia. Consellería do Medio Rural e do Mar

Lugar: Santiago de Compostela

Deseño e Maquetación: Gráficas Garabal

Fotografías: José Ángel Salvatierra
Ángeles Román Vilar
Fernando Barbeyto Nistal
Claudio López Garrido

Ano: 2012

Imprime: Gráficas Garabal

Depósito Legal: C 297-2012

ISBN: 978-84-453-5030-0

RESULTADOS TÉCNICO-ECONÓMICOS DAS EXPLOTACIÓNS DE VACÚN DE LEITE EN GALICIA 2009

Fernando Barbeyto Nistal

Claudio López Garrido

CENTRO DE INVESTIGACIÓNS AGRARIAS DE MABEGONDO

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL E DO MAR
Santiago de Compostela
2012

ÍNDICE

INTRODUCCIÓN	7
1. XENERALIDADES	9
1.1. Evolución da produción e do número de explotacións	11
1.2. Prezo do leite	13
2. RESULTADOS DAS EXPLOTACIÓNS LEITEIRAS GALEGAS EN 2009	17
3. EVOLUCIÓN DOS RESULTADOS (2005–2009)	23
4. ANÁLISE DOS GRUPOS DAS EXPLOTACIÓNS LEITEIRAS GALEGAS EN 2009	29
4.1. Resultados técnicos	31
4.2. Resultados económicos	31
5. EVOLUCIÓN DOS CUSTOS DE PRODUCCIÓN (2008-2009)	35
6. RESULTADOS EN FUNCIÓN DO TAMAÑO, DA INTENSIFICACIÓN E DOS PREZOS	41
6.1. Resultados en función do tamaño do rabaño	43
6.2. Resultados por tamaño da Superficie Agraria Útil	47
6.3. Resultados por volume do leite comercializado	51
6.4. Resultados en función da carga gandeira	55
6.5. Resultados en función do rendemento leiteiro	59
6.6. Resultados en función da produción por unidade de superficie	63
6.7. Resultados en función do uso do concentrado	67
6.8. Resultados en función do prezo do leite	71
6.9. Resultados en función do prezo do concentrado	75
7. AS EXPLOTACIÓNS GALEGAS NO MARCO EUROPEO	79
7.1. Comparación xeral	81
7.2. Comparación entre países	85
7.2.1. Evolución dos resultados (2008-2009)	88
7.2.2. Evolución dos custos de produción (2008-2009)	92
7.3. A produción ecolóxica de leite en Europa	97
7.4. Metodoloxía EDF para a comparación dos custos de produción	104
7.4.1. Cálculo do custo da produción	104
7.4.2. Cifras clave da comparación dos custos de produción da EDF para explotacións leiteiras ..	105
7.4.3. Tipos de cambio	107
7.4.4. Salarios	108
CONCLUSIÓNS	109

INTRODUCCIÓN

Rematado o programa de xestión das explotacións de leite en Galicia que se iniciara en 1977 con financiamento público, non todas as Agrupacións de Xestión de Explotacións (Axes), constituídas para tal efecto, perviven. Os resultados técnico-económicos do exercicio de 2009 que se presentan nesta memoria foron elaborados a partir da información facilitada voluntariamente por aquelas Axes que seguen a prestar asistencia técnica e contable aos seus asociados.

Os datos relativos á cota láctea das explotacións son os oficiais de final da campaña 2009-2010 e, polo tanto, reflicten a distribución da cota o 31 de marzo de 2010.

Aínda que o traballo segue o esquema de anos anteriores, ampliouse a información relativa ao prezo do leite e á comparación internacional dos custos de produción para explicar a situación do sector na actualidade.

Os datos proceden de 171 explotacións de vacún de leite de toda Galicia no período que abrangue de xaneiro a decembro de 2009. A súa distribución, en función do volume da produción, mostra (Táboa 1) que o tamaño medio das explotacións do grupo das Axes se aproxima bastante á media galega. A produción media por explotación é superior á de 2008 en todos os estratos.¹

Táboa 1. Distribución da cota láctea galega e da produción das explotacións das Axes

Cota ou produción/ explotación	Distribución da cota de Galicia				Distribución da produción das Axes					
	Explotacións		Cota total		Cota por explotación	Explotacións		Produción total		Produción por explotación
	t	nº	%	t	%	kg	nº	%	1.000 L	%
<100	6.712	46,4	289.513	13,0	47.067	4	2,3	355	0,4	88.873
100 - 299	5.153	38,7	904.299	40,8	174.837	58	33,9	12.802	15,9	220.732
300 - 599	1.561	11,7	637.088	28,7	404.265	65	38,0	27.425	34,0	421.926
600 - 1.199	383	2,9	306.740	13,8	804.754	38	22,2	32.850	40,7	843.077
≥1.200	46	0,3	80.985	3,7	1.795.230	6	3,5	7.294	9,0	1.458.944
Total	13.315	100	2.218.624	100	159,154	171	100	80.726	100	472.268

¹ Consellería do Medio Rural. *Resultados do programa de xestión de vacún de leite en Galicia en 2008*. Xunta de Galicia, 2009

1.

XENERALIDADES

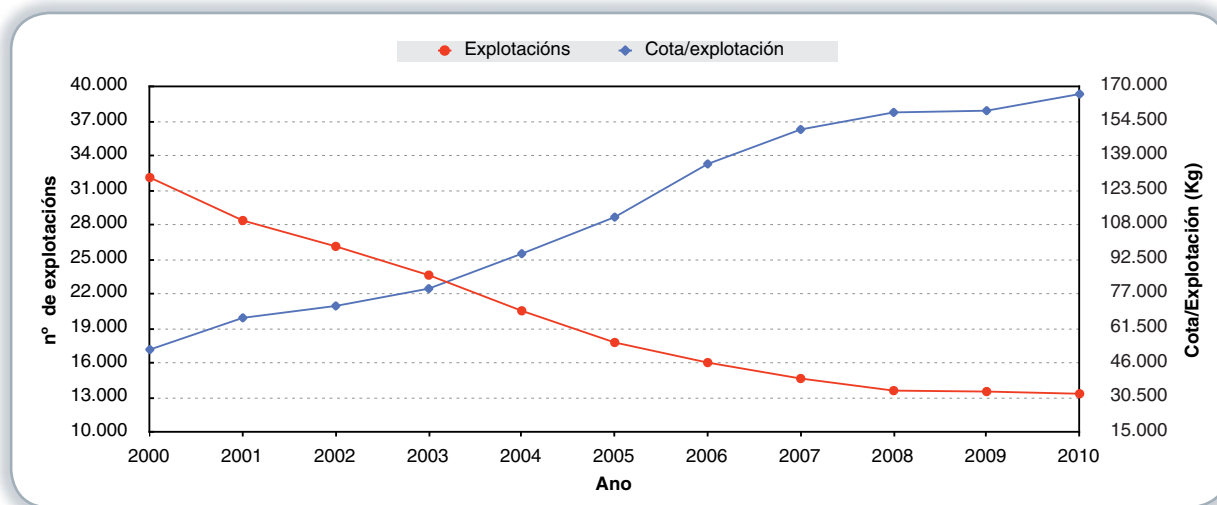

1.1. Evolución da produción de leite e do número de explotacións

Na campaña de 2009-2010, que rematou o 31 de marzo de 2010, desapareceron en Galicia só 191 explotacións leiteiras. Esta insignificante redución do número de explotacións débese á ausencia dun programa de abandono subsidiado, e para ter unha cifra máis próxima da real teríase que incluír boa parte das 1.946 cesións temporais que se produciron nese período, pois é probable que estas explotacións non volvan producir leite. De considerar conxuntamente ambas as dúas cifras como abandonos, a taxa de desaparición das explotacións superaría as de 2004 e 2005, anos en que se ultrapasou o 13%, e mesmo se triplicaría a de 2008.

Por outra parte, a cota total de Galicia ampliouse en 69.087 t, o que supón un incremento do 3,2% respecto ao ano anterior. A cota media por explotación tamén aumentou en 7.472 kg, o que representa un incremento do 4,7%, semellante ao dos dous últimos anos (Gráfico 1 e Táboa 2).

Gráfico 1. Evolución do número de explotacións e da cota/explotación (kg) en Galicia

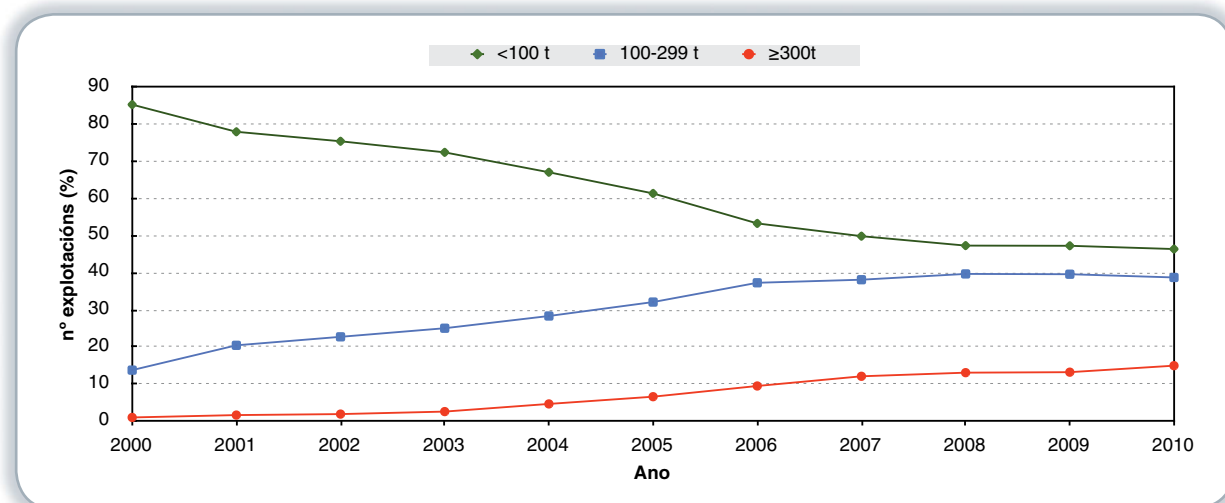

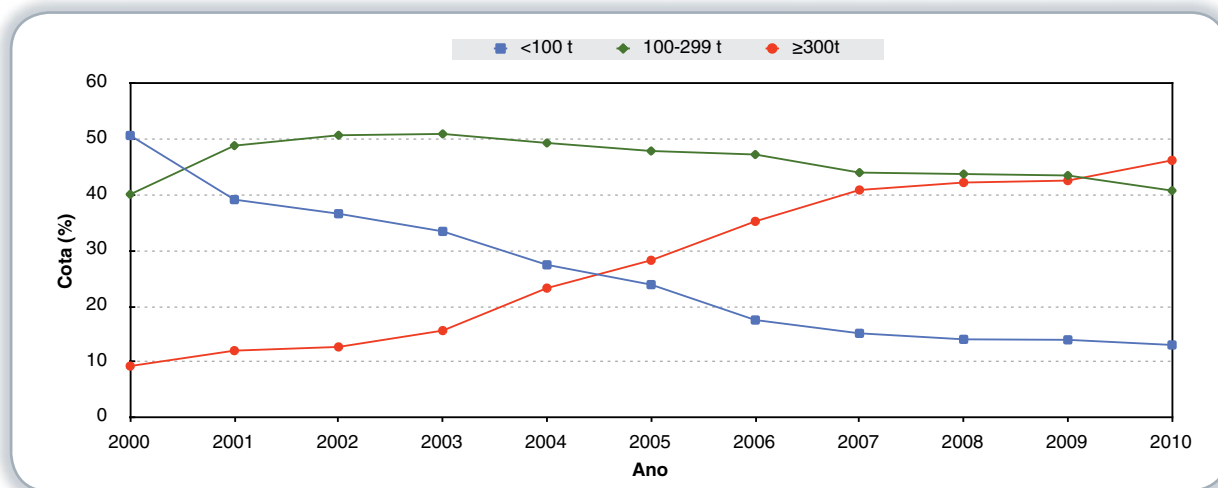
Ademais da desaparición das explotacións, cómpre salientar as transferencias de cota dos estratos inferiores aos superiores. As explotacións de menos de 100 t de cota pasaron de representar o 47,2% das totais e de dispor do 14% da cota total na campaña 2008-2009 a ser o 46,3% das totais co 13,1% da cota total na de 2009-2010, e as explotacións de máis de 300 t de cota, que eran o 13,2% das totais e contaban co 42,5% da cota, pasaron a ser o 15% co 46,2% da cota (Gráficos 2 e 3). Polo tanto, a tendencia á concentración da produción de leite nun número de explotacións cada vez menor, con rabaños de maior tamaño, mantense.

Táboa 2. Evolución da cota e do número de explotacións leiteiras por estrato de tamaño

Cota	2008				2009			
	Explotacións		Cota total		Explotacións		Cota total	
Kg	Nº	%	kg	%	Nº	%	kg	%
< 39.999	2.850	21,1	59.158.640	2,8	2.771	20,8	57.192.105	2,6
40.000 - 99.999	3.529	26,1	241.078.557	11,2	3.401	25,5	232.320.905	10,5
100.000 - 149.999	2.178	16,1	268.001.368	12,5	2.057	15,4	252.927.579	11,4
150.000 - 299.999	3.167	23,4	666.502.103	31,0	3.096	23,3	651.371.201	29,4
300.000 - 599.999	1.398	10,4	565.161.989	26,3	1.561	11,7	637.087.889	28,7
600.000 - 1.199.999	343	2,5	276.030.579	12,8	383	2,9	306.739.760	13,8
1.200.000 - 2.399.999	33	0,2	49.836.468	2,3	38	0,3	57.096.995	2,6
≥ 2.400.000	8	0,1	23.767.989	1,1	8	0,1	23.887.989	1,1
TOTAL	13.506	100	2.149.537.693	100	13.315	100	2.218.624.423	100
Cota media (kg/explotación)			159.154				166.626	

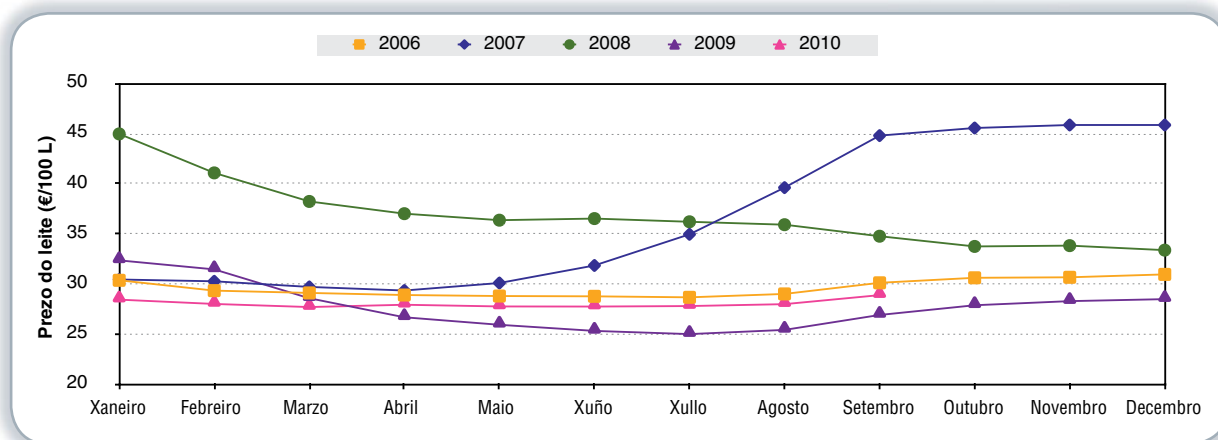
Fonte: Consellería do Medio Rural

Gráfico 2. Evolución da distribución das explotacións (%) en Galicia por estratos de tamaño de cota por explotación

Gráfico 3. Evolución da distribución da cota (%) en Galicia por estratos de tamaño de cota por explotación

1.2. Prezo do leite

A evolución do prezo do leite permite entender os resultados económicos das explotacións. Despois da excepcional suba de 2007, o prezo do leite en Galicia non deixaría de descender ata xullo de 2009, ano en que comezaría unha lixeira recuperación que, porén, nin sequera chegaría a alcanzar o nivel de 2006. De feito, o prezo medio anual de 2009 foi un 6,5% inferior ao de 2006, un 24,2% respecto do de 2007 e un 24,8% do de 2008, aínda que a percepción da caída foi máis negativa, pois entre decembro de 2007 e o mesmo mes de 2009 o descenso do prezo foi do 37,9% (Gráfico 4).

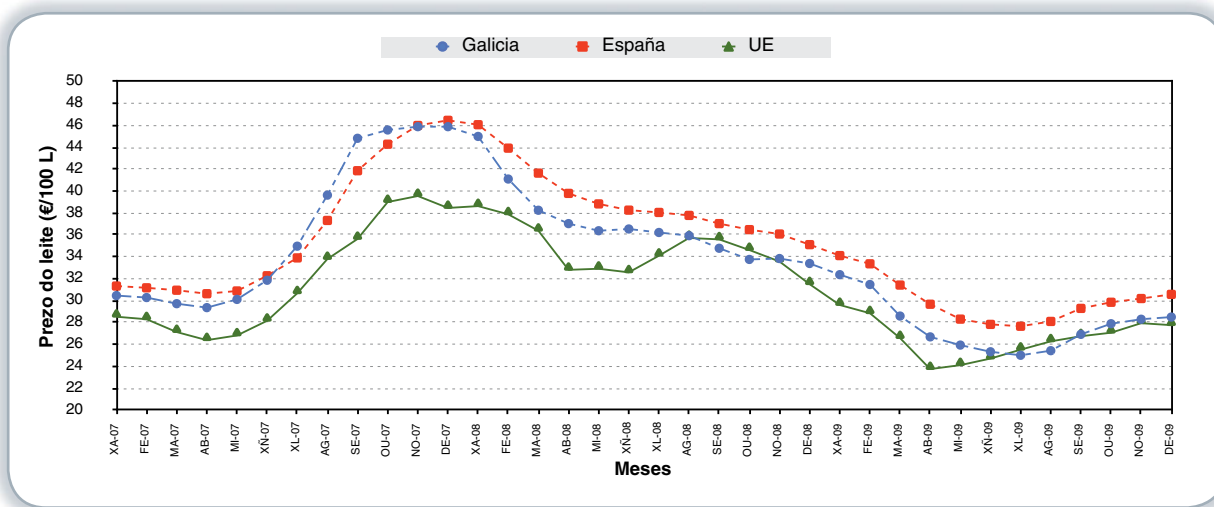
Gráfico 4. Evolución do prezo do leite (€/100 L) en Galicia (2006-2009)

Fonte: Instituto Galego de Estatística e Observatorio do Sector Lácteo

O prezo medio do leite en Galicia segue a ser inferior ao de España. A diferenza media anual (2,33 €/100 L) en 2009 foi superior á de 2008 (2,24 €/100 L), alcanza o máximo en abril (2,98 €/100 L) e o mínimo en xaneiro (1,74 €/100 L).

O prezo seguiu o mesmo curso descendente de 2008 ata o mes de xullo de 2009, onde comezou unha lixeira recuperación que se prolongaría ata decembro e mesmo ata a primavera de 2010. Esta tendencia é semellante á seguida en Europa² aínda que os procedementos de cálculo utilizados sexan diferentes (Gráfico 5).

Gráfico 5 . Evolución do prezo do leite en Galicia, España e a UE (2007 -2009)

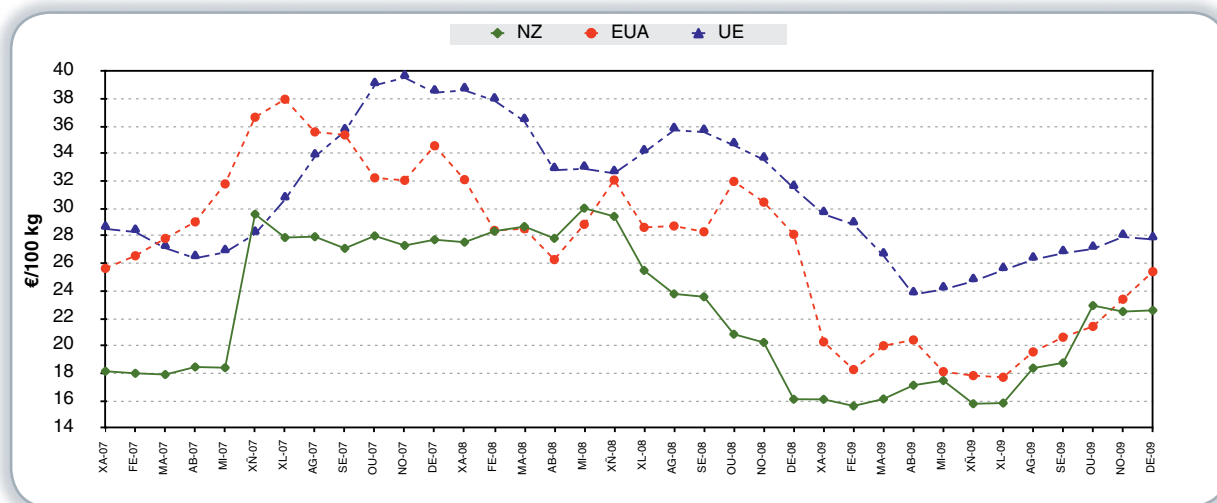
Fonte: MAPA e Observatorio do Sector Lácteo

Pola súa parte, a evolución do prezo do leite na UE, segundo os datos de LTO Nederland, parece seguir a mesma tendencia que a dos EUA, mais con un trimestre de atraso, o que fai que tanto as subas como as baixadas sexan menos bruscas. No caso de Nova Zelandia, a referencia son as poxas de Fonterra, e contrariamente ao que acontecía en 2007, desde xaneiro de 2008 en diante a evolución do prezo do leite é moi parecida a dos EUA (Gráfico 6).

² O prezo do leite estimado por LTO Nederland calcúlase en €/100 kg para un leite homoxeneizado ao 4,2% de graxa e 3,4% de proteína, con menos de 25.000 bacterias e de 250.000 células somáticas e un volume anual de leite comercializado de 500.000 kg.

Gráfico 6. Evolución do prezo do leite (€/100 kg) en Nova Zelandia, EUA e UE (2007-2009).

Fonte: LTO Nederland

A distribución das explotacións en función da súa produción e do prezo do leite mostra que non só o prezo medio xeral en 2009 (28,25 €/100 L) foi inferior ao prezo mínimo de 2007 (29,65 €/100 L) e de 2008 (33,97€/100 L), senón que tamén o prezo máximo de 2009 (33,26 €/100 L) é inferior ao prezo medio dos dous anos anteriores (37,02 €/100 L en 2007 e 37,5 €/100 L en 2008).

Así mesmo, en 2009 o prezo mínimo do estrato de máis de 700.000 L (27,63 €/100 L) foi superior ao prezo medio do estrato inferior (25,53 €/100 L) e mesmo do de 100.001-200.000 L (26,72 €/100 L), e o prezo medio do estrato superior (30,41 €/100 L) é máis alto que o prezo máximo do estrato inferior (30,23 €/100 L).

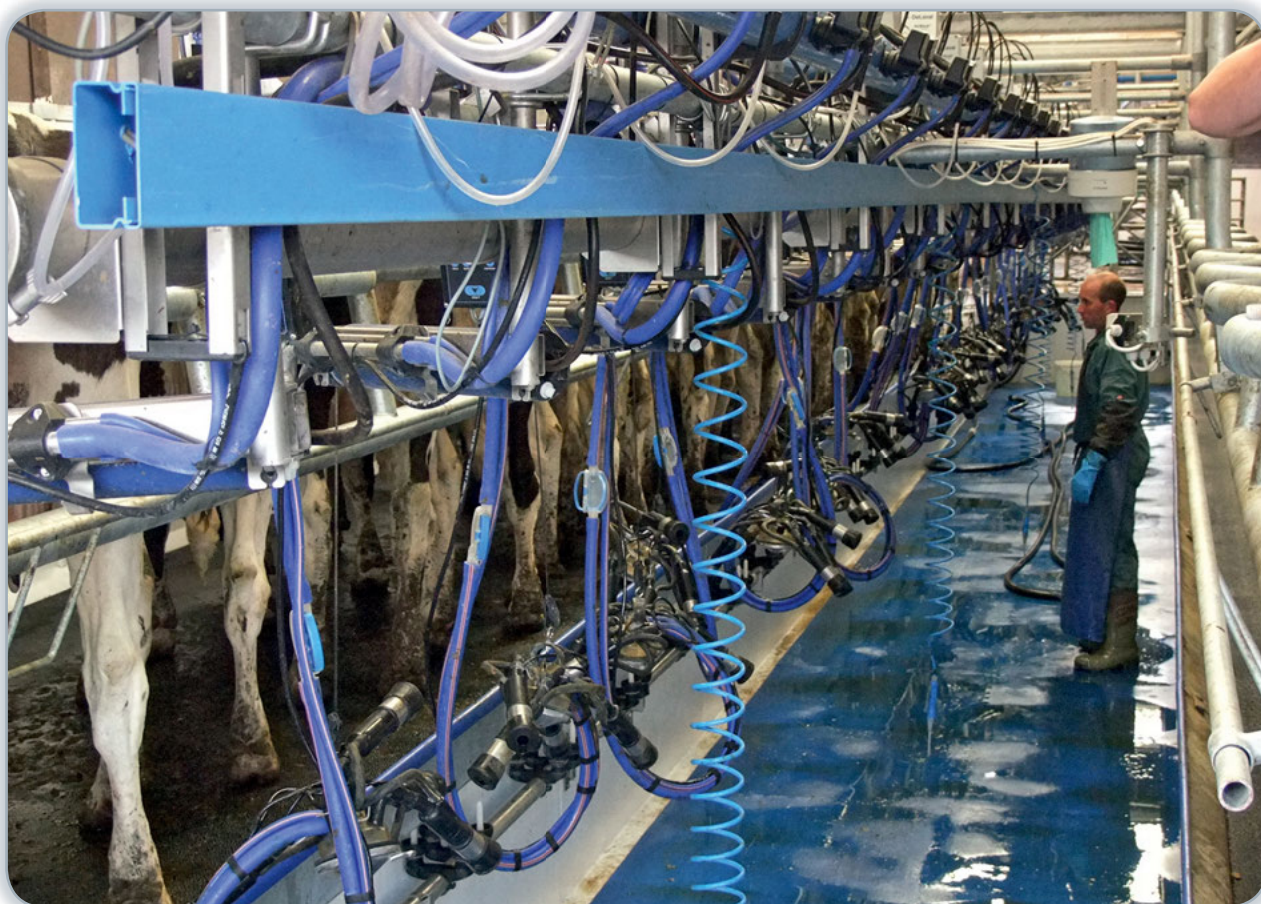
Aínda que a diferenza do prezo medio entre o estrato inferior e o superior está preto do 19%, en termos absolutos, nos tres últimos anos, a diferenza entre o prezo medio do estrato superior e o do inferior pasou de 6,49 €/100 L en 2007 a 4,88 €/100 L en 2009.

Esta redución da diferenza de prezos entre estratos indica que en tempos de crise as explotacións de maior tamaño se poden ver mesmo máis afectadas que as pequenas.

Esta brusca e continuada baixada do prezo do leite é a razón fundamental dos pésimos resultados económicos de 2009 e da alteración dos plans de investimento previstos polos produtores. Por outra parte, nos tres anos de referencia, máis do 85% das explotacións recibiu un prezo polo leite inferior á media xeral (Táboa 3).

Táboa 3. Prezo do leite (€/100 L) e número de explotacións segundo a produción en 2007-2009

Ano	L/explotación	≤ 100.000	100.001-200.000	200.001-300.000	300.001-400.000	400.001-700.000	> 700.000	Total
2007	Nº explotacións	6.425	3.661	1.726	759	765	251	13.587
	Prezo medio	32,96	35,70	36,98	38,12	38,89	39,45	37,02
	Prezo máximo	42,16	44,96	46,20	47,66	48,94	49,00	46,49
	Prezo mínimo	25,46	28,59	30,15	30,84	31,01	31,87	29,65
2008	Nº explotacións	6.380	3.622	1.722	759	766	257	13.506
	Prezo medio	33,96	35,93	37,17	38,70	39,24	40,02	37,50
	Prezo máximo	41,67	44,46	45,96	46,87	48,01	48,33	45,88
	Prezo mínimo	30,81	32,58	33,22	35,20	35,76	36,23	33,97
2009	Nº explotacións	6.173	3.421	1.735	770	932	286	13.317
	Prezo medio	25,53	26,72	27,80	29,32	29,72	30,41	28,25
	Prezo máximo	30,23	31,80	32,86	34,43	34,54	35,68	33,26
	Prezo mínimo	23,34	23,63	25,01	26,98	27,15	27,63	25,62

2.

RESULTADOS DAS EXPLOTACIÓNS LEITEIRAS GALEGAS EN 2009

O número de explotacións que participou no estudo de 2009 é inferior ao de 2008 e o seu tamaño medio algo maior, tanto en volume de produción comercializada como en número de vacas e superficie (Táboa 4). A produción media por explotación no grupo de explotacións analizado (472.268 litros) é moi superior á media das explotacións galegas, aténdenos á cota láctea media por explotación (159.154 kg).

A carga gandeira, medida tanto en vacas como en unidades de gando maior (UGM) por ha, é superior á de 2008 (1,8 vs. 1,7 vacas/ha e 2,56 vs. 2,47 UGM/ha) e o rendemento leiteiro tamén é superior ao do ano anterior (8.517 vs. 7.891 L/vaca) e, polo tanto, tamén o é a produción de leite por unidade de superficie (15.296 vs. 13.288 L/ha).

O custo da fertilización por hectárea en 2009 foi inferior ao de 2008, ano en que xa fora menor que o de 2007. O consumo de concentrado reduciuse lixeiramente (2.901 vs. 2.944 kg/vaca), o que non significou un rendemento menor por vaca (8.517 vs. 7.891 L/vaca), e mellorou a relación entre o consumo de concentrado e a produción leiteira, que pasou de 370 g/L en 2008 a 340 g/L en 2009. Na redución do gasto en concentrado, ademais do menor consumo, tamén influíu a baixada do seu prezo (284 vs. 308 €/t), o que provocou que a relación entre o prezo do leite e o do concentrado pasase de 1,28 a 1,09.

Os resultados económicos empeoraron en relación cos de 2008 (Táboa 5). Tanto a marxe neta como o beneficio experimentaron un descenso importante debido á baixada do prezo do leite e dos ingresos totais, malia a redución do custo de produción provocada pola diminución dos custos variables. Pola contra, os custos fixos aumentaron e os de oportunidade permaneceron relativamente estables. Dentro destes, os relativos á terra e capitais propios reducíronse, mentres os do traballo familiar aumentaron.

O 75,4% das explotacións de 2009 tamén estiveron presentes na análise de 2008. A evolución deste grupo permanente de 129 explotacións é coincidente coa da totalidade, aínda que as variacións son menos acusadas nos índices técnicos. O número de vacas, a superficie e a carga gandeira apenas variaron respecto de 2008, e o rendemento leiteiro experimentou un lixeiro incremento (1,3%) que se plasmou no aumento da produción de leite por unidade de superficie (3,3%) e da produción comercializada por explotación (3,7%).

O efecto combinado dunha leve redución do consumo de concentrado por vaca (2,2%) co incremento do rendemento leiteiro explica que a relación entre consumo de concentrado e produción de leite pasase de 370 a 350 g/L.

En 2009, o prezo medio anual do leite experimentou un descenso moi importante (23,4%) respecto ao ano anterior, e o prezo do concentrado, que aumentara un 22% en 2008, baixou un 9%.

Os custos variables diminuíron un 18,1%, no entanto os fixos aumentaron un 4,9% e os de oportunidade un 3,9%. O resultado foi unha redución do custo de produción nun 12,3% e dos custos totais nun 10%.

Os ingresos totais baixaron un 15,5%, a marxe neta un 23,5% e o beneficio un 42,4%. Estes resultados económicos son os peores da última década en termos reais, e en termos monetarios só son comparables aos de 2003, que foi un exercicio pésimo.

Táboa 4. Índices técnicos. Valores medios 2008-2009

	2008	2009	2008 - 2009	
Número total de explotacións	328	171		
Número de explotacións comúns			129	
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS				
SAU (ha)	29,9	30,9	29,2	29,3
Nº de vacas	50,3	55,4	54,8	56,1
Produción comercializada (L/expl.)	393.735	470.358	471.864	489.402
Produción /SAU (L/ha)	13.288	15.296	16.204	16.732
MANEXO DO GANDO E DA FERTILIZACIÓN				
Vacas/ha	1,7	1,8	1,9	1,9
UGM/ha	2,47	2,56	2,71	2,76
Partos/vaca/ano	0,81	0,84	0,87	0,86
Fertilizantes (€/ha)	180	171	216	186
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO				
Rendemento (L/vaca)	7.891	8.517	8.624	8.739
Concentrado (kg/vaca)	2.944	2.901	3.160	3.090
Concentrado/leite (g/L)	370	340	370	350
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)				
Compra de concentrado	12,10	8,99	12,15	8,73
Compra de forraxes	0,81	0,82	0,96	0,87
Produción de forraxes propias	3,78	3,15	3,50	2,96
CALIDADE DO LEITE				
% graxa	3,89	3,82	3,89	3,83
% proteína	3,17	3,18	3,16	3,18
Bacterioloxía (000)	29	24	23	23
Células somáticas (000)	230	229	226	226
PREZOS				
Leite (€/100 L)	39,66	31,19	40,79	31,24
Concentrado (€/t)	308	284	312	284
Relación prezos leite/concentrado	1,28	1,09	1,30	1,10

Táboa 5. Índices económicos. Valores medios 2008-2009

	2008	2009	2008 - 2009	
Número total de explotacións	328	171		
Número de explotacións comúns			129	
RESULTADOS UNITARIOS (€/100 L)				
INGRESOS				
Venda de leite	39,66	31,19	40,79	31,24
Venda de animais	1,82	2,13	2,03	2,09
Variación do inventario	1,20	1,38	0,93	1,37
Outros ingresos	4,09	6,01	4,59	6,13
Produto bruto	46,78	40,71	48,33	40,83
CUSTOS VARIABLES				
Compra de gando	0,65	0,72	0,63	0,83
Compra alimentos vacas	12,91	9,81	13,11	9,60
Compra alimentos recría	1,84	1,83	2,17	1,94
Produción propia, forraxes	3,78	3,15	3,50	2,96
Sanidade e reprodución	2,71	2,68	2,74	2,68
Enerxía e maquinaria	3,07	2,95	3,46	2,97
Total Custos Variables	24,95	21,14	25,63	20,98
CUSTOS FIXOS				
Amortizacións técnicas	3,29	3,01	2,85	2,86
Man de obra retribuída	1,18	1,30	1,40	1,36
Outros custos fixos	3,93	4,92	4,51	4,97
Total Custos Fixos	8,40	9,23	8,76	9,19
Custo de produción	33,35	30,37	34,39	30,17
CUSTOS DE OPORTUNIDADE				
Xuros dos capitais propios	1,94	1,32	1,58	1,15
Renda das terras propias	1,27	1,16	1,08	1,08
Custo do traballo familiar	3,14	3,83	3,02	3,68
Total Custo de Oportunidade	6,35	6,31	5,68	5,90
Custos Totais	39,7	36,68	40,07	36,07
RESULTADOS ECONÓMICOS				
Marxe neta	13,43	10,34	13,94	10,66
Beneficio	7,08	4,03	8,26	4,76
RESULTADOS GLOBAIS (€/explotación)				
Venda de leite	156.172	146.720	192.461	152.905
Produto bruto	184.170	191.498	228.057	199.835
Total Custos Variables	98.234	99.456	120.917	102.697
Total Custos Fixos	33.072	43.397	41.355	44.952
Custo Total de Produción	131.306	142.854	162.273	147.649
Custo Total de Oportunidade	24.985	29.688	26.821	28.885
Custos Totais	156.291	172.542	189.094	176.534
Marxe neta	52.863	48.644	65.784	52.185
Beneficio	27.878	18.956	38.963	23.300

3.

EVOLUCIÓN DOS RESULTADOS (2005–2009)

A serie de resultados das 18 explotacións que estiveron presentes en todas as análises realizadas entre 2005 e 2009 ofrece unha perspectiva da evolución do sector lácteo galego no último lustro (Táboa 6).

Aínda que o incremento porcentual da Superficie Agraria Útil media das explotacións é do 16,7% e o do tamaño do rabaño do 14,3%, en termos absolutos o aumento é modesto. A carga gandeira, medida en vacas, permaneceu constante (2 vacas/ha) e, medida en UGM, apenas variou (2,83 UGM/ha en 2005 vs. 2,89 UGM/ha en 2009).

O uso de fertilizantes químicos diminuíu, aínda que o aumento do seu prezo elevou lixeiramente o seu custo. Mais o realmente salientable é a evolución do consumo de concentrado por vaca e do rendemento leiteiro, moi ligados ao prezo do leite. A produción de leite por vaca aumentou ata 2007 para baixar lixeiramente nos anos seguintes, mentres o consumo de concentrado non deixou de descender desde 2006. A evolución de ambas as dúas variables mostra como unha redución do consumo de concentrado non ten por que supor unha baixada do rendemento leiteiro. Así, mentres en 2005 se consumían 2.990 kg/vaca para un rendemento de 8.336 L/vaca, en 2009 obtivéronse 8.645 L/vaca con 2.982 kg/vaca, pasando a relación entre consumo de concentrado e produción de leite de 360 a 340 g/L nese período, o que supón unha mellora do 5,9% (Gráfico 7).

O prezo medio anual do leite, despois da suba espectacular de 2007, mantívose bastante alto durante boa parte de 2008, e logo produciuse un descenso que se agudizaría dramaticamente en 2009. Pola súa parte, o prezo do concentrado non deixou de aumentar desde 2006 e, malia que descendeu en 2009, manteríase por riba do nivel de 2007, co que a relación entre o prezo do leite e o do concentrado (1,05) é a peor desde que se iniciou o programa de xestión das explotacións leiteiras en 1977.

A consecuencia da variación do prezo do leite, o produto bruto, que se elevara considerablemente en 2007 e se mantivera en 2008, sufriría un descenso do 16,9% en 2009 respecto ao ano anterior.

Os custos variables, que aumentaran un 26,3% desde 2006, descenderon en 2009, aínda que se mantiveron por riba do nivel de 2007. Iso permitiu, no entanto, que os custos fixos seguisen a crecer e que os custos de produción se reduciran un 5,8% en 2009. Os custos totais diminuíron un 2,7% malia ter aumentado os de oportunidade, non obstante, son superiores aos de 2007 (Táboa 7).

A marxe neta e o beneficio, que non deixaran de aumentar ata 2007 conforme a evolución de custos e ingresos, experimentaron unha contracción do 40,4% na marxe neta e do 67,8% no beneficio en 2009. Cómpre lembrar que en 2008 o descenso xa fora do 20,8% e do 31,9%, respectivamente, para ambas as dúas variables, en relación con 2007 (Gráfico 8). Estes son os peores resultados económicos rexistrados desde o inicio do programa de xestión. As cifras deflactadas aínda serían inferiores.

Táboa 6. Evolución dos índices técnicos da mostra permanente (2005-2009)

	2005	2006	2007	2008	2009
Número de explotacións	18	18	18	18	18
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS					
SAU media (ha)	22,2	24,9	26,1	25,9	25,9
Nº medio de vacas	45,2	45,9	47,2	49,5	51,7
Produción media comercializada (L)	373.556	395.100	410.115	431.596	446.352
Produción /SAU (L/ha)	16.951	15.967	15.779	16.682	17.253
MANEXO DO GANDO E DA FERTILIZACIÓN					
Vacas/ha	2,0	1,8	1,8	1,9	2,0
UGM/ha	2,83	2,58	2,58	2,75	2,89
Partos/vaca/ano	0,84	0,86	0,86	0,89	0,82
Fertilizantes (€/ha)	194	188	173	205	204
N kg/ha	144	126	120	98	102
P ₂ O ₅ kg/ha	105	99	56	58	41
K ₂ O kg/ha	77	67	53	39	28
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO					
Rendemento (L/vaca)	8.336	8.658	8.729	8.717	8.645
Concentrado (kg/vaca)	2.990	3.122	3.111	3.098	2.982
Concentrado/Leite (g/L)	360	360	360	360	340
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)					
Compra de concentrado	8,36	8,23	9,83	12,18	10,42
Compra de forraxes	0,90	0,96	0,73	0,55	0,59
Produción de forraxes propias	3,62	3,45	3,95	4,36	3,86
CALIDADE DO LEITE					
% graxa	3,92	3,83	3,83	3,81	3,72
% proteína	3,19	3,19	3,21	3,16	3,18
Bacterioloxía (000)	19	11	14	20	20
Células (000)	214	216	228	230	221
PREZOS					
Leite (€/100 L)	33,13	32,01	40,13	40,33	29,61
Concentrado (€/t)	224	219	259	325	282
Relación prezos leite/concentrado	1,47	1,46	1,54	1,24	1,05

Táboa 7. Evolución dos índices económicos da mostra permanente (2005-2009)

	2005	2006	2007	2008	2009
Explotacións	18	18	18	18	18
RESULTADOS UNITARIOS (€/100 L)					
INGRESOS					
Venda de leite	33,13	32,01	40,13	40,33	29,61
Venda de animais	2,76	2,75	2,35	2,01	2,24
Variación do inventario	0,70	0,46	1,31	0,62	1,66
Total Outros Ingresos	1,04	4,5	5,32	6,09	7,23
Produto bruto	37,62	39,71	49,10	49,06	40,75
CUSTOS VARIABLES					
Compra de gando	0,83	0,69	0,80	0,99	0,66
Compra alimentos vacas	9,26	9,19	10,56	12,73	11,01
Compra alimentos recría	1,00	0,83	1,11	1,31	1,15
Producción propia, forraxes	3,62	3,45	3,95	4,36	3,86
Sanidade e reprodución	2,64	2,73	2,84	2,82	2,76
Enerxía e maquinaria	2,49	2,49	2,01	2,25	1,97
Total Custos Variables	19,83	19,38	21,28	24,47	21,39
CUSTOS FIXOS					
Amortizacións técnicas	1,89	1,86	1,87	1,98	2,10
Man de obra retribuída	0,74	0,54	0,44	0,65	0,91
Outros custos fixos	3,31	4,44	5,45	6,19	6,96
Total Custos Fixos	5,94	6,84	7,76	8,82	9,97
Custo de produción	25,77	26,22	29,04	33,29	31,36
CUSTOS DE OPORTUNIDADE					
Xuros dos capitais propios	0,80	1,80	0,14	0,82	0,84
Renda das terras propias	1,43	1,51	1,53	1,37	1,34
Custo do traballo familiar	3,05	2,88	2,66	2,86	3,76
Custo Total de Oportunidade	5,27	6,19	4,33	5,05	5,94
Custos Totais	31,04	32,41	33,37	38,34	37,30
RESULTADOS ECONÓMICOS					
Marxe neta	11,85	13,49	20,06	15,76	9,39
Beneficio	6,58	7,30	15,73	10,72	3,45
RESULTADOS GLOBAIS (€/explotación)					
Venda de leite	123.745	126.452	164.534	174.073	132.173
Produto bruto	140.535	156.905	201.360	211.719	181.873
Total Custos Variables	74.066	76.551	87.264	105.603	95.484
Total Custos Fixos	22.195	27.039	31.822	38.076	44.482
Custo Total de Produción	96.261	103.591	119.087	143.679	139.966
Custo Total de Oportunidade	19.698	24.467	17.770	21.777	26.502
Custos Totais	116.259	128.057	136.856	165.456	166.468
Marxe neta	44.275	53.314	82.273	68.039	41.906
Beneficio	24.576	28.846	64.503	46.262	15.404

Gráfico 7. Evolución da SAU, número de vacas, produción de leite e consumo de concentrado por vaca (2005-2009)

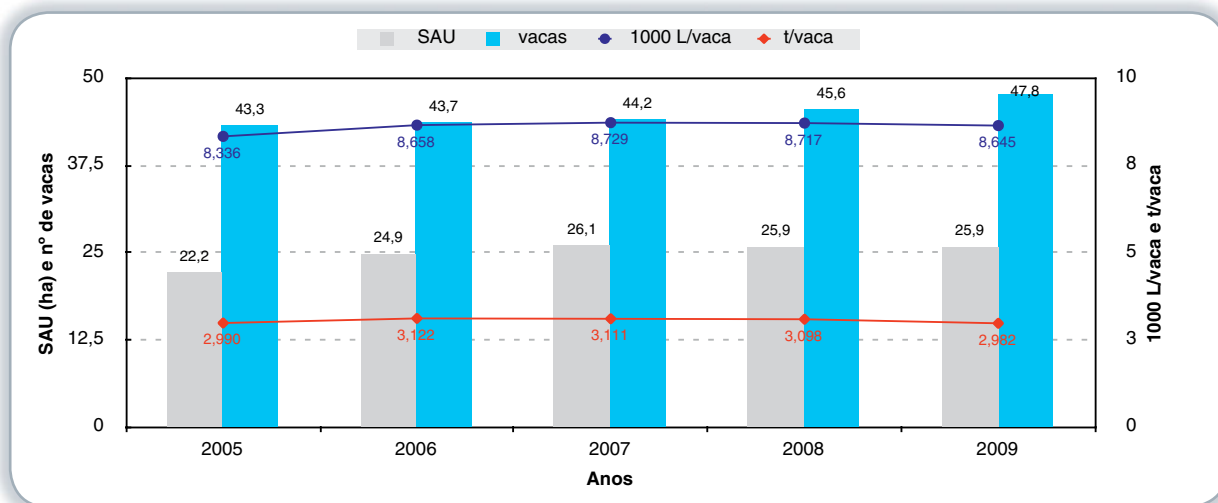
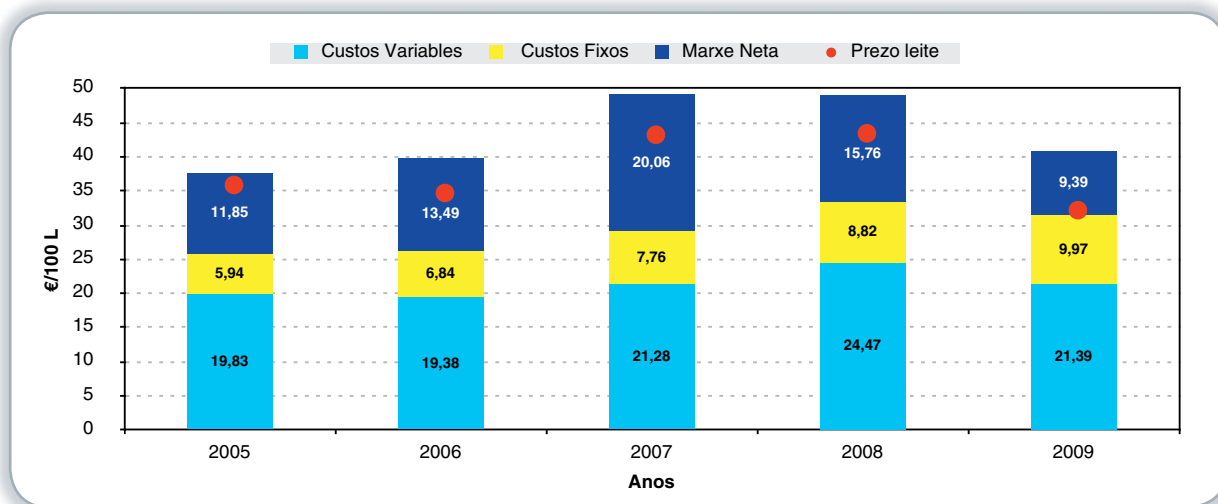

Gráfico 8. Evolución dos custos variables, fixos, marxe neta e prezo do leite (2005-2009)

4.

ANÁLISE DOS GRUPOS DAS EXPLOTACIÓNS LEITEIRAS EN 2009

Para explicar as diferenzas entre as explotacións realizouse unha análise de grupos mediante a comparación dos resultados medios da totalidade cos dous grupos de cabeza e cola, que reúnen, respectivamente, o 25% das explotacións cos mellores resultados e o 25% que obteñen os peores. O criterio utilizado para ordenar as explotacións e definir os grupos en función dos resultados económicos é a relación porcentual entre o custo total de produción e o produto bruto da explotación.

4.1. Resultados técnicos

As 42 explotacións que forman o grupo de cabeza teñen unha superficie menor que as de cola (28,8 vs. 36,2 ha), un número de vacas lixeiramente inferior (55,3 vs. 57,3 vacas) e un volume de produción comercializada superior (488.050 vs. 475.930 L/explotación) (Táboa 8).

A carga gandeira é superior no grupo de cabeza, tanto en vacas (1,9 vs. 1,6 vacas/ha) como en UGM (2,58 vs. 2,35 UGM/ha), igual que o rendemento leiteiro (8.853 vs. 8.356 L/vaca) e a produción por unidade de superficie (16.981 vs. 13.210 L/ha).

O grupo de cabeza ten un gasto máis alto en fertilizantes (173 vs. 115 €/ha), un consumo de concentrado algo inferior (2.872 vs. 2.976 kg/vaca) e unha relación mellor entre concentrado consumido e produción de leite (320 vs. 360 g/L) (Gráfico 9).

Como no grupo de cabeza, o prezo do leite foi algo superior e o do concentrado, inferior. A relación entre ambos os dous prezos (1,12 vs. 1,07) propiciou unha vantaxe adicional para este grupo, xa que o seu consumo de concentrado foi menor.

A diferenza cos resultados de anos anteriores,³ as explotacións de cabeza son máis intensivas e con maior volume de produción que as de cola.

4.2. Resultados económicos

Os ingresos procedentes da venda do leite son superiores no grupo de cabeza (31,81 vs. 30,65 €/100 L) e de maneira máis clara en termos de produto bruto (42,65 vs. 38,87 €/100 L). Os resultados globais por explotación por estes mesmos conceptos tamén son superiores no grupo de cabeza debido ao seu maior volume de produción (Táboa 9).

Tanto os custos variables (16,07 vs. 24,65 €/100) como os fixos (8,49 vs. 11,29 €/100 L) foron inferiores no grupo de cabeza e, en consecuencia, tamén o foron os custos de produción (24,56 vs. 35,94 €/100 L). Igual aconteceu cos custos de oportunidade (5,89 vs. 6,54 €/100 L), e o resultado final foi unha marxe neta superior (18,10 vs. 2,93 €/100 L) e un beneficio de 12,21 €/100 L no grupo de cabeza fronte a unha perda de 3,60 €/100 L no de cola. Estas diferenzas son constatables tanto en termos relativos como globais por explotación (Gráfico 10).

Os resultados mostran que para a rendibilidade dunha explotación é tan importante o control dos custos de produción como o prezo do leite ou os ingresos. Así, a diferenza entre o produto bruto do grupo de cabeza e o de cola é de 3,78 €/100 L, mentres

³ Véxanse as publicacións da Consellería do Medio Rural da Xunta de Galicia *Resultados do programa de xestión de vacún de leite en Galicia* en 2006, 2007 e 2008.

a existente entre o custo de produción de ambos os dous grupos elévase a 11,38 €/100 L. En definitiva, as explotacións de cabeza teñen mellores resultados porque o seu manexo é máis eficiente que o das explotacións de cola.

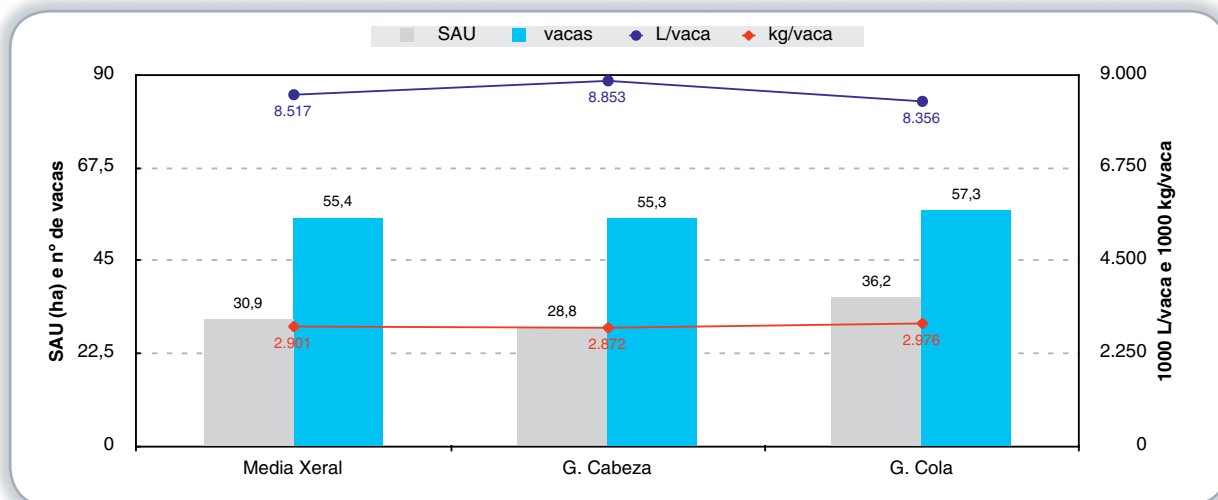
Táboa 8. Índices técnicos en 2009

	Media Xeral	G. Cabeza	G. Cola
Número de explotacións	171	42	42
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS			
SAU (ha)	30,9	28,8	36,2
Nº de vacas	55,4	55,3	57,3
Produción comercializada (L)	470.358	488.050	475.930
Produción /SAU (L/ha)	15.296	16.981	13.210
MANEXO DO GANDO			
Vacas/ha	1,8	1,9	1,6
UGM/ha	2,56	2,58	2,35
Partos/vaca/ano	0,84	0,82	0,83
MANEXO DA FERTILIZACIÓN			
Fertilizantes (€/ha)	171	173	115
N (kg/ha)	77	75	57
P ₂ O ₅ (kg/ha)	31	39	21
K ₂ O (kg/ha)	23	24	16
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO			
Rendemento (L/vaca)	8.517	8.853	8.356
Concentrado (kg/vaca)	2.901	2.872	2.976
Concentrado/leite (g/L)	340	320	360
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)			
Compra de concentrado	8,99	5,41	10,72
Compra de forraxes	0,82	0,44	1,02
Produción de forraxes propias	3,15	2,08	3,22
CALIDADE DO LEITE			
% graxa	3,82	3,79	3,84
% proteína	3,18	3,19	3,18
Bacterioloxía (000)	24	24	24
Células somáticas (000)	229	236	249
PREZOS			
Leite (€/100 L)	31,19	31,81	30,65
Concentrado (€/t)	284	282	286
Relación prezos leite/concentrado	1,09	1,12	1,07

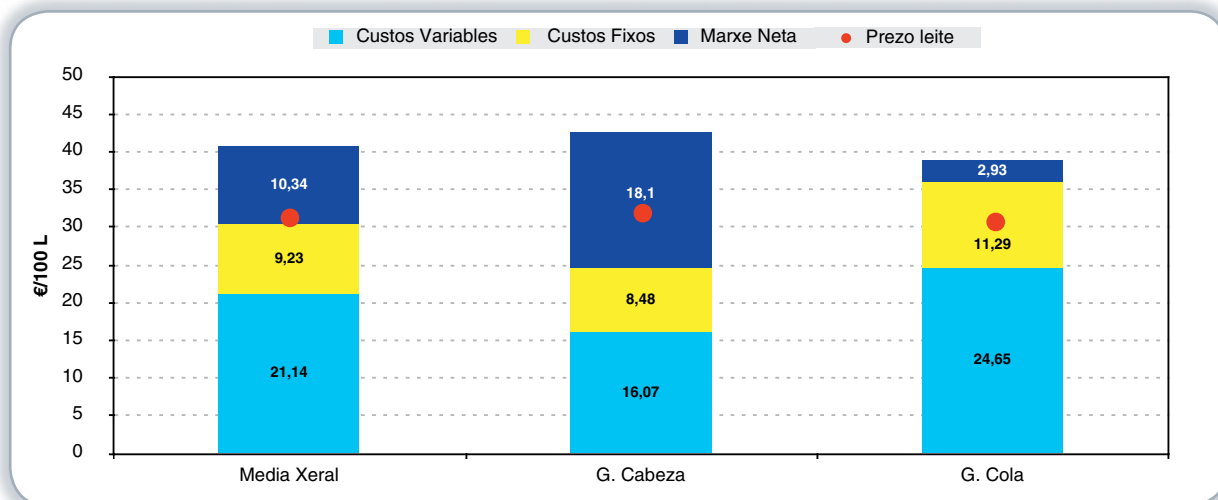
Táboa 9. Índices económicos en 2009

	Media Xeral	G. Cabeza	G. Cola
Número de explotacións	171	42	42
RESULTADOS UNITARIOS (€/100 L)			
INGRESOS			
Venda de leite	31,19	31,81	30,65
Variación do inventario	1,38	1,70	0,73
Venda de animais	2,13	2,09	2,52
Outros ingresos	6,01	7,05	4,97
Produto bruto	40,71	42,65	38,87
CUSTOS VARIABLES			
Compra de gando	0,72	1,04	0,76
Compra alimentos vacas	9,81	5,85	11,74
Compra alimentos recría	1,83	1,97	2,09
Produción propia, forraxes	3,15	2,08	3,22
Sanidade e reprodución	2,68	2,71	2,87
Enerxía e maquinaria	2,95	2,42	3,96
Total Custos Variables	21,14	16,07	24,65
CUSTOS FIXOS			
Amortizacións técnicas	3,01	2,60	3,84
Man de obra retribuída	1,30	1,19	1,80
Outros custos fixos	4,92	4,70	5,65
Total Custos Fixos	9,23	8,48	11,29
Custo de produción	30,37	24,56	35,94
CUSTOS DE OPORTUNIDADE			
Xuros dos capitais propios	1,32	1,09	1,45
Renda das terras propias	1,16	1,11	1,31
Custo do traballo familiar	3,83	3,69	3,78
Total Custo de Oportunidade	6,31	5,89	6,54
Custos Totais	36,68	30,45	42,48
RESULTADOS ECONÓMICOS			
Marxe neta	10,34	18,10	2,93
Beneficio	4,03	12,21	-3,60
RESULTADOS GLOBAIS (€/explotación)			
Venda de leite	146.720	155.259	145.850
Produto bruto	191.498	208.167	184.996
Total Custos Variables	99.456	78.439	117.304
Total Custos Fixos	43.398	41.405	53.725
Custo Total de Produción	142.854	119.844	171.029
Custo Total de Oportunidade	29.688	28.753	31.122
Custos Totais	172.542	148.597	202.151
Marxe neta	48.644	88.323	13.967
Beneficio	18.956	59.570	-17.155

Gráfico 9. SAU, número de vacas, produción de leite e consumo de concentrado por vaca dos grupos de cabeza e cola e media xeral

Gráfico 10. Custos variables, fixos e marxe neta dos grupos de cabeza e cola e media xeral

5.

EVOLUCIÓN DOS CUSTOS DE PRODUCCIÓN 2008–2009

As 129 explotacións que estiveron presentes, tanto na análise de 2008 como na de 2009, foron ordenadas en función da variación experimentada pola relación entre o custo de produción (sen considerar os custos de oportunidade) e o produto bruto, tal como se fixera na análise de anos anteriores. O grupo de explotacións que reduciron esa relación de 2008 a 2009 foi denominado “grupo de redución” e os que a aumentaron, “grupo de incremento”.

Contrariamente ao acontecido en 2008, cando o aumento dos prezos dos insumos impediu que a redución das cantidades físicas utilizadas se reflectise nos custos, en 2009 a totalidade das explotacións conseguiu reducir os seus custos variables.

O prezo medio anual do leite reduciuse en máis dun 23% en ambos os dous grupos e o mesmo aconteceu co produto bruto, que diminuíu en maior medida no grupo de redución que no de incremento (17,7% vs. 6,7%).

Os custos variables, os de produción e os totais, que eran superiores no grupo de redución en 2008, pasaron a ser inferiores aos do grupo de incremento en 2009. O resultado final é unha diminución do 20% na marxe neta e do 32,8% no beneficio no grupo de redución, no entanto no de incremento os descensos eran maiores: 37,3% na marxe neta e 66,7% no beneficio (Táboa 10).

Por outra parte, se no grupo de redución os custos variables diminuíron un 22,3% e os totais un 14,4%, os fixos case non variaron (- 0,5%) e os de oportunidade creceron un 1,5%; no grupo de incremento os custos variables apenas variaron (- 0,5%), mais os fixos aumentaron un 27,2%, os de oportunidade un 8,4% e os totais un 6,8 (Gráfico 11).

As dificultades económicas obrigaron a moitas explotacións a pospor os investimentos previstos; mais as que non os puideron postergar, por seren imprescindibles, tiveron que asumir un incremento dos custos fixos en plena alza dos variables.

Non existen diferenzas de superficie entre ambos os dous grupos, aínda que o de incremento ten un número algo menor de vacas (52,4 vs. 57,1 vacas), o que supón unha carga gandeira lixeiramente máis baixa, así como unha produción total (449.794 vs. 500.375 L) e por unidade de superficie (15.411 vs. 17.096 L/ha) tamén inferiores. A relación entre o prezo do leite e o do concentrado era, e segue a ser, parecida en ambos os dous grupos (Táboa 11).

O grupo de redución ten un rendemento leiteiro medio superior (8.778 vs. 8.588 L/vaca) e, igual que o ano anterior, o seu consumo de concentrado por vaca é máis alto (3.123 vs. 2.969 kg/vaca) que no grupo de incremento (Gráfico 12).

A relación entre consumo de concentrado e produción de leite no grupo de redución, malia a súa mellora respecto do ano anterior, segue a ser peor que a do grupo de incremento (360 vs. 350 g/L). Na redución do custo da alimentación incide tanto o menor prezo do concentrado como o aumento do volume de produción.

Cómpre salientar que mentres no grupo de incremento diminuíu o concentrado consumido e o rendemento por vaca (4,4% e 2,1%, respectivamente) e a carga gandeira crecía un 5,9%; no de redución, o descenso no consumo de concentrado (1,6%) non impedía o aumento do rendemento leiteiro (2,2%) para unha carga gandeira constante. Iso significou a mellora da relación entre consumo de concentrado e produción de leite (2,7%) no grupo de redución, no entanto mantívose constante no de incremento.

A maioría dos gandeiros tratou de reducir os seus custos, mais non todos foron capaces de facelo sen perder eficiencia produtiva.

Táboa 10. Evolución dos resultados económicos nos grupos con incremento e redución dos custos de produción (2008-2009)

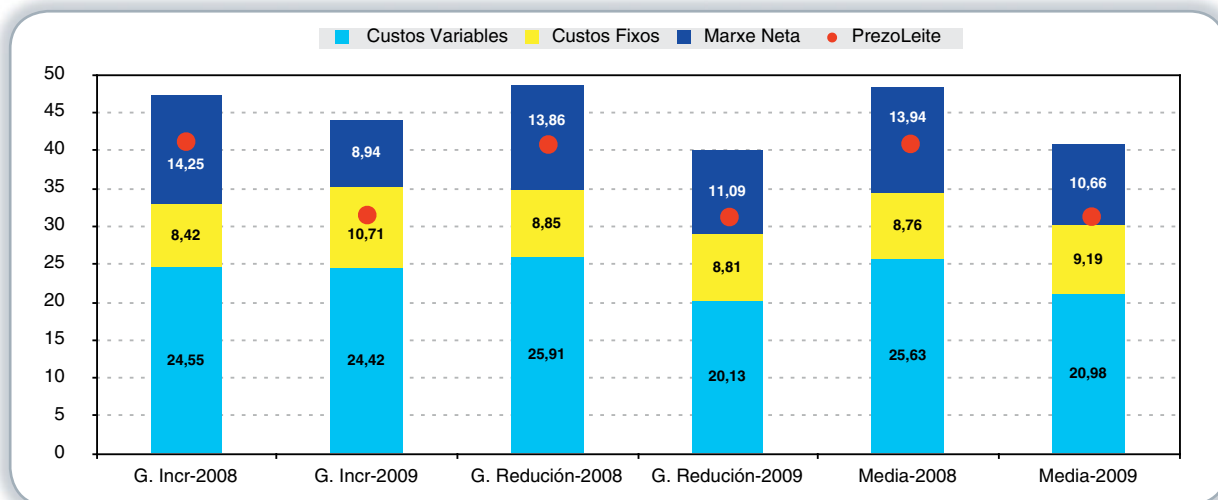
	Grupo de Incremento			Grupo de redución			Media Xeral		
	2008	2009	(%)	2008	2009	(%)	2008	2009	(%)
Número de explotacións	28	28		101	101		129	129	
RESULTADOS UNITARIOS (€/100 L)									
INGRESOS									
Venda de leite	41,09	31,45	-23.5	40,71	31,19	-23.4	40,79	31,24	-23.4
Venda de animais	1,54	1,72	11.7	2,16	2,18	0.9	2,03	2,09	3.0
Variación do inventario	0,17	1,75	929.4	1,13	1,28	13.3	0,93	1,37	47.3
Outros ingresos	4,43	9,15	106.5	4,63	5,37	16.0	4,59	6,13	33.6
Produto bruto	47,22	44,07	-6.7	48,62	40,03	-17.7	48,33	40,83	-15.5
Venda leite/Produto bruto (%)	87,0	71,3	-18.0	83,7	77,9	-6.9	84,3	76,5	-9.3
CUSTOS VARIABLES									
Compra de gando	0,34	1,62	376.5	0,71	0,63	-11.3	0,63	0,83	31.7
Compra alimentos vacas	12,14	11,02	-9.2	13,37	9,25	-30.8	13,11	9,60	-26.8
Concentrados	11,63	10,23	-12.0	12,29	8,35	-32.1	12,15	8,73	-28.1
Forraxes	0,51	0,79	54.9	1,08	0,89	-17.6	0,96	0,87	-9.4
Compra alimentos recría	1,86	1,92	3.2	2,25	1,94	-13.8	2,17	1,94	-10.6
Produción propia, forraxes	4,68	4,18	-10.7	3,20	2,66	-16.9	3,50	2,96	-15.4
Sanidade e reprodución	2,88	2,93	1.7	2,71	2,62	-3.3	2,74	2,68	-2.2
Energía e maquinaria	2,65	2,76	4.2	3,67	3,03	-17.4	3,46	2,97	-14.2
Total Custos Variables	24,55	24,42	-0.5	25,91	20,13	-22.3	25,63	20,98	-18.1
CUSTOS FIXOS									
Amortizacións técnicas	2,94	3,37	14.6	2,83	2,73	-3.5	2,85	2,86	0.4
Man de obra retribuída	1,19	1,45	21.8	1,45	1,34	-7.6	1,40	1,36	-2.9
Outros custos fixos	4,29	5,89	37.3	4,58	4,73	3.3	4,51	4,97	10.2
Total Custos Fixos	8,42	10,71	27.2	8,85	8,81	-0.5	8,76	9,19	4.9
Custo de produción	32,97	35,13	6.6	34,76	28,93	-16.8	34,39	30,17	-12.3
CUSTOS DE OPORTUNIDADE									
Xuros dos capitais propios	1,49	1,16	-22.1	1,61	1,15	-28.6	1,58	1,15	-27.2
Renda das terras propias	1,36	1,43	5.1	1,00	1,00	0	1,08	1,08	0
Custo do traballo familiar	2,74	3,47	28.6	2,59	3,12	20.5	3,02	3,68	21.9
Total Custo de Oportunidade	5,59	6,06	8.4	5,19	5,27	1.5	5,68	5,90	3.9
Custos Totais	38,56	41,19	6.8	39,95	34,20	-14.4	40,07	36,07	-10.0
RESULTADOS GLOBAIS (€/explotación)									
Venda de leite	185.221	141.457	-23.6	194.468	156.078	-19.7	192.461	152.905	-20.6
Produto bruto	212.865	198.236	-6.9	232.269	200.278	-13.8	228.060	199.835	-12.4
Total Custos Variables	110.669	109.868	-0.7	123.758	100.709	-18.6	120.917	102.697	-15.1
Total Custos Fixos	37.952	48.172	26.9	42.299	44.060	4.2	41.356	44.952	8.7
Custo Total de Produción	148.622	158.040	6.3	166.057	144.769	-12.8	162.273	147.650	-9.0
Custo Total de Oportunidade	25.203	27.240	8.1	24.814	26.347	6.2	26.821	28.885	7.7
Custos Totais	173.825	185.280	6.6	190.871	171.115	-10.4	189.093	176.535	-6.6
Marxe neta	64.243	40.196	-37.4	66.211	55.509	-16.2	65.784	52.185	-20.7
Beneficio	39.040	12.956	-66.8	41.397	29.162	-29.6	38.963	23.300	-40.2

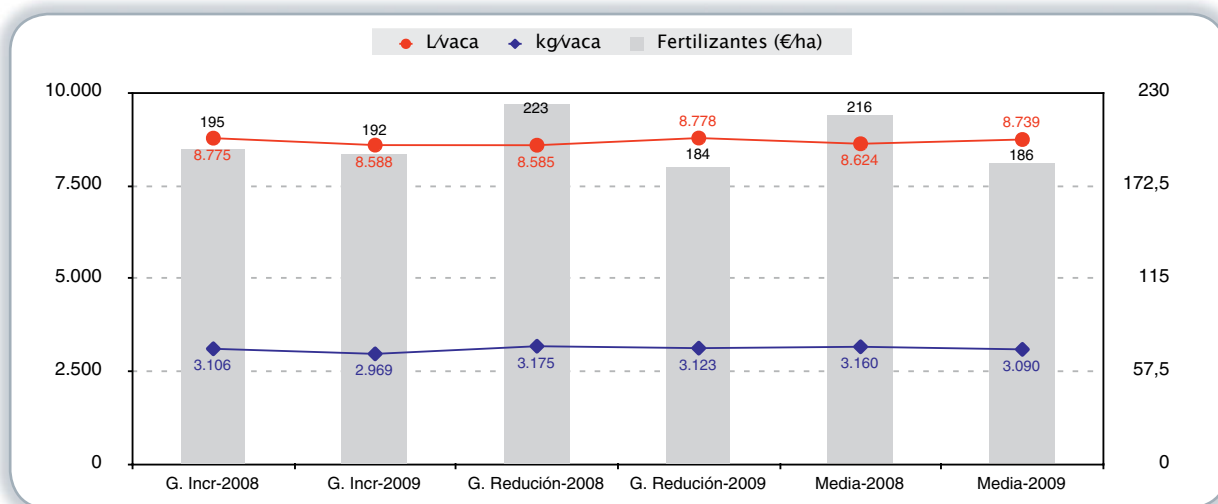
Táboa 11. Evolución dos índices técnicos nos grupos con incremento e redución dos custos de produción (2008-2009)

	Grupo de Incremento			Grupo de redución			Media Xeral		
	2008	2009	(%)	2008	2009	(%)	2008	2009	(%)
Número de explotacións	28	28		101	101		129	129	
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS									
SAU (ha)	30,6	29,2	-4.6	28,8	29,3	1.7	29,2	29,3	0.3
Nº de vacas	51,4	52,4	1.9	55,7	57,1	2.5	54,8	56,1	2.4
Produción comercializada (L/expl.)	450.794	449.819	-0.2	477.706	500.375	4.7	471.864	489.402	3.7
Produción/SAU (L/ha)	14.742	15.411	4.5	16.635	17.096	2.8	16.204	16.732	3.3
MANEXO DO GANDO E DA FERTILIZACIÓN									
Vacas/ha	1,7	1,8	5.9	1,9	1,9	0	1,9	1,9	0
UGM/ha	2,61	2,65	1.5	2,74	2,79	1.8	2,71	2,76	1.8
Partos/vaca/ano	0,84	0,89	6.0	0,88	0,85	-3.4	0,87	0,86	-1.1
Fertilizantes (€/ha)	195	192	-1.5	223	184	-17.5	216	186	-13.9
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO									
Rendimento (L/vaca)	8.775	8.588	-2.1	8.585	8.778	2.2	8.624	8.739	1.3
Concentrado (kg/vaca)	3.106	2.969	-4.4	3.175	3.123	-1.6	3.160	3.090	-2.2
Concentrado/produción leite (g/L)	350	350	0	370	360	-2.7	370	350	-5.4
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)									
Compra concentrado	11,63	10,23	-12.0	12,29	8,35	-32.1	12,15	8,73	-28.1
Compra de forraxes	0,51	0,79	54.9	1,08	0,89	-17.6	0,96	0,87	-9.4
Produción forraxes propias	4,68	4,18	-10.7	3,20	2,66	-16.9	3,50	2,96	-15.4
CALIDADE DO LEITE									
% graxa	3,87	3,82	-1.3	3,89	3,83	-1.5	3,89	3,83	-1.5
% proteína	3,17	3,20	0.9	3,16	3,18	0.6	3,16	3,18	0.6
Bacterioloxía (000)	21	21	0	24	23	-4.2	23	23	0
Células somáticas (000)	208	208	0	232	231	-0.4	226	226	0
PREZOS									
Leite (€/100 L)	41,09	31,45	-23.5	40,71	31,19	-23.4	40,79	31,24	-23.4
Concentrado (€/t)	312	288	-7.7	313	283	-9.6	313	284	-9.3
Relación prezos leite/concentrado	1,31	1,09	-16.8	1,30	1,10	-15.4	1,30	1,10	-15.4

Gráfico 11. Custos variables, custos fixos, marxe neta e prezo do leite nos grupos con redución e incremento de custos e media xeral

Gráfico 12. Produción de leite por vaca, concentrado por vaca e gastos en fertilizantes por hectárea nos grupos con redución e incremento de custos e media xeral

6.

RESULTADOS EN FUNCIÓN DO TAMAÑO, DA INTENSIFICACIÓN E DOS PREZOS

As análises de anos anteriores mostraban que as pequenas explotacións eran máis eficientes que as grandes, mais tamén que o seu pequeno tamaño era o factor limitante para mellorar os seus resultados.

Utilizáronse tres criterios de dimensión para explicar as diferenzas de resultados entre explotacións de diferente tamaño: número de vacas, superficie agraria útil destinada á produción de leite e volume de produción comercializada.

Para mostrar a incidencia da intensificación nos resultados das explotacións seleccionáronse, como criterios de estratificación, a carga gandeira, o rendemento leiteiro das vacas, a produción de leite por unidade de superficie e a relación entre consumo de concentrado e produción de leite.

6.1. Resultados en función do tamaño do rabaño

O número de vacas permite a comparación entre explotacións, mesmo se carecen de terras. Como en anos anteriores, os datos indican que a medida que aumenta o número de vacas, tamén o fai a superficie e a carga gandeira. A maior tamaño, maior é a intensificación. De facto, os resultados técnicos (Táboa 12) mostran que existe unha relación positiva entre o tamaño do rabaño, superficie, carga gandeira, rendemento leiteiro, consumo de concentrado por vaca e prezo do leite e, obviamente, produción comercializada (Gráfico 13).

O estrato superior ten a carga gandeira máis alta e a relación máis desfavorable entre consumo de concentrado e produción de leite, mais non é o que máis gasta en fertilizantes, como en anos anteriores.

As primas que as industrias pagan en función do volume de entregas explican o prezo máis alto do leite e a mellor relación entre este e o do concentrado nas explotacións de maior tamaño.

No prezo do concentrado, o tamaño parece influír menos que outras circunstancias como a proximidade a unha industria ou o mellor funcionamento da cooperativa da que se é socio, mais neste ano tamén moitas explotacións optaron por comprar un concentrado de menor calidade e cun prezo máis baixo.

Os resultados económicos mostran que as explotacións con maior número de vacas non teñen un produto bruto superior, malia recibir un prezo do leite máis alto, porque os outros ingresos son inferiores. Neste exercicio, as explotacións de menos de 20 vacas tiveron unhas entradas excepcionalmente altas por outros ingresos, o que xunto ás vendas de animais explican que o seu produto bruto sexa superior ao do resto dos estratos (Táboa 13).

Os custos variables máis baixos son os das explotacións de máis de 60-80 vacas, así como os do estrato de 20-40 vacas, que mesmo son algo inferiores aos do estrato superior. O mesmo acontece cos custos de produción, mentres os custos de oportunidade diminúen a medida que aumenta o tamaño do rabaño, igual que os custos totais.

O beneficio aumenta co tamaño do rabaño e a marxe neta tamén, a excepción dos estratos extremos, debido á venda de animais e a outros ingresos que no estrato inferior alcanzan a cifra máis alta (18,68 €/100 L), mentres a do superior é a máis baixa (8,81 €/100 L) (Gráfico 14).

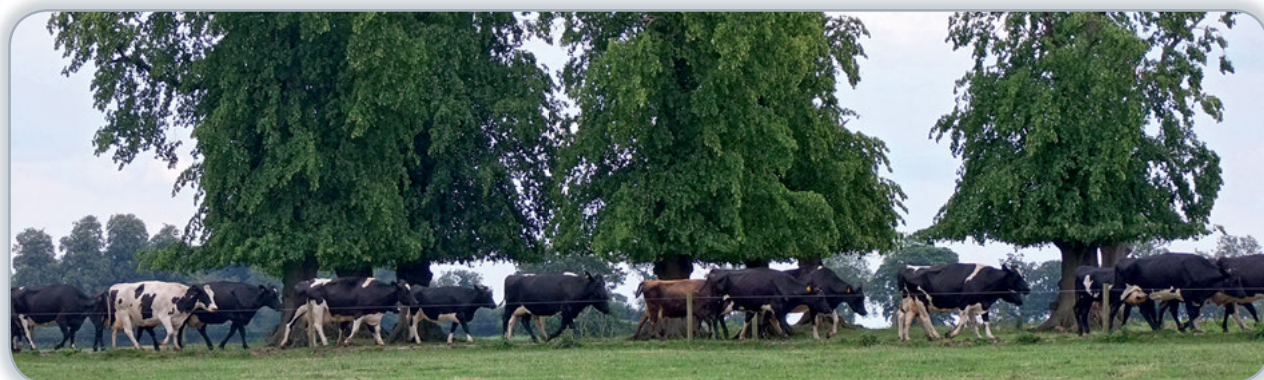
As explotacións con maiores rabaños teñen un beneficio unitario máis alto que as pequenas, malia que o seu produto bruto é inferior e de seren máis intensivas grazas aos seus menores custos de oportunidade e ás economías de escala derivadas do seu maior tamaño. Isto non pasaba en anos anteriores, o que indica que as explotacións grandes melloraron o manexo.

Táboa 12. Índices técnicos por número de vacas en 2009

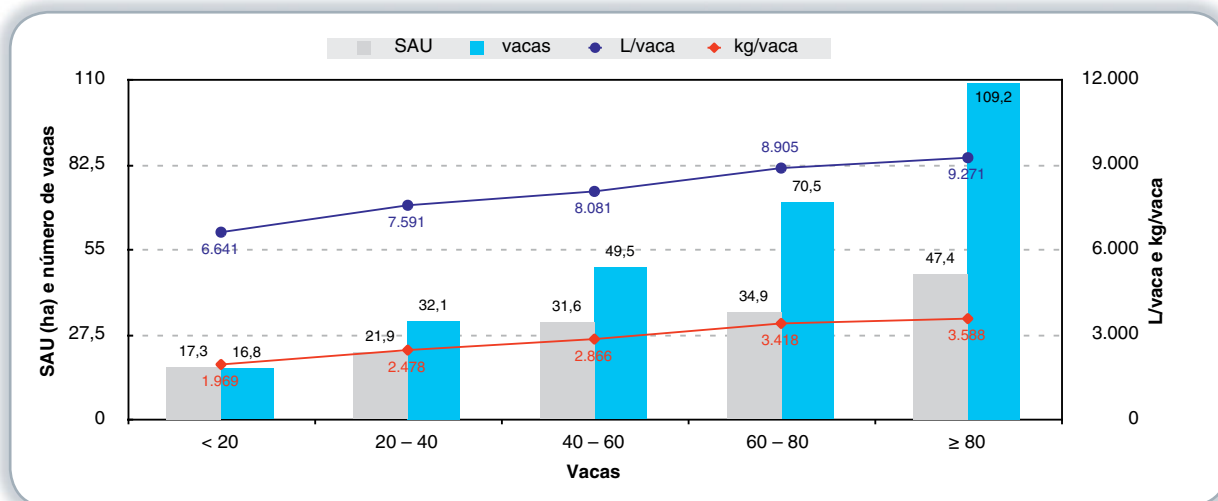
Número de vacas	< 20	20 – 40	40 – 60	60 – 80	≥ 80
Número de explotacións	7	58	52	25	29
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS					
SAU media (ha)	17,3	21,9	31,6	34,9	47,4
Número medio de vacas	16,8	32,1	49,5	70,5	109,2
Produción comercializada (L/expl.)	110.788	240.493	398.158	627.073	1.011.245
Produción /SAU (L/ha)	6.457	11.122	12.656	18.011	21.370
MANEXO DO GANDO					
Vacas/ha	1,00	1,50	1,60	2,00	2,30
UGM/ha	1,50	2,22	2,41	2,97	3,40
Partos/vaca/ano	0,95	0,81	0,84	0,88	0,88
MANEXO DA FERTILIZACIÓN					
Fertilizantes (€/ha)	67	148	172	228	216
N (kg/ha)	21	57	77	120	118
P ₂ O ₅ (kg/ha)	8	29	28	44	39
K ₂ O (kg/ha)	15	23	22	20	30
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO					
Rendemento (L/vaca)	6.641	7.591	8.081	8.905	9.271
Concentrado (kg/vaca)	1.969	2.478	2.866	3.418	3.588
Concentrado/leite (g/L)	300	330	350	380	390
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)					
Compra de concentrado	8,76	8,45	9,47	9,34	8,73
Compra de forraxes	0,09	0,64	0,87	0,47	1,08
Produción de forraxes propias	4,37	3,49	3,47	2,99	2,80
CALIDADE DO LEITE					
% graxa	3,94	3,84	3,86	3,71	3,78
% proteína	3,13	3,17	3,19	3,18	3,21
Bacterioloxía (000)	31	27	22	19	23,2
Células somáticas (000)	205	241	227	201	238
PREZOS					
Leite (€/100 L)	27,85	30,37	30,63	31,54	31,88
Concentrado (€/t)	300	282	282	289	285
Relación prezos leite/concentrado	0,92	1,07	1,08	1,08	1,11

Táboa 13. Índices económicos por número de vacas en 2009

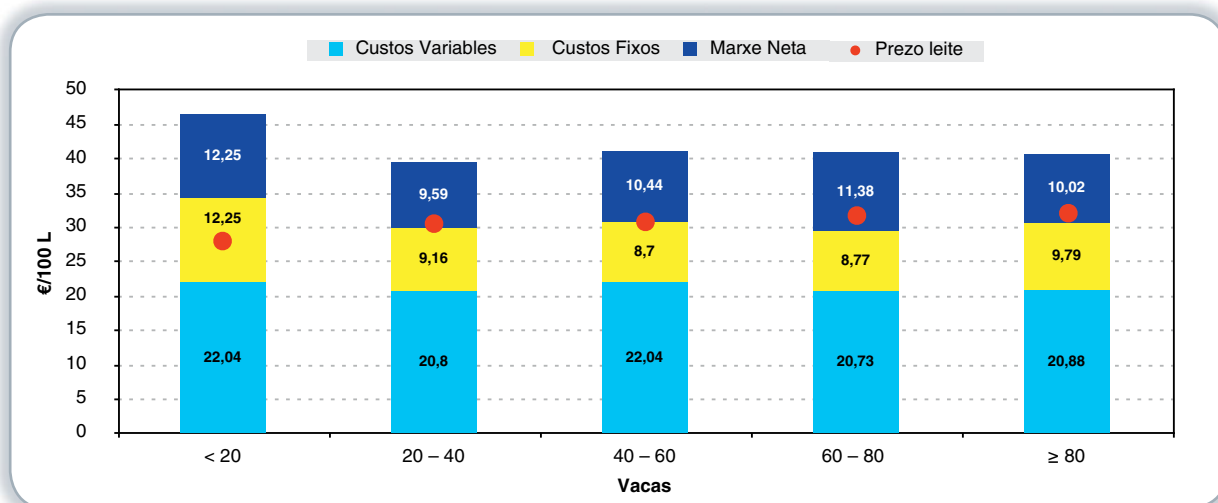
Número de vacas	< 20	20 – 40	40 – 60	60 – 80	≥ 80
Número de explotacións	7	58	52	25	29
INGRESOS (€/100 L)					
Venda de leite	27,85	30,37	30,63	31,54	31,88
Venda de animais	6,02	2,31	2,27	1,92	1,96
Variación do inventario	2,17	1,06	1,73	1,24	1,34
Outros ingresos	10,49	5,81	6,55	6,18	5,51
Produto bruto	46,53	39,55	41,18	40,88	40,69
CUSTOS VARIABLES (€/100 L)					
Compra de gando	0,44	0,65	0,73	0,62	0,82
Compra alimentos vacas	8,85	9,10	10,34	9,82	9,81
Compra alimentos recría	1,46	1,62	1,78	1,77	2,01
Produción propia, forraxes	4,37	3,49	3,47	2,99	2,80
Sanidade e reprodución	3,59	2,67	2,57	2,66	2,75
Enerxía e maquinaria	3,33	3,27	3,15	2,87	2,69
Total Custos Variables	22,04	20,80	22,04	20,73	20,88
CUSTOS FIXOS (€/100 L)					
Amortizacións técnicas	4,35	3,51	2,81	2,56	3,12
Outros custos fixos	7,91	5,01	5,17	5,31	4,39
Man de obra retribuída	0	0,64	0,73	0,90	2,28
Total Custos Fixos	12,25	9,16	8,70	8,77	9,79
Custo de produción	34,28	29,96	30,74	29,50	30,67
CUSTOS DE OPORTUNIDADE (€/100 L)					
Xuros dos capitais propios	2,57	1,78	1,32	1,32	1,08
Renda das terras propias	2,67	1,52	1,49	0,82	0,74
Custo do traballo familiar	10,83	5,99	4,22	3,44	2,37
Total Custo de Oportunidade	16,07	9,29	7,03	5,58	4,19
Custos Totais	50,35	39,25	37,77	35,08	34,86
RESULTADOS ECONÓMICOS (€/100 L)					
Marxe neta	12,25	9,59	10,44	11,38	10,02
Beneficio	-3,82	0,30	3,41	5,80	5,83

Gráfico 13. SAU (ha), número medio de vacas por explotación, rendemento leiteiro (L/vaca) e consumo de concentrado (kg/vaca) segundo o tamaño por número de vacas en 2009

Gráfico 14. Custos variables, custos fixos, marxe neta e prezo do leite por número de vacas en 2009

6.2. Resultados por tamaño da Superficie Agraria Útil

Para os efectos de estratificación segundo a base territorial, enténdese como Superficie Agraria Útil (SAU) a destinada exclusivamente á alimentación do gando de leite.

A medida que aumenta a SAU, maior é o número de vacas e a produción total de leite. Porén, a produción por hectárea máis alta é a dos estratos de menos de 20 ha e de 30-40 ha, que son os que teñen maior carga gandeira, en vacas por hectárea.

Os rendementos leiteiros máis altos coinciden cos consumos de concentrado por vaca, tamén máis elevados, e correspóndense cos estratos de 30-40 e 40-50 ha. Os estratos de 20-30 ha e 30-40 ha son os que presentan unha peor relación entre produción de leite e consumo de concentrado (350 g/L).

As diferenzas no prezo do leite e mais no do concentrado non están ligadas á dimensión da SAU nin ao volume de leite producido ou de concentrado adquirido. De facto, as explotacións dos estratos de 20-30 ha e 30-40 ha reciben un prezo polo leite superior ás de máis de 40 ha.

O prezo do concentrado diminúe co tamaño da explotación, coa excepción do estrato de 40-50 ha, que só é menor que o do estrato de menos de 20 ha (Táboa 14 e Gráfico 15).

O máis salientable é que as explotacións de maior superficie son as que teñen menor marxe neta e beneficio. Isto débese a que o seu produto bruto é máis baixo, os seus custos variables semellantes aos das explotacións máis pequenas e os seus custos fixos son os máis altos. A lixeira vantaxe de ter un custo de oportunidade máis baixo non lles permite unha redución significativa dos custos totais (Táboa 15 e Gráfico 16).

O feito de que as explotacións de maior superficie e menor carga gandeira sexan as que menor marxe neta conseguen indica que o seu manexo é deficiente. As explotacións de 40-50 ha son as que producen cos menores custos totais, mais tamén as que reciben un prezo máis baixo polo leite.

As explotacións máis intensivas (30-40 ha) foron as que mellores resultados obtiveron en 2009. Non só conseguiron un prezo polo leite e un ingresos totais máis altos, senon tamén uns custos variables e totais moi baixos.

Iso non significa que nun período de descenso do prezo do leite, os sistemas intensivos resistan mellor, senón que son as explotacións ben xestionadas as que mellor pasaron a situación e que o nivel de intensificación ten que se adaptar á utilización óptima dos recursos dispoñibles nunhas condicións concretas.

Táboa 14. Índices técnicos por SAU (ha) en 2009

SAU (ha)	<20	20 – 30	30 – 40	40 – 50	≥50
Número de explotacións	37	52	44	23	15
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS					
SAU media (ha)	15,3	23,7	34,5	43,5	64,1
Nº medio de vacas	33,2	41,7	67,4	76,6	90,7
Produción comercializada (L)	253.085	353.667	584.524	668.056	772.804
Produción/SAU (L/ha)	16.681	14.988	16.993	15.387	12.097
MANEXO DO GANDO					
Vacas/ha	2,20	1,80	1,90	1,80	1,40
UGM/ha	2,94	2,44	2,65	2,35	2,05
Partos/vaca/ano	0,86	0,85	0,84	0,79	0,85
MANEXO DA FERTILIZACIÓN					
Fertilizantes (€/ha)	172	170	180	150	164
N (kg/ha)	71	68	98	71	67
P ₂ O ₅ (kg/ha)	33	29	31	35	31
K ₂ O (kg/ha)	29	22	21	19	21
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO					
Rendemento (L/vaca)	7.673	8.536	8.715	8.730	8.546
Concentrado (kg/vaca)	2.632	2.959	3.026	3.003	2.838
Concentrado/leite (g/L)	340	350	350	340	330
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)					
Compra de concentrado	8,73	9,69	8,78	8,70	8,97
Compra de forraxes	0,98	0,40	0,63	1,83	0,44
Produción de forraxes propias	3,18	2,98	3,08	2,83	3,95
CALIDADE DO LEITE					
% graxa	3,87	3,88	3,77	3,71	3,86
% proteína	3,16	3,19	3,19	3,17	3,20
Bacterioloxía (000)	25	25	22	24	24
Células somáticas (000)	225	235	212	251	231
PREZOS					
Leite (€/100 L)	30,96	31,14	31,57	30,89	31,03
Concentrado (€/t)	288	284	281	286	279
Relación prezos leite/concentrado	1,07	1,09	1,12	1,08	1,11

Táboa 15. Índices económicos por SAU (ha) en 2009

SAU (ha)	<20	20 – 30	30 – 40	40 – 50	≥50
Número de explotacións	37	52	44	23	15
INGRESOS (€/100 L)					
Venda de leite	30,96	31,14	31,57	30,89	31,03
Venda de animais	2,25	2,31	1,74	2,44	2,22
Variación do inventario	1,18	1,58	1,53	1,66	0,50
Total outros ingresos	6,11	5,44	7,17	5,19	5,35
Produto bruto	40,50	40,47	42,01	40,19	39,10
CUSTOS VARIABLES (€/100 L)					
Compra de gando	0,73	0,75	0,83	0,41	0,86
Compra alimentos vacas	9,70	10,09	9,42	10,53	9,41
Compra alimentos recría	1,72	1,89	1,89	1,98	1,50
Produción propia, forraxes	3,18	2,98	3,08	2,83	3,95
Sanidade e reprodución	2,70	2,58	2,89	2,69	2,35
Enerxía e maquinaria	3,31	3,13	2,75	2,60	3,27
Total Custos Variables	21,34	21,42	20,86	21,04	21,33
CUSTOS FIXOS (€/100 L)					
Amortizacións técnicas	2,66	3,06	3,27	2,67	3,07
Man de obra retribuída	0,17	0,69	1,12	1,91	2,81
Outros custos fixos	5,44	4,87	5,12	4,73	4,32
Total Custos Fixos	8,28	8,63	9,51	9,31	10,19
Custo de produción	29,62	30,04	30,37	30,35	31,53
CUSTOS DE OPORTUNIDADE (€/100 L)					
Xuros dos capitais propios	1,27	1,34	1,41	1,04	1,53
Renda das terras propias	1,01	1,21	0,90	1,43	1,56
Custo do traballo familiar	5,69	4,75	2,87	2,69	2,33
Total Custo de Oportunidade	7,97	7,30	5,19	5,16	5,42
Custos Totais	37,59	37,34	35,56	35,51	36,95
RESULTADOS ECONÓMICOS (€/100 L)					
Marxe neta	10,88	10,42	11,64	9,84	7,57
Beneficio	2,91	3,12	6,45	4,67	2,15

Gráfico 15. SAU, vacas, rendimento leiteiro (L/vaca) e consumo de concentrado (kg/vaca) en función da SAU en 2009

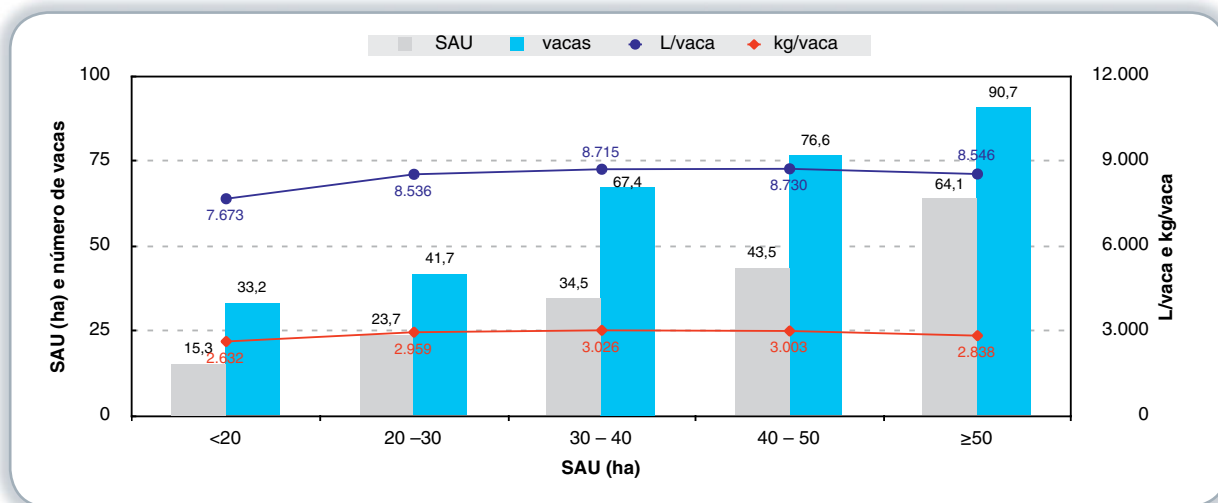
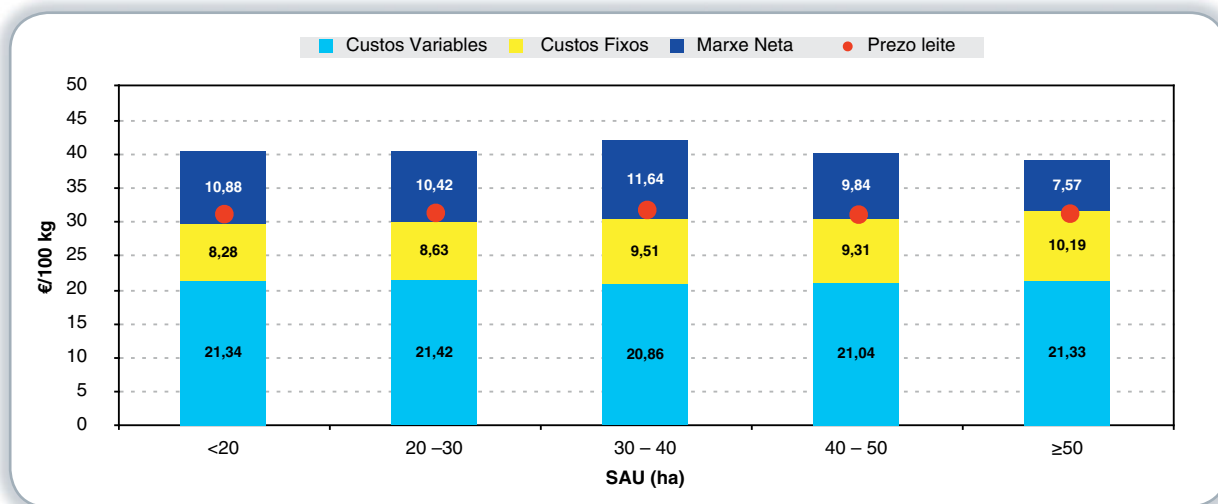

Gráfico 16. Custos variables, fixos, marxe neta e prezo do leite en función da SAU en 2009

6.3. Resultados por volume de leite comercializado

A maior volume de produción de leite, maior é a superficie agraria útil, así como o número de vacas, a produción por hectárea, a carga gandeira, o rendemento leiteiro por vaca, o consumo de concentrado e a relación entre este e a produción de leite. Existe, polo tanto, unha clara relación entre o volume de produción e a intensificación do sistema produtivo, como xa se observou en análises de anos anteriores (Táboa 16 e Gráfico 17).

Os ingresos pola venda do leite aumentan co volume de produción, non así o produto bruto. Os custos variables, salvo para o estrato inferior, diminúen ao aumentar o volume de produción grazas á produción propia de forraxes.

Non existe relación entre os diferentes custos fixos e o volume de produción comercializada, a excepción da man de obra retribuída que aumenta co tamaño. Os custos fixos máis baixos son os do estrato de 400.000-600.000 L, salvo na man de obra retribuída. Todos os custos de oportunidade, así como os custos totais, diminúen ao aumentar o volume de produción (Táboa 17 e Gráfico 18).

O máis destacable é que os custos totais diminúen ao aumentar o volume de produción grazas aos custos de oportunidade, e aínda que as explotacións do estrato de 400.000 -600.000 L alcanzan a marxe neta máis alta, son as do estrato superior as que teñen maior beneficio. Isto indica que as explotacións grandes aproveitan as vantaxes do seu maior tamaño e que melloraron o manexo respecto aos anos anteriores. Con todo, a teor dos resultados das pequenas, aínda lles queda marxe para seguir reducindo custos.

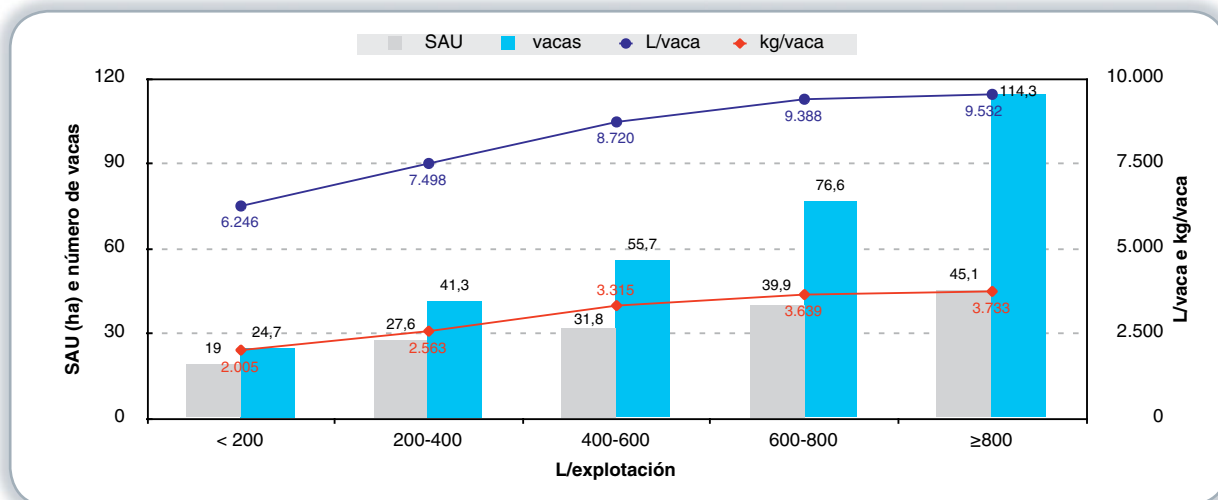
Táboa 16. Índices técnicos por volume de produción comercializada (000 L) en 2009

Produción (000 L)	< 200	200-400	400-600	600-800	≥800
Número de explotacións	27	69	31	21	23
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS					
SAU (ha)	19,0	27,6	31,8	39,9	45,1
Nº de vacas	24,7	41,3	55,7	76,6	114,3
Produción comercializada (L)	152.588	306.286	485.305	718.397	1.088.994
Produción/SAU (L/ha)	8.112	11.204	15.284	18.049	24.158
MANEXO DO GANDO					
Vacas/ha	1,30	1,50	1,80	1,90	2,50
UGM/ha	1,86	2,34	2,64	2,88	3,62
Partos/vaca/ano	0,79	0,83	0,92	0,89	0,85
MANEXO DA FERTILIZACIÓN					
Fertilizantes (€/ha)	122	152	191	249	217
N (kg/ha)	53	55	97	121	130
P ₂ O ₅ (kg/ha)	28	24	35	50	38
K ₂ O (kg/ha)	25	19	28	27	28
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO					
Rendemento (L/vaca)	6.246	7.498	8.720	9.388	9.532
Concentrado (kg/vaca)	2.005	2.563	3.315	3.639	3.733
Concentrado/leite (g/L)	320	340	380	390	390
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)					
Compra de concentrado	8,69	9,17	9,32	9,77	8,22
Compra de forraxes	0,28	0,54	0,49	0,99	1,25
Produción de forraxes propias	4,18	3,63	3,13	2,95	2,70
CALIDADE DO LEITE					
% graxa	3,91	3,85	3,80	3,77	3,74
% proteína	3,14	3,19	3,16	3,22	3,22
Bacterioloxía (000)	32	25	21	19	22
Células somáticas (000)	249	235	218	200	232
PREZOS					
Leite (€/100 L)	29,73	30,37	31,42	31,45	31,84
Concentrado (€/t)	286	282	285	289	282
Relación prezos leite/Concentrado	1,03	1,07	1,10	1,08	1,12

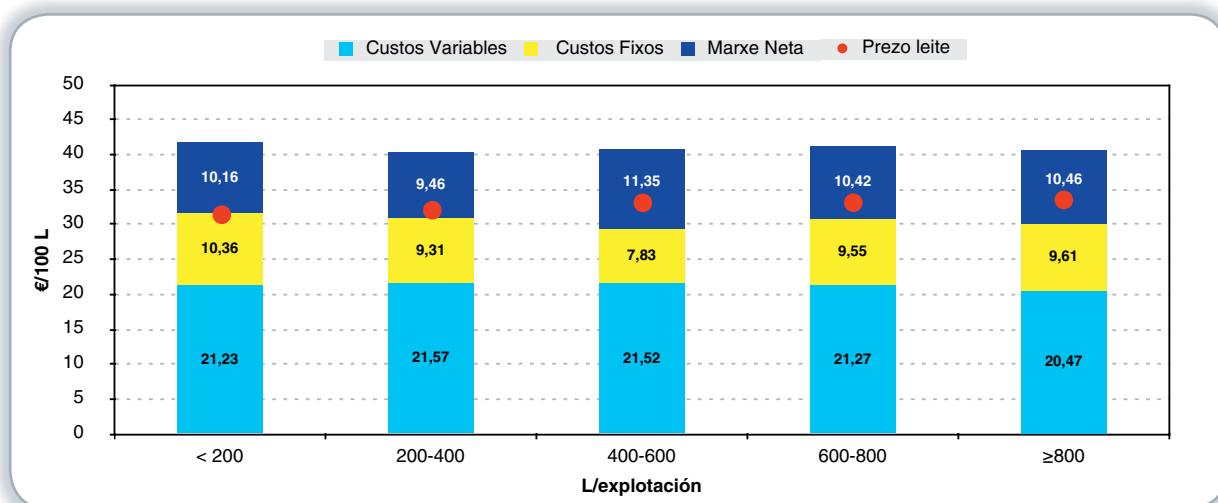
Táboa 17. Índices económicos por volume de produción comercializada (000 L) en 2009

Produción (000 L)	< 200	200-400	400-600	600-800	≥800
Número de explotacións	27	69	31	21	23
INGRESOS (€/100 L)					
Venda de leite	29,73	30,37	31,42	31,45	31,84
Venda de animais	3,83	2,44	2,05	2,06	1,69
Variación do inventario	1,23	1,47	1,10	1,18	1,62
Total outros ingresos	6,95	6,08	6,12	6,54	5,40
Produto bruto	41,74	40,35	40,69	41,23	40,55
CUSTOS VARIABLES (€/100 L)					
Compra de gando	0,91	0,80	0,38	0,59	0,91
Compra alimentos vacas	8,97	9,71	9,81	10,76	9,47
Compra alimentos recría	1,35	1,69	2,03	1,72	1,98
Produción propia, forraxes	4,18	3,63	3,13	2,95	2,70
Sanidade e reprodución	2,52	2,60	2,71	2,68	2,76
Enerxía e maquinaria	3,30	3,14	3,46	2,57	2,65
Total Custos Variables	21,23	21,57	21,52	21,27	20,47
CUSTOS FIXOS (€/100 L)					
Amortizacións técnicas	3,48	3,46	2,37	2,86	3,03
Outros custos fixos	6,37	5,20	4,46	5,27	4,49
Man de obra retribuída	0,51	0,66	1,00	1,42	2,09
Total Custos Fixos	10,36	9,31	7,83	9,55	9,61
Custo de produción	31,58	30,89	29,35	30,82	30,08
CUSTOS DE OPORTUNIDADE (€/100 L)					
Xuros dos capitais propios	2,51	1,78	1,13	1,11	0,99
Renda das terras propias	2,01	1,57	1,27	0,73	0,70
Custo do traballo familiar	7,86	4,70	3,46	2,51	1,65
Total Custo de Oportunidade	12,38	8,05	5,86	4,35	3,35
Custos Totais	43,96	38,94	35,21	35,17	33,43
RESULTADOS ECONÓMICOS (€/100 L)					
Marxe neta	10,16	9,46	11,35	10,42	10,46
Beneficio	-2,22	1,42	5,48	6,07	7,12

Gráfico 17. SAU, vacas, rendemento leiteiro (L/vaca) e consumo de concentrado (kg/vaca) en función do volume de leite comercializado en 2009

Gráfico 18. Custos variables, custos fixos, marxe neta e prezo do leite en función do volume de leite comercializado en 2009

6.4. Resultados en función da carga gandeira

O número de UGM/ha tomouse como referencia da carga gandeira, tal como se contempla na normativa reguladora dos sistemas agrarios sustentables.

A carga gandeira media das explotacións galegas de vacún de leite vén aumentando desde 2006 (Táboa 6). En 2009, un 33,3% das explotacións analizadas está por debaixo das 2 UGM/ha e un 32,2% pasa das 3 UGM/ha.

A carga gandeira, tanto en UGM/ha como en vacas/ha, está relacionada directamente coa produción de leite por hectárea e total e co número de vacas por explotación, e inversamente coa SAU, salvo no estrato de 2-2,5 UGM/ha (Táboa 18 e Gráfico 19).

Nos resultados a carga gandeira só está relacionada directamente co beneficio, e inversamente cos custos de oportunidade e cos totais. No resto das variables non existe unha relación clara polo comportamento do estrato de 2,5-3 UGM/ha, que ten un prezo do leite e uns ingresos totais superiores aos do estrato de 3-3,5 UGM/ha, mais cuns custos de produción e totais máis altos (Táboa 19 e Gráfico 20).

As explotacións de 2,5 e 3,5 UGM/ha gastan en fertilizantes químicos máis que as que teñen unha carga inferior, o que evidencia un manexo deficiente.

As explotacións con máis de 3,5 UGM/ha, as máis intensivas, son as que reciben un prezo polo leite máis alto, teñen un produto bruto maior e, ao mesmo tempo, presentan custos variables, de produción, de oportunidade e totais máis baixos e, en consecuencia, as que conseguen unha marxe neta e un beneficio máis elevados.

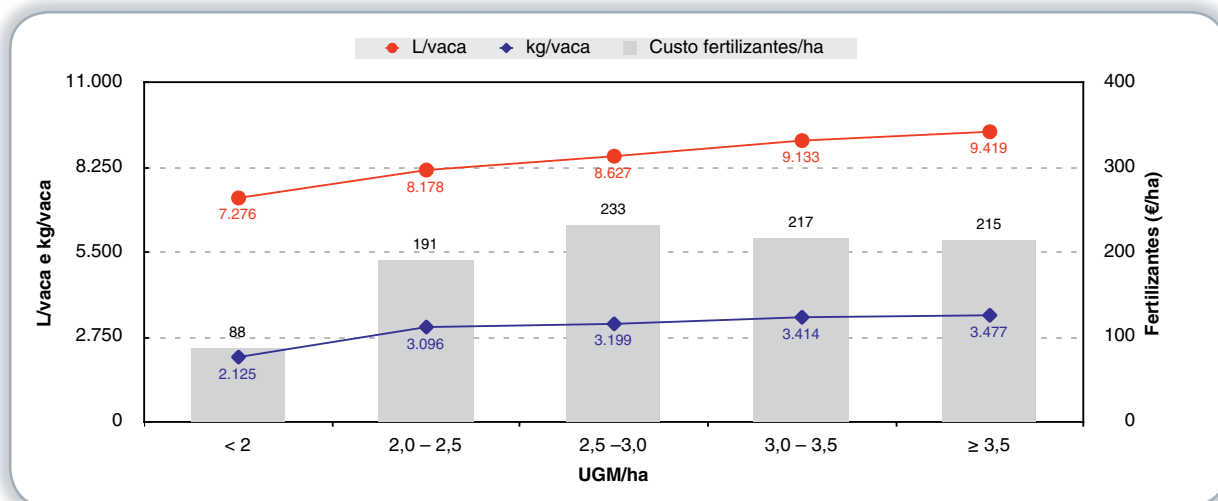
Táboa 18. Índices técnicos por carga gandeira (UGM/ha) en 2009

UGM/ha	< 2	2,0 – 2,5	2,5 – 3,0	3,0 – 3,5	≥ 3,5
Número de explotacións	57	34	25	25	30
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS					
SAU (ha)	34,3	28,8	33,0	29,5	26,0
Nº de vacas	39,2	46,6	65,4	69,6	76,3
Produción comercializada (L)	282.538	378.615	562.499	633.398	718.540
Produción/SAU (L/ha)	8.304	13.220	17.096	21.561	27.614
MANEXO DO GANDO					
Vacas/ha	1,10	1,60	2,00	2,40	2,90
UGM/ha	1,56	2,27	2,71	3,23	4,09
Partos/vaca/ano	0,81	0,88	0,83	0,87	0,87
MANEXO DA FERTILIZACIÓN					
Fertilizantes (€/ha)	88	191	233	217	215
N (kg/ha)	33	77	97	98	130
P ₂ O ₅ (kg/ha)	17	40	42	30	41
K ₂ O (kg/ha)	13	30	24	20	40
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO					
Rendemento (L/vaca)	7.276	8.178	8.627	9.133	9.419
Concentrado (kg/vaca)	2.125	3.096	3.199	3.414	3.477
Concentrado/Leite (g/L)	290	380	370	370	370
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)					
Compra de concentrado	8,35	9,05	10,91	10,56	7,04
Compra de forraxes	0,81	0,36	0,39	1,39	0,97
Produción de forraxes propias	3,58	3,42	3,47	3,50	2,20
CALIDADE DO LEITE					
% graxa	3,84	3,86	3,85	3,78	3,76
% proteína	3,18	3,17	3,18	3,18	3,21
Bacterioloxía (000)	29	21	25	19	21
Células somáticas (000)	249	224	208	209	233
PREZOS					
Leite (€/100 L)	30,28	30,83	31,29	30,74	32,36
Concentrado (€/t)	286	280	281	282	289
Relación prezos leite/Concentrado	1,05	1,10	1,11	1,09	1,11

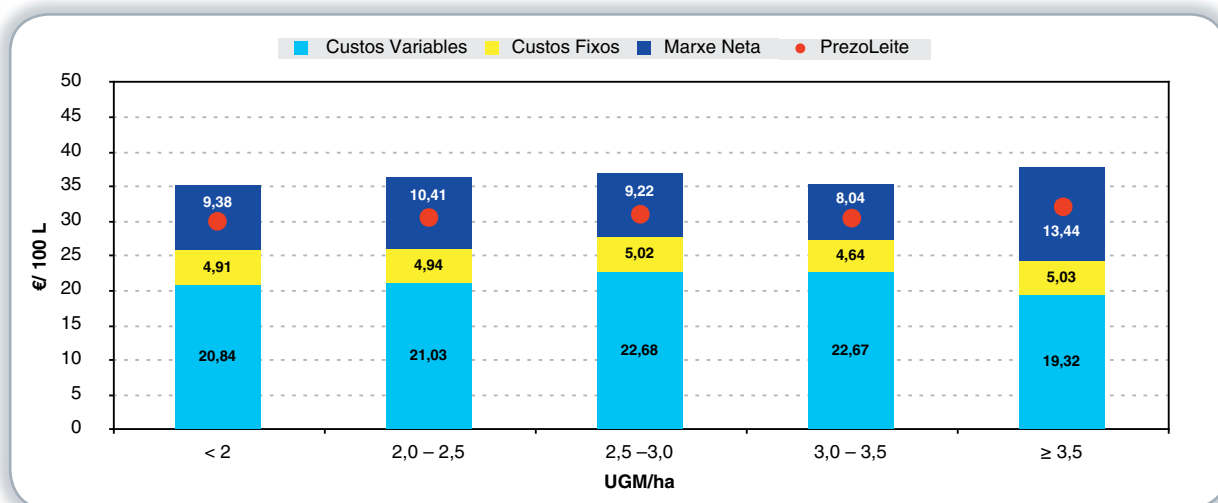
Táboa 19. Índices económicos por carga gandeira (UGM/ha) en 2009

UGM/ha	< 2	2,0 – 2,5	2,5 – 3,0	3,0 – 3,5	≥ 3,5
Número de explotacións	57	34	25	25	30
INGRESOS (€/100 L)					
Venda de leite	30,28	30,83	31,29	30,74	32,36
Venda de animais	2,98	1,93	1,98	2,11	1,74
Variación do inventario	0,94	1,18	1,29	1,43	1,85
Total outros ingresos	5,91	6,26	6,33	4,94	6,50
Produto bruto	40,11	40,21	40,89	39,21	42,45
GASTOS VARIABLES (€/100 L)					
Compra de gando	0,60	0,81	0,63	0,18	1,23
Compra alimentos vacas	9,16	9,41	11,30	11,95	8,01
Compra alimentos recría	1,67	1,54	1,80	1,51	2,38
Produción propia, forraxes	3,58	3,42	3,47	3,50	2,20
Sanidade e reprodución	2,50	2,83	2,62	2,72	2,73
Enerxía e maquinaria	3,33	3,02	2,86	2,81	2,78
Total Gastos Variables	20,84	21,03	22,68	22,67	19,32
GASTOS FIXOS (€/100 L)					
Amortizacións técnicas	3,22	3,04	2,97	2,98	2,87
Man de obra retribuída	1,76	0,79	1,00	0,88	1,79
Outros Custos fixos	4,91	4,94	5,02	4,64	5,03
Total Custos Fixos	9,89	8,77	8,99	8,50	9,69
Custo de produción	30,73	29,80	31,67	31,17	29,01
CUSTOS DE OPORTUNIDADE (€/100 L)					
Xuros dos capitais propios	1,99	1,35	1,26	1,26	0,90
Renda das terras propias	2,19	1,57	1,15	0,63	0,44
Custo do traballo familiar	5,10	4,12	2,77	2,65	2,51
Total Custo de Oportunidade	9,28	7,05	5,18	4,54	3,84
Custos Totais	40,01	36,85	36,85	35,71	32,85
RESULTADOS ECONÓMICOS (€/100 L)					
Marxe neta	9,38	10,41	9,22	8,04	13,44
Beneficio	0,10	3,36	4,04	3,50	9,60

Gráfico 19. Custo de fertilizantes (€/ha), rendemento leiteiro (L/vaca) e consumo de concentrado (kg/vaca) en función da carga gandeira (UGM/ha) en 2009

Gráfico 20. Custos variables, custos fixos, marxe neta e prezo do leite en función da carga gandeira (UGM/ha) en 2009

6.5. Resultados en función do rendemento leiteiro

O rendemento leiteiro, medido pola produción de leite por vaca e ano, é un índice de intensificación produtiva. Os resultados técnicos de 2009 mostran que a maior rendemento por vaca, maior é o número de vacas, o volume de produción total e por hectárea, o consumo de concentrado por vaca e a relación entre concentrado e produción de leite (Táboa 20 e Gráfico 21).

Entre os resultados económicos, o rendemento só garda relación directa co beneficio e inversa cos custos de oportunidade e os totais. As explotacións de máis de 9000 L/vaca, que tamén son as máis grandes en número de vacas e volume de produción, son as que teñen uns custos variables, de produción e totais máis baixos e unha marxe neta e un beneficio máis altos (Táboa 21 e gráfico 22).

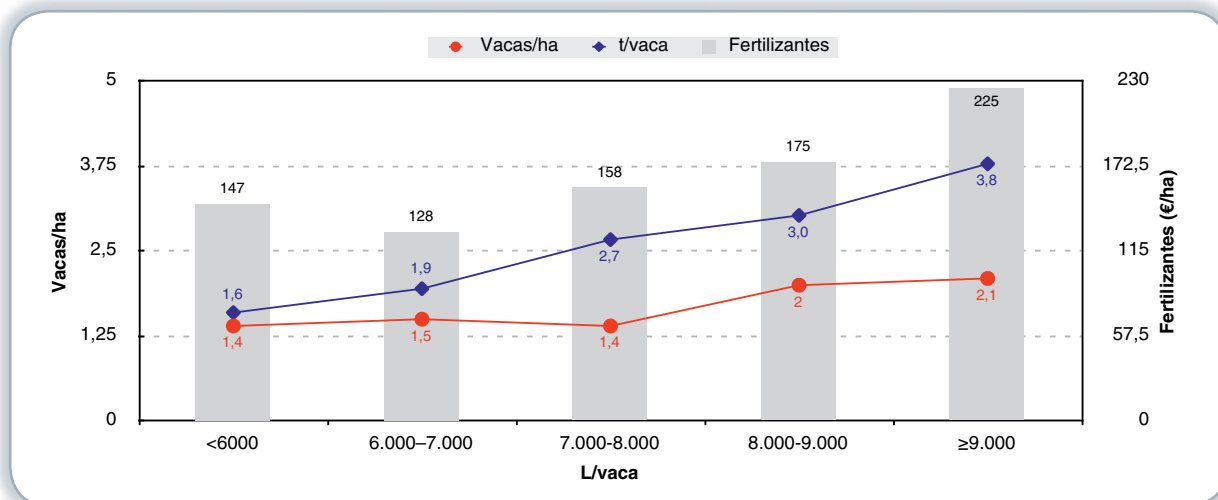
Táboa 20. Índices técnicos por rendemento leiteiro (L/vaca) en 2009

Litros/vaca/ano	<6.000	6.000–7.000	7.000–8.000	8.000–9.000	≥9.000
Número de explotacións	18	26	31	39	57
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS					
SAU (ha)	28,4	27,8	32,5	30,2	32,6
Nº de vacas	39,2	41,6	45,4	59,1	69,9
Produción comercializada (L)	210.606	268.785	341.333	498.545	695.217
Produción/SAU (L/ha)	7.462	9.746	10.574	16.581	21.349
MANEXO DO GANDO					
Vacas/ha	1,40	1,50	1,40	2,00	2,10
UGM/ha	1,97	2,09	2,05	2,81	3,06
Partos/vaca/ano	0,72	0,84	0,83	0,89	0,86
MANEXO DA FERTILIZACIÓN					
Fertilizantes (€/ha)	147	128	158	175	225
N (kg/ha)	64	57	53	86	112
P ₂ O ₅ (kg/ha)	33	27	22	29	46
K ₂ O (kg/ha)	29	22	17	22	30
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO					
Rendemento (L/vaca)	5.406	6.512	7.577	8.475	9.970
Concentrado (kg/vaca)	1.597	1.949	2.671	3.027	3.786
Concentrado/leite (g/L)	300	300	350	360	380
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)					
Compra de concentrado	8,20	9,24	9,99	10,14	8,20
Compra de forraxes	1,02	0,27	0,26	0,37	1,27
Produción de forraxes propias	4,23	4,00	4,11	3,71	2,36
CALIDADE DO LEITE					
% graxa	3,86	3,87	3,85	3,90	3,73
% proteína	3,15	3,17	3,16	3,20	3,20
Bacterioloxía (000)	34	30	27	21	20
Células somáticas (000)	276	253	222	217	217
PREZOS					
Leite (€/100 L)	30,49	30,15	30,14	31,24	31,70
Concentrado (€/t)	279	293	277	281	288
Relación prezos leite/Concentrado	1,09	1,02	1,08	1,11	1,10

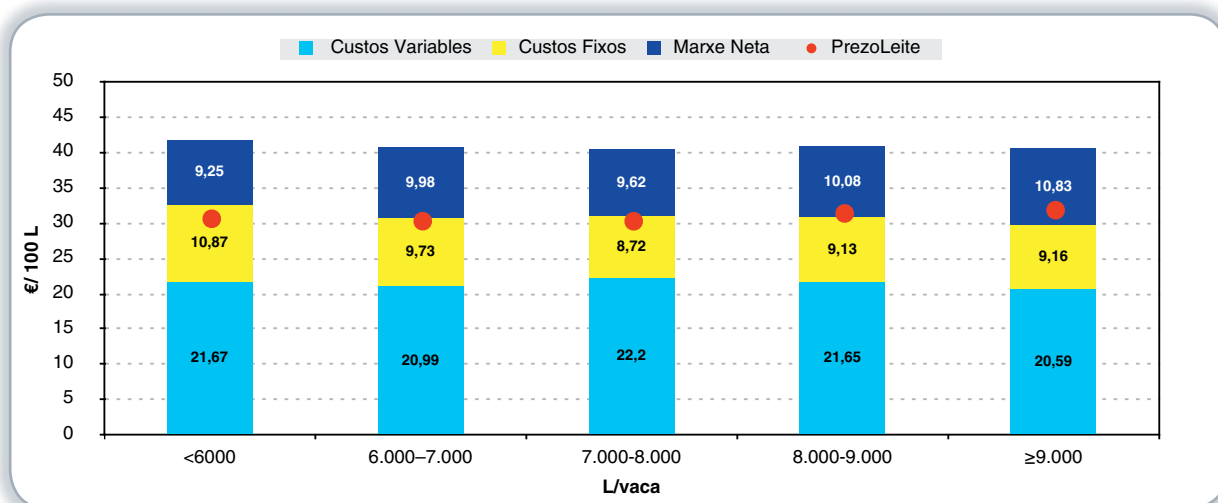
Táboa 21. Índices económicos por rendemento leiteiro (L/vaca) en 2009

Litros/vaca/ano	<6.000	6.000–7.000	7.000-8.000	8.000-9.000	≥9.000
Número de explotacións	18	26	31	39	57
INGRESOS (€/100 L)					
Venda de leite	30,49	30,15	30,14	31,24	31,70
Venda de animais	3,56	3,34	2,24	1,86	1,89
Variación do inventario	1,91	1,91	1,11	1,30	1,35
Total outros ingresos	5,84	5,29	7,04	6,47	5,64
Produto bruto	41,79	40,69	40,54	40,87	40,58
CUSTOS VARIABLES (€/100 L)					
Compra de gando	0,62	1,04	0,50	0,57	0,82
Compra alimentos vacas	9,22	9,51	10,25	10,51	9,47
Compra alimentos recría	1,82	1,51	1,30	1,72	2,09
Produción propia, forraxes	4,23	4,00	4,11	3,71	2,36
Sanidade e reprodución	2,70	2,13	2,61	2,64	2,81
Enerxía e maquinaria	3,09	2,79	3,44	2,50	3,05
Total Custos Variables	21,67	20,99	22,20	21,65	20,59
CUSTOS FIXOS (€/100 L)					
Amortizacións técnicas	3,41	3,12	3,28	2,94	2,91
Man de obra retribuída	1,09	1,53	0,92	1,43	1,33
Outros custos fixos	6,37	5,08	4,51	4,77	4,92
Total Custos Fixos	10,87	9,73	8,72	9,13	9,16
Custo de produción	32,54	30,71	30,92	30,79	29,75
CUSTOS DE OPORTUNIDADE (€/100 L)					
Xuros dos capitais propios	3,09	1,88	1,82	1,39	0,89
Renda das terras propias	2,11	1,95	1,91	1,06	0,62
Custo do traballo familiar	6,84	5,36	4,57	3,13	2,24
Total Custo de Oportunidade	12,03	9,18	8,30	5,58	3,75
Custos Totais	44,57	39,89	39,22	36,37	33,50
RESULTADOS ECONÓMICOS (€/100 L)					
Marxe neta	9,25	9,98	9,62	10,08	10,83
Beneficio	-2,78	0,80	1,31	4,50	7,08

Gráfico 21. Rendemento leiteiro (L/vaca), custo dos fertilizantes (€/ha) e consumo de concentrado (kg/vaca) en función do rendemento leiteiro (L/vaca) en 2009

Gráfico 22. Custos variables, custos fixos, marxe neta e prezo do leite en función do rendemento leiteiro (L/vaca) en 2009

6.6. Resultados en función da produción por unidade de superficie

A produción de leite por hectárea, que é outro índice de intensificación dos sistemas produtivos, aparece relacionada directamente co tamaño do rabaño, coa produción total de leite por explotación, coa carga gandeira medida en vacas/ha, co rendemento por vaca e coa relación entre concentrado e produción de leite (Táboa 22 e Gráfico 23).

A relación coa dimensión da SAU non é clara porque non existen grandes diferenzas de superficie media entre os estratos.

Desde o punto de vista económico só está relacionada directamente co beneficio e inversamente cos custos de oportunidade e cos totais. As demais variables parecen independentes (Táboa 23 e Gráfico 24).

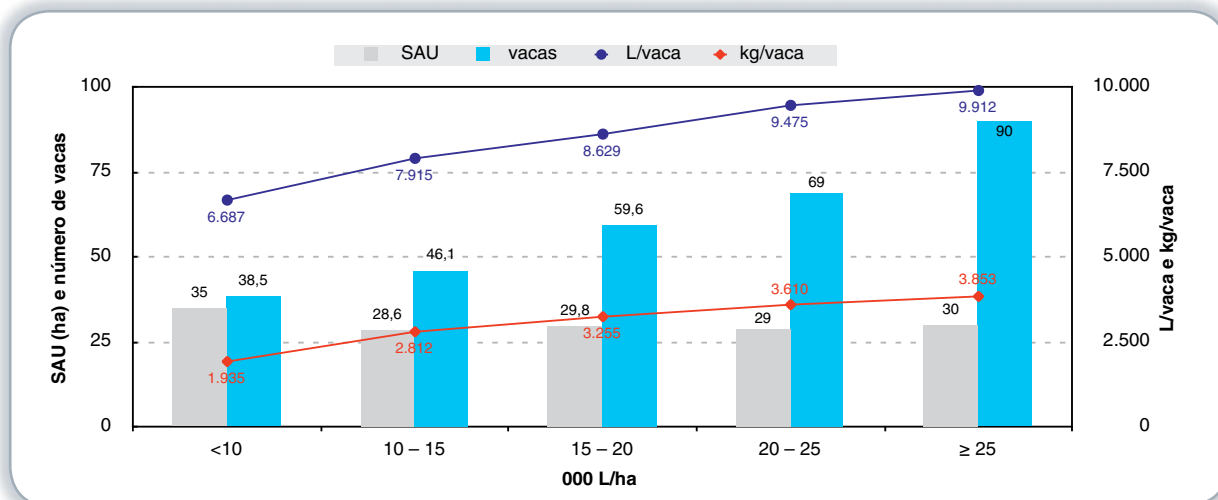
Táboa 22. Índices técnicos segundo a produción por unidade de superficie (000 L/ha) en 2009

(000 L/ha)	<10	10 – 15	15 – 20	20 – 25	≥ 25
Número de explotacións	48	43	33	26	21
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS					
SAU (ha)	35,0	28,6	29,8	29,0	30,0
Nº de vacas	38,5	46,1	59,6	69,0	90,0
Produción comercializada (L)	254.905	362.381	512.406	652.653	892.146
Produción/SAU (L/ha)	7.348	12.746	17.246	22.519	29.793
MANEXO DO GANDO					
Vacas/ha	1,10	1,60	2,00	2,40	3,00
UGM/ha	1,53	2,31	2,73	3,30	4,22
Partos/vaca/ano	0,81	0,83	0,83	0,94	0,85
MANEXO DA FERTILIZACIÓN					
Fertilizantes (€/ha)	89	183	191	246	229
N (kg/ha)	29	81	75	124	144
P ₂ O ₅ (kg/ha)	16	36	35	38	39
K ₂ O (kg/ha)	12	31	17	30	34
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO					
Rendemento (L/vaca)	6.687	7.915	8.629	9.475	9.912
Concentrado (kg/vaca)	1.935	2.812	3.255	3.610	3.853
Concentrado/Leite (g/L)	290	360	380	380	390
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)					
Compra de concentrado	8,57	9,64	9,85	9,89	7,14
Compra de forraxes	0,32	0,33	0,84	1,32	1,10
Produción de forraxes propias	4,39	3,58	2,93	3,10	2,21
CALIDADE DO LEITE					
% graxa	3,84	3,88	3,85	3,80	3,68
% proteína	3,16	3,18	3,18	3,21	3,22
Bacterioloxía (000)	28	27	23	19	18
Células somáticas (000)	248	230	224	217	210
PREZOS					
Leite (€/100 L)	30,52	30,02	30,94	31,65	32,42
Concentrado (€/t)	285	283	281	284	291
Relación prezos leite/Concentrado	1,07	1,06	1,10	1,11	1,11

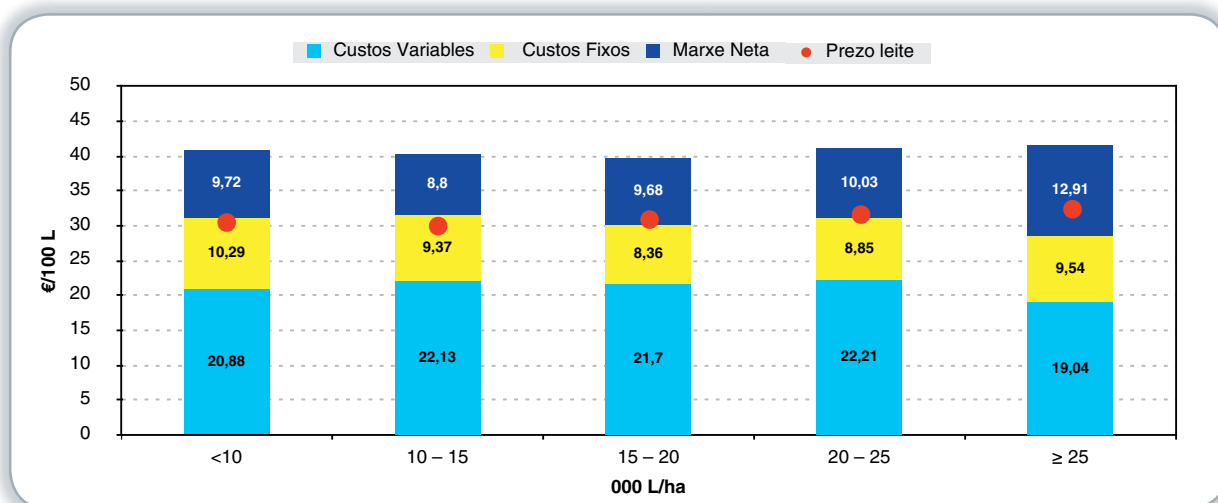
Táboa 23. Índices económicos segundo a produción por unidade de superficie (000L/ha) en 2009

(000 L/ha)	<10	10 – 15	15 – 20	20 – 25	≥ 25
Explotacións	48	43	33	26	21
INGRESOS (€/100 L)					
Venda de leite	30,52	30,02	30,94	31,65	32,42
Venda de animais	2,65	2,97	1,85	1,66	1,79
Variación do inventario	1,60	0,97	1,23	1,38	1,71
Total outros ingresos	6,12	6,33	5,73	6,39	5,56
Produto bruto	40,89	40,29	39,74	41,09	41,48
CUSTOS VARIABLES (€/100 L)					
Compra de gando	0,71	0,77	0,54	0,50	1,06
Compra alimentos vacas	8,90	9,97	10,69	11,21	8,24
Compra alimentos recría	1,46	1,69	1,76	1,93	2,18
Produción propia, forraxes	4,39	3,58	2,93	3,10	2,21
Sanidade e reprodución	2,46	2,70	2,66	2,60	2,90
Enerxía e maquinaria	2,96	3,42	3,12	2,88	2,45
Total Custos Variables	20,88	22,13	21,70	22,21	19,04
CUSTOS FIXOS (€/100 L)					
Amortizacións técnicas	3,53	2,98	3,05	2,88	2,77
Man de obra retribuída	1,55	1,21	0,71	1,35	1,72
Outros custos fixos	5,21	5,18	4,60	4,62	5,05
Total Custos Fixos	10,29	9,37	8,36	8,85	9,54
Custo de produción	31,17	31,49	30,06	31,06	28,57
CUSTOS DE OPORTUNIDADE (€/100 L)					
Xuros dos capitais propios	2,33	1,37	1,25	1,18	0,83
Renda das terras propias	2,44	1,56	1,16	0,44	0,21
Custo do traballo familiar	4,71	3,97	3,04	2,39	2,02
Total Custo de Oportunidade	9,48	6,91	5,45	4,01	3,06
Custos Totais	40,65	38,40	35,51	35,07	31,63
RESULTADOS ECONÓMICOS (€/100 L)					
Marxe neta	9,72	8,80	9,68	10,03	12,91
Beneficio	0,24	1,89	4,23	6,01	9,85

Gráfico 23. SAU, vacas, rendemento leiteiro (L/vaca) e consumo de concentrado (kg/vaca) en función da produción de leite por ha en 2009

Gráfico 24. Custos variables, custos fixos, marxe neta e prezo do leite en función da produción de leite/ha en 2009

6.7. Resultados en función do uso do concentrado

A ratio de consumo de concentrado e produción de leite é un indicador de eficiencia. Aparece relacionada directamente co tamaño do rabaño, co consumo de concentrado por vaca e coa produción total de leite por explotación (Táboa 24 e Gráfico 25).

Non se observa unha relación clara desta ratio co resto das variables, incluídas as económicas (Táboa 25 e Gráfico 26). As explotacións cunha marxe neta e un beneficio máis alto son as do estrato de 350-400 g/L. As do primeiro estrato (<300g/L) teñen unha marxe neta alta e un beneficio menor, entanto que as do estrato superior (≥ 450 g/L) son as que teñen unha marxe neta menor e, non obstante, un beneficio relativamente alto.

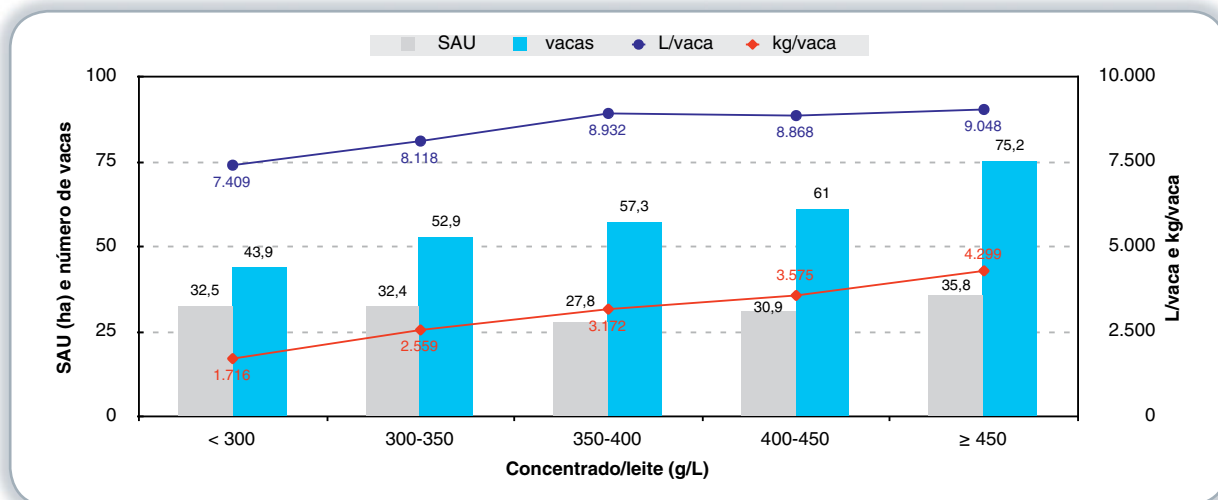
Táboa 24. Índices técnicos por uso de concentrado en relación coa produción de leite (g/L) en 2009

Concentrado/leite (g/L)	< 300	300-350	350-400	400-450	≥ 450
Número de explotacións	39	29	51	42	10
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS					
SAU (ha)	32,5	32,4	27,8	30,9	35,8
Nº de vacas	43,9	52,9	57,3	61,0	75,2
Produción comercializada (L)	321.983	426.470	510.163	540.146	680.183
Produción /SAU (L/ha)	10.000	13.262	18.396	17.538	18.984
MANEXO DO GANDO					
Vacas/ha	1,30	1,60	2,10	2,0	2,10
UGM/ha	1,93	2,40	2,81	2,78	3,20
Partos/vaca/ano	0,85	0,81	0,88	0,81	0,70
MANEXO DA FERTILIZACIÓN					
Fertilizantes (€/ha)	150	156	181	194	329
N (kg/ha)	70	54	87	97	79
P ₂ O ₅ (kg/ha)	35	28	29	32	26
K ₂ O (kg/ha)	22	24	24	24	29
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO					
Rendemento (L/vaca)	7.409	8.118	8.932	8.868	9.048
Concentrado (kg/vaca)	1.716	2.559	3.172	3.575	4.299
Concentrado/Leite (g/L)	230	320	360	400	480
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)					
Compra de concentrado	7,72	9,21	8,56	9,62	10,49
Compra de forraxes	0,77	0,37	0,97	1,09	0,30
Produción de forraxes propias	4,56	3,85	2,71	2,89	1,79
CALIDADE DO LEITE					
% graxa	3,78	3,87	3,85	3,80	3,82
% proteína	3,17	3,18	3,20	3,18	3,22
Bacterioloxía (000)	29	24	22	20	28
Células somáticas (000)	225	230	229	226	250
PREZOS					
Leite (€/100 L)	30,59	30,26	31,44	31,24	32,86
Concentrado (€/t)	293	278	284	277	295
Relación prezos leite/Concentrado	1,04	1,08	1,10	1,12	1,11

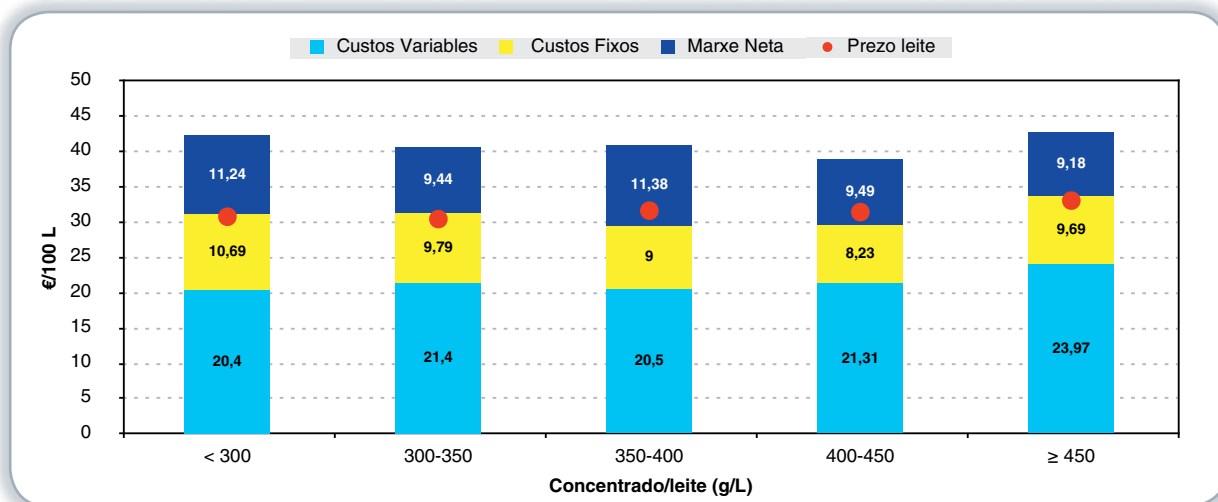
Táboa 25. Índices económicos por uso de concentrado en relación coa produción de leite (g/L) en 2009

Concentrado/Leite (g/L)	< 300	300-350	350-400	400-450	≥ 450
Número de explotacións	39	29	51	42	10
INGRESOS (€/100 L)					
Venda de leite	30,59	30,26	31,44	31,24	32,86
Venda de animais	2,44	2,60	1,81	1,84	2,93
Variación do inventario	2,07	1,66	1,74	0,63	0,70
Total outros ingresos	7,22	6,10	5,89	5,32	6,35
Produto bruto	42,33	40,63	40,88	39,03	42,84
CUSTOS VARIABLES (€/100 L)					
Compra de gando	0,60	0,66	0,85	0,44	1,56
Compra alimentos vacas	8,49	9,58	9,53	10,71	10,79
Compra alimentos recría	1,19	1,58	2,10	1,78	2,63
Produción propia, forraxes	4,56	3,85	2,71	2,89	1,79
Sanidade e reprodución	2,74	2,48	2,83	2,51	2,92
Enerxía e maquinaria	2,82	3,25	2,48	2,99	4,28
Total Custos Variables	20,40	21,40	20,50	21,31	23,97
CUSTOS FIXOS (€/100 L)					
Amortizacións técnicas	3,21	3,25	3,04	2,69	3,13
Man de obra retribuída	1,67	1,58	1,05	1,11	1,77
Outros custos fixos	5,81	4,96	4,91	4,43	4,79
Total Custos Fixos	10,69	9,79	9,00	8,23	9,69
Custo de produción	31,09	31,19	29,50	29,54	33,66
CUSTOS DE OPORTUNIDADE (€/100 L)					
Xuros dos capitais propios	1,89	1,49	1,22	1,21	0,77
Renda das terras propias	1,76	1,33	0,95	1,08	1,26
Custo do traballo familiar	4,47	3,38	2,82	2,89	2,47
Total Custo de Oportunidade	8,13	6,19	4,99	5,18	4,50
Custos Totais	39,22	37,38	34,49	34,72	38,16
RESULTADOS ECONÓMICOS (€/100 L)					
Marxe neta	11,24	9,44	11,38	9,49	9,18
Beneficio	3,11	3,24	6,39	4,32	4,68

Gráfico 25. SAU, vacas, rendemento leiteiro (L/vaca) e consumo de concentrado (kg/vaca) en función da relación entre consumo de concentrado e produción de leite (g/L) en 2009

Gráfico 26. Custos variables, custos fixos, marxe neta e prezo do leite en función da relación entre consumo de concentrado e produción de leite (g/L) en 2009

6.8. Resultados en función do prezo do leite

O prezo do leite só está relacionado directamente coa produción comercializada e coa relación entre os prezos do leite e do concentrado, e inversamente co gasto na produción de forraxes propias. De excluír o estrato superior, tamén se observa unha relación directa coa carga gandeira, co rendemento leiteiro e co consumo de concentrado por vaca (Táboa 26 e Gráfico 27).

Os produtores toman as decisións, fundamentalmente, en función do prezo do leite. A súa suba acostuma ir acompañada dun incremento do consumo de concentrado; mais, ao se producir unha baixada, non reaccionan todos da mesma maneira. Uns reducen o concentrado, outros compran un máis barato e hai quen fai ambas as dúas cousas. De aí que non se observe un comportamento homoxéneo nos custos de alimentación.

Os mellores resultados, tanto na marxe neta como no beneficio, corresponden ao estrato do prezo máis alto. Os seus custos son bastante elevados, mais compénsanse cuns ingresos tamén máis altos (Táboa 27 e Gráfico 28).

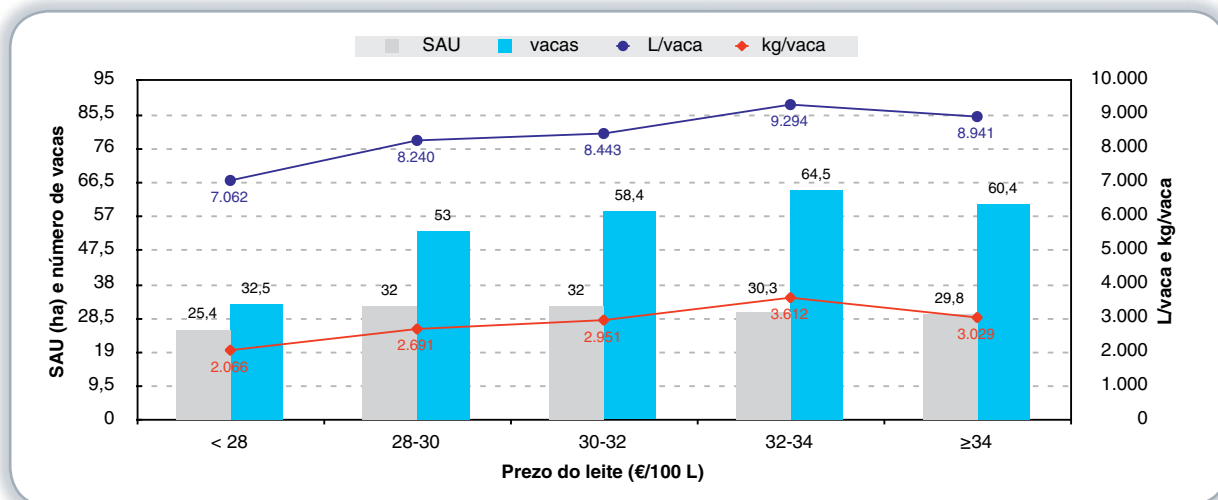
Táboa 26. Índices técnicos segundo o prezo do leite (€/100 L) en 2009

Prezo (€/100 L)	< 28	28-30	30-32	32-34	≥34
Número de explotacións	17	49	61	27	17
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS					
SAU (ha)	25,4	32,0	32,0	30,3	29,8
Nº de vacas	32,5	53,0	58,4	64,5	60,4
Produción comercializada (L)	228.683	434.749	490.160	598.896	539.471
Produción/SAU (L/ha)	9.039	13.640	15.400	19.769	18.122
MANEXO DO GANDO					
Vacas/ha	1,30	1,70	1,80	2,10	2,00
UGM/ha	1,94	2,38	2,62	2,91	2,90
Partos/vaca/ano	0,84	0,83	0,86	0,82	0,75
MANEXO DA FERTILIZACIÓN					
Fertilizantes (€/ha)	118	166	197	197	81
N kg/ha	49	82	79	108	67
P ₂ O ₅ kg/ha	26	33	33	32	9
K ₂ O kg/ha	28	20	24	31	9
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO					
Rendemento (L/vaca)	7.062	8.240	8.443	9.294	8.941
Concentrado (kg/vaca)	2.066	2.691	2.951	3.612	3.029
Concentrado/Leite (g/L)	290	330	350	390	340
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)					
Compra de concentrado	8,48	9,23	8,89	10,01	7,20
Compra de forraxes	0,18	0,46	0,83	1,46	0,81
Produción de forraxes propias	5,04	3,55	3,28	2,60	1,93
CALIDADE DO LEITE					
% graxa	3,79	3,82	3,85	3,82	3,76
% proteína	3,17	3,19	3,19	3,19	3,16
Bacterioloxía (000)	32	24	25	20	15
Células somáticas (000)	280	239	217	210	219
PREZOS					
Leite (€/100 L)	26,75	29,10	30,72	32,48	37,21
Concentrado (€/t)	291	279	279	282	311
Relación prezos leite/Concentrado	0,91	1,04	1,10	1,15	1,19

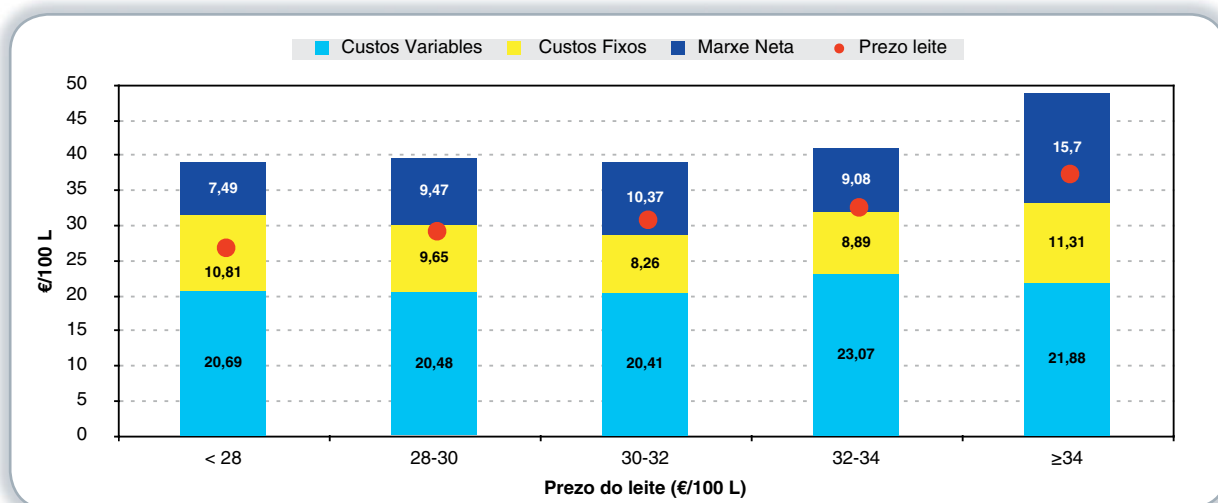
Táboa 27. Índices económicos segundo o prezo do leite (€/100 L) en 2009

Prezo (€/100 L)	< 28	28-30	30-32	32-34	≥34
Número de explotacións	17	49	61	27	17
INGRESOS (€/100 L)					
Venda de leite	26,75	29,10	30,72	32,48	37,21
Venda de animais	4,15	2,10	2,00	2,15	1,76
Total outros ingresos	6,55	6,69	5,31	5,39	7,57
Variación do inventario	1,54	1,71	1,01	1,03	2,36
Produto bruto	38,98	39,60	39,04	41,04	48,90
GASTOS VARIABLES (€/100 L)					
Compra de gando	0,29	0,50	0,32	0,37	3,38
Compra alimentos vacas	8,66	9,68	9,72	11,47	8,00
Compra alimentos recría	1,06	1,31	1,91	2,31	2,29
Produción propia, forraxes	5,04	3,55	3,28	2,60	1,93
Sanidade e reprodución	2,66	2,75	2,35	2,99	3,06
Enerxía e maquinaria	2,97	2,69	2,84	3,33	3,22
Total Gastos Variables	20,69	20,48	20,41	23,07	21,88
GASTOS FIXOS (€/100 L)					
Amortizacións técnicas	2,62	2,68	3,11	3,03	3,57
Outros custos fixos	7,00	5,64	3,97	5,07	5,13
Man de obra retribuída	1,19	1,33	1,18	0,79	2,62
Total Custos Fixos	10,81	9,65	8,26	8,89	11,31
Custo de produción	31,50	30,13	28,67	31,96	33,19
CUSTOS DE OPORTUNIDADE (€/100 L)					
Xuros dos capitais propios	1,98	1,21	1,53	1,01	1,18
Renda das terras propias	1,78	1,32	1,17	1,00	0,79
Custo do traballo familiar	5,77	3,59	3,18	2,60	2,89
Total Custo de Oportunidade	9,54	6,12	5,89	4,61	4,87
Custos Totais	41,04	36,25	34,65	36,57	38,06
RESULTADOS ECONÓMICOS (€/100 L)					
Marxe neta	7,49	9,47	10,37	9,08	15,70
Beneficio	-2,05	3,35	4,48	4,47	10,84

Gráfico 27. SAU, vacas, rendimento leiteiro (L/vaca) e consumo de concentrado (kg/vaca) en función do prezo do leite (€/100 L) en 2009

Gráfico 28. Custos variables, custos fixos e marxe neta en función do prezo do leite (€/100 L) en 2009

6.9. Resultados en función do prezo do concentrado

O prezo do concentrado está relacionado directamente coa produción de leite por hectárea, coa carga gandeira en vacas/ha, co prezo do leite e inversamente, como é lóxico, coa ratio entre prezos do leite e do concentrado (Táboa 28 e Gráfico 29).

O gasto en alimentos comprados, incluído os da recría, supón entre o 52 e o 57% dos custos variables nas explotacións leiteiras galegas, proporción inferior á de anos anteriores en que chegou a alcanzar o 64%. Respecto dos custos totais, o gasto en alimentos comprados representa entre o 31 e 33% destes.

A diferenza no prezo medio do concentrado entre os estratos extremos é de 112 €/t, tamén inferior á doutros anos. Por outra parte, o prezo do concentrado é independente de todas as variables económicas (Táboa 29 e Gráfico 30).

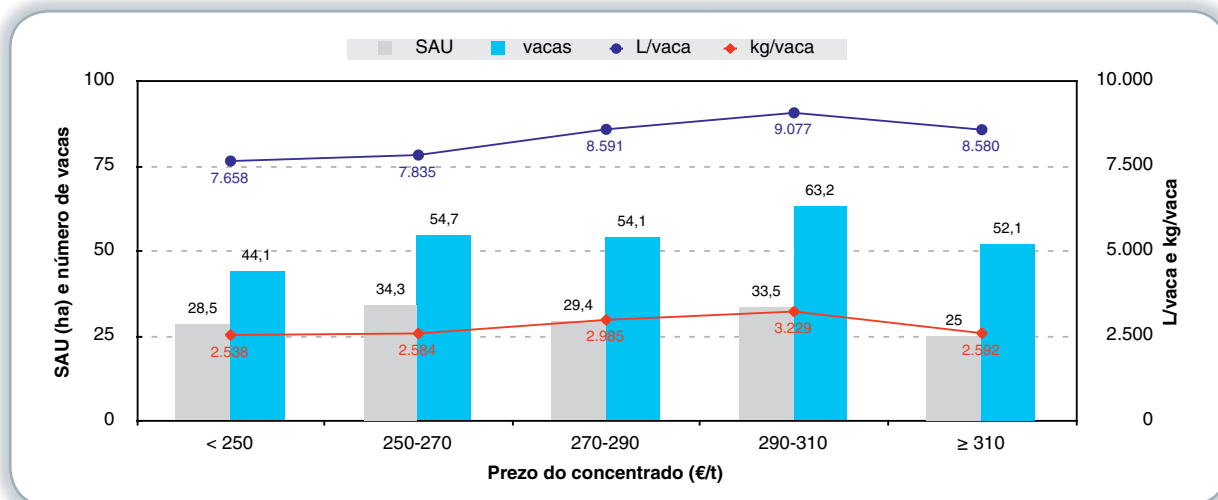
Táboa 28. Índices técnicos segundo o prezo do concentrado (€/t) en 2009

(€/t)	< 250	250-270	270-290	290-310	≥ 310
Número de explotacións	11	34	75	38	13
TAMAÑO DAS EXPLOTACIÓNS					
SAU (ha)	28,5	34,3	29,4	33,5	25,0
Nº de vacas	44,1	54,7	54,1	63,2	52,1
Produción comercializada (L)	335.651	427.309	462.524	571.749	445.756
Produción/SAU (L/ha)	11.840	12.514	15.806	17.139	17.919
MANEXO DO GANDO					
Vacas/ha	1,50	1,60	1,80	1,90	2,10
UGM/ha	2,07	2,27	2,71	2,53	2,92
Partos/vaca/ano	0,78	0,88	0,86	0,78	0,93
MANEXO DA FERTILIZACIÓN					
Fertilizantes (€/ha)	118	185	182	163	156
N (kg/ha)	56	75	79	85	77
P ₂ O ₅ (kg/ha)	21	37	34	29	20
K ₂ O (kg/ha)	14	28	28	16	20
PRODUCCIÓN DE LEITE E USO DO CONCENTRADO					
Rendemento (L/vaca)	7.658	7.835	8.591	9.077	8.580
Concentrado (kg/vaca)	2.538	2.584	2.985	3.229	2.592
Concentrado/Leite (g/L)	330	330	350	360	300
GASTOS EN ALIMENTACIÓN (€/100 L)					
Compra de concentrado	9,04	9,30	9,63	8,09	7,74
Compra de forraxes	0,53	1,28	0,49	0,73	2,21
Produción de forraxes propias	3,95	4,01	2,86	2,90	3,11
CALIDADE DO LEITE					
% graxa	3,83	3,83	3,85	3,81	3,69
% proteína	3,16	3,19	3,18	3,20	3,16
Bacterioloxía (000)	31	25	22	24	25
Células somáticas (000)	260	206	225	250	217
PREZOS					
Leite (€/100 L)	30,09	30,41	31,20	31,26	33,59
Concentrado (€/t)	242	263	280	299	354
Relación prezos leite/Concentrado	1,24	1,15	1,11	1,04	0,94

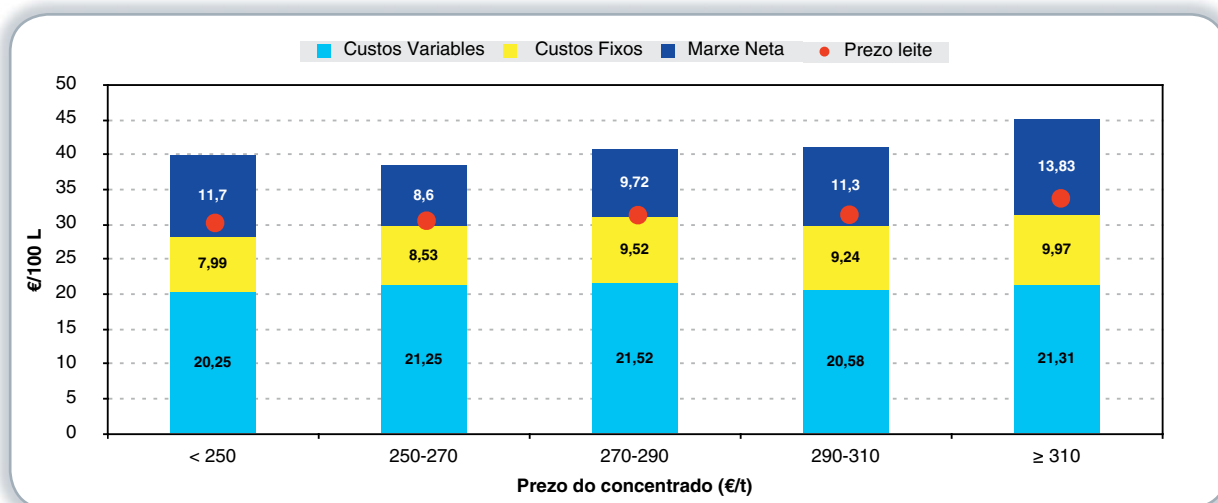
Táboa 29. Índices económicos segundo o prezo do concentrado (€/t) en 2009

Prezo concentrado (€/t)	< 250	250-270	270-290	290-310	≥ 310
Número de explotacións	11	34	75	38	13
INGRESOS (€/100 L)					
Venda de leite	30,09	30,41	31,20	31,26	33,59
Venda de animais	2,21	1,77	2,23	1,94	3,12
Total outros ingresos	6,75	5,06	6,07	6,36	6,22
Variación do inventario	0,89	1,15	1,26	1,59	2,18
Produto bruto	39,94	38,39	40,76	41,15	45,11
CUSTOS VARIABLES (€/100 L)					
Compra de gando	0,25	0,34	0,68	1,03	1,09
Compra alimentos vacas	9,58	10,58	10,12	8,82	9,95
Compra alimentos recría	1,36	1,30	2,07	1,89	1,83
Produción propia, forraxes	3,95	4,01	2,86	2,90	3,11
Sanidade e reprodución	2,57	2,30	2,59	2,98	3,07
Enerxía e maquinaria	2,54	2,72	3,20	2,95	2,26
Total Custos Variables	20,25	21,25	21,52	20,58	21,31
CUSTOS FIXOS (€/100 L)					
Amortizacións técnicas	3,12	3,08	3,10	2,83	2,88
Outros custos fixos	4,47	4,49	4,97	5,07	5,32
Man de obra retribuída	0,40	0,96	1,45	1,34	1,77
Total Custos Fixos	7,99	8,53	9,52	9,24	9,97
Custo de produción	28,24	29,78	31,04	29,82	31,28
CUSTOS DE OPORTUNIDADE (€/100 L)					
Xuros dos capitais propios	1,74	1,65	1,37	1,04	1,04
Renda das terras propias	1,51	1,42	1,10	1,06	1,10
Custo do traballo familiar	4,29	3,37	3,11	2,94	3,77
Total Custo de Oportunidade	7,54	6,45	5,58	5,04	5,91
Custos Totais	35,78	36,23	36,62	34,86	37,19
RESULTADOS ECONÓMICOS (€/100 L)					
Marxe neta	11,70	8,6	9,72	11,3	13,83
Beneficio	4,15	2,15	4,14	6,29	7,92

Gráfico 29. SAU, vacas, rendemento leiteiro (L/vaca) e consumo de concentrado (kg/vaca) en función do prezo do concentrado (€/t) en 2009

Gráfico 30. Custos variables, custos fixos, marxe neta e prezo do leite en función do prezo do concentrado (€/t) en 2009

7.

AS EXPLOTACIÓNS GALEGAS DE LEITE NO MARCO EUROPEO

Na comparación internacional de custos de produción do leite en 2009, que realiza a EDF (European Dairy Farmers) e na que colabora o Centro de Investigacións Agrarias de Mabegondo, participaron 280 explotacións de 18 países europeos, das que 11 eran galegas e 10 catalás. Malia carecer de representatividade estatística, os datos que se presentan reflicten a situación e tendencia do sector lácteo en Europa.

7.1. Comparación xeral

Os ingresos das explotacións galegas, tanto os da venda do leite (32,8 €/100 kg ECM)⁴ como os totais, son superiores aos da media de España e da EDF. O mesmo acontece co prezo do leite, contrariamente ao que se difundiu nalgúns medios e organizacións profesionais, baseándose en datos non homoxéneos. Na comparación da EDF, os cálculos efectúanse despois da estandarización do leite ao 4% de graxa e ao 3,4% de proteína (Táboa 30).

Os gastos en sanidade (1,5 €/100 kg ECM) e reprodución (0,9 €/100 kg ECM) das nosas explotacións, así como os de alimentación animal (12,5 €/100 kg ECM), que representan o 66,1% dos custos directos, son máis altos que os da media da EDF.

En síntese, os custos directos das explotacións galegas da EDF (18,9 €/100 kg ECM) foron superiores aos da media xeral da EDF (15,5 €/100 kg ECM), e o mesmo aconteceu co custo total (47,5 vs. 42 €/100 kg ECM).

Se non se consideran os custos de oportunidade, os resultados das explotacións galegas da EDF son bastante satisfactorios. De feito, a súa renda familiar é superior á da media da EDF (8,1 vs. 3,5 €/100 kg ECM), así como a retribución do traballo (4,3 vs. 0,3 €/100 kg ECM). Mais ambos os dous limiares de rendibilidade son peores e os beneficios, con e sen primas desacopladas, menores.

En relación con Cataluña, Galicia ten unha renda familiar máis alta e un limiar de rendibilidade I, mellor; mais o beneficio, con e sen primas desacopladas, e a retribución ao traballo son inferiores e o limiar de rendibilidade II, peor.

As explotacións españolas, e en particular as galegas, son moito máis pequenas que a media da EDF, aínda que nesta inflúa moito o peso das grandes explotacións dos antigos países socialistas. Porén, comparadas coa media das explotacións das Axes analizadas, a media do grupo galego da EDF ten unha SAU algo superior (35 vs. 30,9 ha), un número de vacas máis alto (90 vs. 55) e unha produción de leite vendido ás industrias maior (741 vs. 470 t). O seu rendemento leiteiro é inferior (7.220 vs. 8.157 kg/vaca), mais a súa carga gandeira é superior (2,3 vs. 1,8 vacas/ha).

O menor tamaño das explotacións galegas implica un gasto inferior en amortizacións, conservación da maquinaria, enerxía, salarios e contratos ou aluguer de maquinaria. O gasto en fuel e lubricantes é superior porque os contratos de maquinaria son menos frecuentes. Cómpre ter en conta que a maquinaria e os contratos, ademais da man de obra, están incluídos dentro da epígrafe dos custos do traballo porque se consideran factores alternativos.

A carga gandeira das nosas explotacións (2,3 vacas/ha) é superior á da media da EDF, aínda que inferior á das catalás. Esa alta densidade aséntase nunha superficie forraxeira na que os prados ocupan o 58%, o que exige un elevado consumo de

⁴ A produción de leite axústase para un contido do 4% de graxa e 3,4% de proteína, e exprésase en ECM (Energy-Corrected Milk).

concentrado. Para unha produción de 7.220 kg ECM/vaca, inferior á da media da EDF (7.963 kg ECM/vaca), o noso consumo medio de concentrado sitúase en 6,9 kg/vaca/día (2,5 t/vaca/ano), superior á media da EDF, aínda que inferior ao de Cataluña (Táboa 31). A consecuencia é o incremento da cantidade de leite/vaca producido sen concentrados nun 38% respecto a 2008, aínda que nas explotacións galegas (2.148 kg ECM) segue a ser menor que a media da EDF (3.328 kg ECM). Por outra parte, a produtividade do concentrado (3,1 kg de leite/kg de concentrado) tamén se incrementou nun 14,8%.

Da menor dimensión dos rabaños en Galicia resulta unha inferior produtividade da man de obra (110 kg ECM/hora), fronte á media da EDF (183 kg ECM/hora). O gasto na compra de animais e a taxa de eliminación de vacas en Galicia (14%) é inferior á da media da EDF (28,5%).

Un aspecto que cómpre salientar e que evidencia a situación xeral do sector lácteo europeo é que só o grupo de cabeza, constituído polo 25% das mellores explotacións da EDF, logra ter beneficio.

Táboa 30. Ingresos e custos nas explotacións da EDF en 2009

INGRESOS (€/100 kg ECM)	Galicia	Cataluña	España	Media	EDF	
					Mellor 25%	Peor 25%
Venda de leite	32,8	31,4	32,2	28,2	24,3	31,1
Venda de gando e variación de inventario	3,5	2,3	2,9	3,8	4,2	3,7
Subsidios e axudas directas e balance do IVE	0,2	0,5	0,4	0,8	1,1	0,9
Outros ingresos	0,7	0,7	0,7	1,4	1,1	1,6
Ingresos Totais	37,3	35,0	36,2	34,2	30,5	37,4
CUSTOS (€/100 kg ECM)						
Compra de animais	0,4	0,3	0,4	0,6	0,7	1,0
Sanidade animal e coidado dos pezuños	1,5	1,5	1,5	1,2	0,9	1,5
Inseminación e transferencia de embrións	0,9	0,6	0,8	0,6	0,4	0,7
Outros custos directos da produción animal	1,5	2,5	2,0	1,9	1,6	2,2
Compra de alimentos	12,5	14,2	13,3	9,1	6,2	12,0
Sementes	0,3	0,4	0,3	0,4	0,3	0,4
Fertilizantes	0,8	0,3	0,6	1,0	1,3	0,9
Pesticidas	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2
Outros custos directos da produción vexetal	0,9	0,2	0,5	0,6	0,4	0,7
Custos Directos	18,9	20,2	19,5	15,5	12,1	19,6
Custos salariais	1,7	2,8	2,2	2,5	2,6	3,1
Custo de oportunidade do traballo familiar	13,4	5,2	9,5	5,4	3,1	8,1
Contratos/aluguer de maquinaria	1,0	1,8	1,3	1,9	1,3	2,3
Conservación de maquinaria e vehículos	0,8	1,3	1,0	1,2	0,8	1,6
Fuel, lubricantes	1,4	0,8	1,1	1,0	0,8	1,1
Enerxía	0,4	0,7	0,6	0,9	0,7	1,1
Amortización de maquinaria e vehículos	2,1	1,1	1,6	2,2	1,7	2,6
Custo de oportunidade de maquinaria e vehículos	1,0	0,3	0,6	0,7	0,6	0,8
Custo do traballo	21,7	14,0	18,0	15,8	11,5	20,7
Arrendamento de cota	0,0	0,1	0,0	0,3	0,1	0,3
Supertaxa	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Custo de oportunidade da cota	0,8	0,7	0,7	1,2	0,7	1,3
Custo da cota	0,8	0,7	0,8	1,5	0,7	1,6
Mantemento das instalacións	0,7	0,5	0,6	0,4	0,4	0,5
Arrendamentos	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1
Amortizacións das instalacións	1,6	1,9	1,7	2,1	1,0	3,0
Custo de oportunidade das instalacións	0,9	1,1	1,0	1,7	1,3	2,4
Custo das instalacións	3,2	3,5	3,4	4,3	2,7	6,2
Arrendamento de terras	0,4	0,4	0,4	1,0	1,0	1,1
Custo de oportunidade da terra	1,3	0,5	0,9	1,3	1,1	1,6
Melloras en parcelas, drenaxes, accesos.	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1
Contribucións e cargas	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2
Custos da terra	1,9	1,0	1,5	2,6	2,3	3,1
Outros Custos	1,1	1,3	1,2	2,2	1,1	3,6
Custos Totais	47,5	40,6	44,2	42,0	30,4	54,8
Custos efectivos	25,5	29,1	27,2	26,1	19,8	33,1
Amortizacións	3,7	3,0	3,4	4,6	2,7	6,4
Custos de oportunidade	18,3	8,5	13,6	11,3	7,9	15,4
RESULTADOS (€/100 kg ECM)						
Renda familiar	8,1	2,8	5,6	3,5	8,0	-2,1
Beneficio empresarial (sen primas desacopladas)	-10,2	-5,7	-8,0	-7,8	0,1	-17,4
Beneficio empresarial (con primas desacopladas)	-6,1	-2,3	-4,3	-4,2	3,0	-12,5
Limiar de rendibilidade I (sen o custo da cota)	24,7	28,5	26,5	24,4	16,2	32,9
Limiar de rendibilidade II (sen o custo da cota)	42,3	36,3	39,4	34,5	23,4	46,9
Retribución do traballo (sen primas desacopladas)	4,3	4,9	4,6	0,3	9,6	-10,0

Táboa 31. Razóns das diferenzas de custos e ingresos nas explotacións da EDF en 2009

	Galicia	Cataluña	España	Media	EDF	
					Mellor 25%	Peor 25%
DATOS XERAIS						
Superficie total da explotación (ha)	35	48	41	440	1.025	111
Proporción de superficie arrendada (%)	28	53	40	51	52	49
Man de obra familiar total (traballadores)	2,1	1,8	2,0	1,5	1,6	1,4
Man de obra asalariada total (traballadores)	0,7	1,8	1,2	13,8	33,6	1,3
Número de vacas	90	159	123	215	297	124
Ingresos de leite sobre os totais (%)	90	91	90	77	72	77
PRODUCCIÓN DE LEITE						
Cota total dispoñible (t ECM 4% graxa)	706	1.262	971	1.604	1.844	992
Produción total de leite (t ECM/ano)	744	1.495	1.102	1.687	2.154	919
Leite vendido ás industrias (t ECM/ano)	741	1.483	1.094	1.627	2.097	891
Leite reempregado ou vendido directamente (t ECM/ano)	3	12	7	60	57	29
Contido de graxa (%)	3,70	3,59	3,65	4,08	4,12	4,05
Contido de proteína (%)	3,20	3,23	3,21	3,38	3,38	3,36
Rendemento leiteiro (kg ECM por vaca)	7.220	9.174	8.151	7.963	7.317	7.657
USO DO SOLO						
Superficie forraxeira (ha)	35	48	41	188	353	73
Superficie forraxeira arrendada (%)	28	53	40	52	52	51
Prados (% superficie forraxeira)	58	3	32	46	45	52
Labradío sobre superficie forraxeira (%)	42	97	68	40	42	33
Carga gandeira (vacas/ha)	2,3	4,5	3,3	1,5	1,4	1,6
Produtividade da terra (kg ECM por ha)	18.048	40.681	28.826	12.693	10.059	13.030
MAN DE OBRA						
Traballo (horas/vaca)	76	51	64	63	80	65
Produtividade do traballo (kg ECM/ hora)	110	209	157	183	174	148
CAPITAL						
Capital total (sen terra nin cota) (€/vaca)	4.123	3.994	4.061	5.464	4.080	6.591
Maquinaria (€/vaca)	1.375	528	972	1.197	956	1.349
Construcións (€/vaca)	1.015	1.591	1.289	2.499	1.607	3.268
Gando (€/vaca)	1.733	1.875	1.801	1.218	1.122	1.283
Produtividade do capital (kg ECM por 1000€)	1.923	2.405	2.152	1.886	2.496	1.454
MANEXO DO RABAÑO						
Ocupación da corte (%)	121	104	113	92,2	93	90
Idade ao primeiro parto (meses)	26	27	26,3	26,0	25,6	26,7
Intervalo entre partos (días)	420	427	425	401	392	397
Taxa de eliminación de vacas (%)	14	30	23,9	28,5	25,6	30,3
Mortalidade dos xatos (%)	5,0	10,2	8,6	10,9	8,4	12,5
ALIMENTACIÓN						
Consumo de concentrado (kg por vaca e día)	6,9	12,9	9,8	6,3	5,6	6,1
Produtividade/Concentrado (kg leite/ kg conc.)	3,1	2,0	2,6	4,1	4,4	4,1
Leite producido sen concentrado (kg /vaca ano)	2.148	-232	1.015	3.328	3.118	3.191
PREZOS						
Prezo do leite (€/100 kg ECM)	33	32	32	28	24	31
Prezo da vaca de abasto (€/ kg de peso vivo)	0,92	0,89	0,91	0,93	0,83	0,96
Prezo dos xatos (€/xato)	115	83	100	118	115	136
Prezo de arrendamento da terra (€/ha)	347	354	310	263	219	340
Salarios (€/hora)	7,9	14,0	12,0	12,8	9,9	13,8
Prezo do concentrado (€/t)	279	222	252	257	217	309

7.2. Comparación entre países

A comparación dos nosos resultados coas medias dos diferentes países é máis ilustrativa que a realizada coa media xeral da EDF. Para tal efecto, seleccionáronse aqueles que participaron na análise cun número de explotacións non inferior ao de Galicia (Alemaña, Bélxica, Reino Unido, Holanda, Irlanda, Francia, Luxemburgo, Suecia e Polonia).

Os ingresos procedentes da venda do leite das explotacións galegas (32,8 €/100 kg ECM) só foron inferiores aos de Luxemburgo e os totais (37,3 €/100 kg ECM) quedaron unicamente por debaixo dos de Francia e Luxemburgo (Táboa 32).

Malia o seu pequeno tamaño, as explotacións galegas conseguen uns resultados relativamente aceptables. A renda familiar (8,1 €/100 kg ECM) só é inferior á de Luxemburgo e a retribución do traballo supera á de Bélxica, Holanda e Polonia; mais o beneficio sen primas desacopladas (-10,2 €/100 kg ECM) só é maior que o de Bélxica.

As explotacións irlandesas e británicas son as que mellores resultados teñen en termos de beneficio así como no limiar de rendibilidade II, que indica o prezo do leite a partir do cal se obtén beneficio. Isto débese á eficiencia dos seus sistemas produtivos de baixo custo baseados no pastoreo.

En termos de retribución de traballo, os mellores resultados son os do Reino Unido e Suecia. O limiar de rendibilidade I de Galicia é similar ao de Alemaña e mellor que o de Holanda e Francia; mais o limiar de rendibilidade II é o peor de todos.

Os custos directos das explotacións galegas son superiores aos de todos os países de referencia debido, fundamentalmente, ás compras de alimento para o gando e ao gasto en sanidade animal e reprodución.

Os custos totais das nosas explotacións son inferiores aos de Luxemburgo polas diferenzas nos custos estruturais, nas amortizacións e nos custos de oportunidade. Holanda tamén ten uns custos totais moi altos polo elevado prezo da terra e da cota, así como polo custo das instalacións.

As explotacións galegas da EDF son moito máis pequenas que as dos países seleccionados en superficie total e forraxeira, así como en porcentaxe de superficie arrendada (28%), mais teñen maior número de vacas e produción comercializada de leite que as de Bélxica, Francia e Luxemburgo (Táboa 33).

A carga gandeira das nosas explotacións (2,3 vacas/ha) e a produción de leite por unidade de superficie (18.048 kg/ha) son moi superiores ás de calquera dos países de referencia. Esa alta densidade gandeira explica o elevado consumo de concentrado, que só é inferior ás de Alemaña e Suecia, aínda que cun rendemento por vaca tamén menor e que só supera ao de Irlanda, Reino Unido e Polonia.

O resultado é unha produtividade do concentrado (3,1 kg leite/kg concentrado) que só é menor que a de Suecia (2,7 kg leite/kg concentrado), aínda que a cantidade de leite producido sen concentrado é inferior (2.148 vs. 2.481 kg/vaca).

Da menor dimensión das nosas explotacións resulta unha baixa produtividade da man de obra, tanto en horas/vaca como en kg leite/hora, que só supera a de Polonia.

Unha vantaxe das explotacións galegas é que o investimento por vaca, sen contar terra e cota (4.123 €/vaca), só é superior ao do Reino Unido (2.747 €/vaca) e ao de Irlanda (3.395 €/vaca), países cuxo modelo de produción apenas require investimentos en instalacións.

Táboa 32. Ingresos e custos da actividade leiteira nalgúns países europeos en 2009⁵

	GZ	BE	DE	FR	IE	LU	NE	PL	SE	UK
INGRESOS (€/100 kg ECM)										
Venda de leite	32,8	26,6	28,9	31,2	23,4	37,3	31,9	22,1	27,2	25,7
Venda de gando e variación de inventario	3,5	3,7	3,8	4,6	6,3	6,0	3,3	3,4	4,1	3,5
Subsidios, axudas directas e balance do IVE	0,2	-0,1	0,7	1,4	0,8	3,6	-0,3	0,2	1,9	0,2
Outros ingresos	0,7	0,3	0,9	2,1	0,1	0,8	1,8	0,6	1,3	0,3
Ingresos Totais	37,3	30,5	34,2	39,4	30,5	47,8	36,7	26,2	34,5	29,7
CUSTOS (€/100 kg ECM)										
Compra de animais	0,4	0,8	0,9	0,7	0,2	0,8	0,4	0,4	0,1	0,6
Sanidade animal e coidado dos pezuños	1,5	1,2	1,3	1,4	1,2	1,7	1,1	0,8	0,7	1,1
Inseminación e transferencia de embrións	0,9	0,6	0,5	0,8	0,6	1,0	0,5	0,4	1,1	0,4
Outros custos directos da produción animal	1,5	1,9	1,7	2,5	2,3	2,5	1,9	1,4	1,7	1,9
Compra de alimentos	12,5	7,7	9,3	8,4	5,0	6,7	8,2	4,7	8,9	7,0
Sementes	0,3	0,5	0,5	0,7	0,1	0,9	0,0	0,4	0,4	0,3
Fertilizantes	0,8	0,9	1,0	1,0	2,2	1,5	0,9	1,8	1,1	1,2
Pesticidas	0,1	0,4	0,3	0,4	0,1	0,7	0,0	0,5	0,1	0,1
Outros custos directos da produción vexetal	0,9	1,1	0,4	1,0	0,3	0,4	0,1	0,7	0,8	0,3
Custos Directos	18,9	15,0	15,8	16,9	11,9	16,2	13,2	11,0	15,0	12,9
Custos salariais	1,7	0,7	2,7	2,4	2,2	0,5	1,4	1,1	5,4	3,8
Custo de oportunidade do traballo familiar	13,4	7,5	4,9	8,3	4,3	10,8	5,9	4,2	4,5	2,1
Contratos/aluguer de maquinaria	1,0	2,6	2,1	1,7	1,5	2,3	3,4	0,8	2,4	1,9
Conservación de maquinaria e vehículos	0,8	1,1	1,3	1,3	1,4	2,3	1,8	0,6	1,1	0,9
Fuel, lubricantes	1,4	0,5	1,3	0,9	0,0	1,2	0,8	1,5	1,0	0,7
Enerxía	0,4	1,3	0,8	0,6	0,7	1,2	1,2	0,7	0,8	0,6
Amortización de maquinaria e vehículos	2,1	2,8	2,1	2,9	1,6	3,3	3,0	1,9	1,6	1,6
Custo de oportunidade da maquinaria e vehículos	1,0	0,7	0,4	0,6	0,7	1,0	0,6	1,1	0,5	0,3
Custo do traballo	21,7	17,1	15,8	18,7	12,3	22,6	18,1	12,1	17,2	11,9
Arrendamento da cota	0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,3	1,3	0,0	0,0	0,0
Supertaxa	0	0	0	0,1	0,0	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0
Custo de oportunidade da cota	0,8	2,2	1,1	0,0	0,5	3,7	3,1	0,2	0,0	1,4
Custo da cota	0,8	2,2	1,3	0,1	0,5	4,4	4,7	0,2	0,0	1,4
Mantemento das instalacións	0,7	0,0	0,3	0,5	0,7	0,4	0,5	0,3	0,7	0,7
Arrendamentos	0	0,1	0	0,1	0,0	0,3	0,0	0,0	0,2	0,1
Amortizacións das instalacións	1,6	2,3	1,5	2,7	1,0	4,1	2,5	1,6	1,7	0,6
Custo de oportunidade das instalacións	0,9	1,3	1,0	1,3	1,5	2,1	1,4	3,1	1,3	0,9
Custo das instalacións	0,9	3,7	2,8	4,7	3,2	6,9	4,3	5,1	3,9	2,2
Arrendamento das terras	0,4	1,1	1,0	1,8	1,5	1,3	1,0	0,5	1,2	1,0
Custo de oportunidade da terra	1,3	0,5	1,1	0,1	2,4	2,3	2,6	1,5	0,6	1,4
Melloras en parcelas, drenaxes, accesos	0,1	0,0	0	0,2	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0
Contribucións e cargas	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,5	0,3	0,0	0,1
Custos da terra	1,9	1,7	2,2	2,2	4,0	3,7	4,3	2,3	1,8	2,6
Outros Custos	1,1	1,8	1,6	2,4	1,7	1,9	1,9	0,9	1,6	1,2
Custos Totais	47,5	41,5	39,6	44,9	33,5	55,7	46,5	31,6	39,6	32,2
Custos efectivos	25,5	23	26,8	27,6	20,4	27,3	27,0	16,8	28,2	23,0
Amortizacións	3,7	5,3	3,6	5,7	2,6	7,4	5,5	3,6	3,3	2,1
Custos de oportunidade	18,3	13,1	9,2	11,7	10,5	21,0	14,1	11,2	8,1	7,0
RESULTADOS (€/100 kg ECM)										
Renda Familiar	8,1	2,2	3,8	6,2	7,5	13,1	4,3	5,8	3,0	4,5
Beneficio empresarial (sen primas desacopladas)	-10,2	-10,9	-5,4	-5,5	-3,0	-7,9	-9,8	-5,4	-5,1	-2,5
Beneficio empresarial (con primas desacopladas)	-6,1	-7,1	-2,7	-2,0	1,2	-0,4	-6,2	-2,7	-0,5	0,7
Limiar de rendibilidade I (sen o custo da cota)	24,7	24,4	24,8	25,0	15,9	23,6	26,0	16,3	24,2	21,2
Limiar de rendibilidade II (sen o custo da cota)	42,3	35,3	33,0	36,7	25,9	40,8	37,0	27,3	32,3	26,7
Retribución do traballo (sen primas desacopladas)	4,3	-4,9	5,4	7,1	6,7	6,8	-6,2	0,6	8,8	8,8

⁵ GZ=Galicia, DE=Alemaña, BE=Bélxica, UK=Reino Unido, NE=Holanda, IE=Irlanda, FR=Francia, LU=Luxemburgo, SE=Suecia, PL=Polonia.

Táboa 33. Razóns das diferenzas de custos e ingresos en 2009

	GZ	BE	DE	FR	IE	LU	NE	PL	SE	UK
Número de explotacións	11	20	37	26	11	12	46	34	11	18
DATOS XERAIS										
Superficie total (ha)	35	56	426	144	90	124	90	542	314	260
Superficie arrendada (%)	28	67	63	94	38	43	32	40	44	46
Traballadores familiares	2,1	1,5	1,7	2,2	1,4	1,9	1,4	2,1	1,4	1,4
Traballadores asalariados	0,7	0,1	7,9	0,7	0,7	0,1	0,4	14,7	3,4	3,9
Número de vacas	90	73	307	83	164	68	140	166	174	309
PRODUCCIÓN DE LEITE										
Produción leite (t ECM/ano)	744	637	2.690	671	899	540	1.127	1.275	1.767	2.259
Leite para industria (t ECM/ano)	741	625	2.635	648	866	531	1.123	1.221	1.715	2.235
Contido de graxa (%)	3,70	4,13	4,05	4,03	4,00	4,16	4,35	4,18	4,14	4,24
Contido de proteína (%)	3,20	3,40	3,41	3,32	3,45	3,40	3,48	3,34	3,40	3,38
Rendemento leiteiro (kg ECM/vaca)	7.220	8.844	8.622	8.264	5.480	7.978	8.153	6.947	9.984	7.071
USO DO SOLO										
Superficie forraxeira (ha)	35	42	278	78	88	75	82	196	250	212
Superficie forraxeira arrendada (%)	28	67	64	95	37	44	35	41	46	43
Prados (% superficie forraxeira)	58	58	55	58	98	72	82	41	70	81
Labradío (% superficie forraxeira)	42	43	45	42	2	28	18	59	30	18
Carga gandeira (vacas/ha)	2,3	1,9	1,3	1,2	1,9	0,9	1,8	1,0	0,8	1,5
Produtividade da terra (kg ECM/ha)	18.048	16.746	11.143	10.135	10.249	7.334	14.348	6.756	8.201	11.055
MAN DE OBRA										
Traballo (horas/vaca)	76	49	44	58	28	60	32	111	52	32
Produtividade traballo (kg / hora)	110	192	213	153	205	156	262	87	201	236
CAPITAL										
Total (sen terra nin cota) (€/vaca)	4.123	5.001	4.660	5.573	3.395	8.302	5.067	5.517	6.104	2.747
Maquinaria (€/vaca)	1.375	1.171	949	1.093	781	1.899	1.243	1.539	1.016	470
Construcións (€/vaca)	1.015	1.975	2.152	1.805	1.112	4.232	2.779	2.433	2.342	818
Gando (€/vaca)	1.733	1.497	1.107	1.283	1.452	1.442	1.045	1.055	1.365	1.076
Outros (€/vaca)	0	291	328	1.224	51	565	0	463	1.144	321
Produtividade do capital (kg/1000€)	1.923	2.124	2.295	1.652	1.702	1.030	1.698	1.527	1.796	2.921
MANEXO DO RABAÑO										
Ocupación da corte (%)	121	89	98	87	84	89	92	87	99	94
Idade ao primeiro parto (meses)	26	22,7	27	28,4	23,9	29,1	25,2	25,6	25,7	25,3
Intervalo entre partos (días)	420	379	405	419	398	428	411	398	391	383
Taxa de eliminación das vacas (%)	14	31,7	28,2	32,3	16,7	29,7	31,2	22,6	42,5	19,2
Mortalidade dos xatos (%)	0,9	12,3	12,1	13,3	11,7	11,1	14,5	5,3	9,2	8,4
ALIMENTACIÓN										
Consumo concentrado (kg/vaca día)	6,9	6,5	7,9	5,0	2,5	5,5	5,4	5,3	10,3	6,0
Produtividade/Concentrado (kg leite/ kg conc.)	3,1	3,9	3,2	5,2	7,7	4,2	4,3	4,4	2,7	3,8
Leite producido sen concentrado (kg /vaca ano)	2.148	4.178	2.892	4.615	3.649	3.959	4.182	3.070	2.481	2.660
PREZOS										
Leite (€/100 kg ECM)	33	27	29	31	23	37	32	22	27	26
Vaca de abasto (€/ kg peso vivo)	0,92	1,02	0,91	1,35	1,07	1,01	0,84	0,70	0,89	0,81
Xatos (€/xato)	115	148	93	117	108	92	106	135	165	78
Arrendamento da terra (€/ha)	347	272	195	176	385	208	430	98	117	249
Salarios (€/hora)	7,9	11,7	12,6	13,6	16,0	15,7	19,1	3,3	18,6	13,6
Venda da cota (€/kg, 4% de graxa)	0,2	0,56	0,31		0,12	1,00	0,80	0,04		0,33
Concentrado (€/t)	279	266	221	318	217	249	242	189	283	221

7.2.1. Evolución dos resultados (2008-2009)

Seleccionadas as explotacións que estiveron presentes nas análises da EDF de 2008 e 2009 en países cun número de participantes non inferior ao de Galicia, pode observarse que o seu comportamento, fronte á baixada do prezo do leite e o aumento dos insumos, non foi o mesmo en todas partes.

A diminución dos ingresos, tanto os derivados da venda de leite como os totais, é xeral, igual que a dos beneficios. Só as explotacións francesas logran manter o nivel da súa renda familiar e mesmo mellorar a retribución do traballo en 2009 respecto a 2008. As belgas, alemáns e holandesas son as que rexistran maiores retrocesos nos resultados.

O aspecto positivo é que as explotacións galegas logran mellorar os limiares de rendibilidade, igual que as francesas e as británicas. Isto débese a que reduciron os seus custos directos e totais. As holandesas, que controlaron os custos directos, viron incrementados os totais pola elevación dos relativos ao traballo; e só en Alemaña aumentaron os custos directos debido ao incremento nos gastos da alimentación animal, malia ter mantido o prezo do concentrado.

As explotacións francesas, as que mellor se comportaron, reduciron todos os seus custos, salvo os de oportunidade, e adiaron os seus investimentos, o que lles permitiu non elevar as amortizacións.

Con todo, en termos relativos, as explotacións galegas foron as que reduciron o seus custos directos en maior proporción (13,7%). O descenso dos seus custos totais (6,5%) só foi porcentualmente inferior ao do Reino Unido (7,3%).

Os resultados son reflexo das estratexias seguidas, aínda que a heteroxeneidade da composición dos concentrados impide extraer conclusións definitivas. A variación da carga gandeira é mínima porque as lixeiras oscilacións que rexistra a superficie forraxeira van acompañadas de flutuacións do número de vacas.

As explotacións francesas, sen variar a carga nin o consumo de concentrado, aumentan a produción por hectárea incrementando o rendemento leiteiro das vacas. Pola contra, as belgas aumentan a produción grazas a un lixeiro aumento da carga, así como do rendemento leiteiro e do consumo de concentrado.

En Alemaña, un lixeiro aumento do consumo de concentrado máis barato, que apenas aumenta o rendemento, e a ampliación da superficie en maior proporción que a do rabaño provocan unha lixeira redución da carga e da produción por hectárea.

Holandesas e británicas manteñen a carga gandeira e reducen o consumo de concentrado, o rendemento leiteiro e a produción por hectárea; mais, mentres as holandesas aumentan lixeiramente a superficie e o rabaño, as británicas redúcenos.

Pola súa parte, as galegas reducen o consumo de concentrado e o rendemento leiteiro, e incrementan algo a carga gandeira e a produción por hectárea.

As estratexias seguidas plásmanse en resultados distintos: en Galicia, Reino Unido e Francia aumenta a produtividade do concentrado e a produción do leite baseada nas forraxes. En Bélxica diminúe o valor de ambas as dúas, en Holanda aumenta a primeira e apenas varía a segunda e en Alemaña mantense a primeira e redúcese a segunda.

O máis salientable é que a redución do consumo de concentrado nas nosas explotacións (10,8%), o aumento da súa produtividade (7,7%) e o da produción de leite baseada nas forraxes (31%) respecto do ano anterior, son os máis altos do conxunto de países seleccionados. Non obstante, os valores absolutos indican que aínda existe unha grande marxe de mellora.

En resumo, malia a redución dos ingresos, os produtores franceses, galegos e británicos melloraron os limiares de rendibilidade das súas explotacións, e os primeiros mesmo conseguiron manter o nivel da renda familiar e a retribución do traballo.

No polo oposto están belgas, alemáns e holandeses que empeoraron os resultados e perderon competitividade, como indica a elevación dos seus limiares de rendibilidade, por manter unha estratexia expansiva nunha fase de baixada continua do prezo do leite e suba dos insumos.

Desde o punto de vista galego, cómpre destacar que a racionalización do manexo e a redución dos custos permitiu amortecer os efectos derivados da baixada do prezo do leite e mesmo recuperar parte da competitividade perdida, curiosamente nos anos de bonanza.

Táboa 34. Ingresos e custos da actividade leiteira nalgúns países europeos en 2008-2009

	GZ		BE		DE		FR		NE		UK	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
INGRESOS (€/100 kg ECM)												
Venda de leite	40,9	31,0	33,9	25,3	37,9	29,0	34,2	31,9	37,2	32,3	31,0	26,1
Venda de gando e variación de inventario	3,8	3,3	3,6	3,3	3,9	3,9	4,9	4,5	4,2	3,2	2,6	3,4
Subsidios e axudas directas e balance do IVE	0,2	0,3	0,4	-0,2	1,0	0,8	1,0	1,1	0,2	-0,2	0,0	0,1
Outros ingresos	0,4	0,3	0,3	0,3	0,8	0,9	2,3	2,2	2,1	1,8	0,6	0,3
Ingresos Totais	45,2	34,8	38,2	28,7	43,6	34,6	42,4	39,7	43,8	37,1	34,2	29,8
CUSTOS (€/100 kg ECM)												
Compra de animais	0,4	0,2	0,6	0,5	0,8	0,9	0,7	0,9	1,3	0,4	0,4	0,4
Sanidade animal e coidado dos pezuños	1,7	1,7	1,3	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3	1,1	1,1	1,1	1,1
Inseminación e transferencia de embrións	0,9	0,8	0,6	0,6	0,4	0,5	0,9	0,9	0,5	0,5	0,5	0,4
Outros custos directos da produción animal	1,7	1,8	1,9	1,7	1,9	1,8	2,4	2,3	1,9	1,9	2,3	2,0
Compra de alimentos	14,8	12,6	7,5	7,7	9,1	9,7	8,0	7,9	7,8	8,2	7,6	7,0
Sementes	0,4	0,3	0,5	0,4	0,5	0,5	0,8	0,8	0,0	0,0	0,3	0,3
Fertilizantes	1,1	0,7	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	0,7	1,0	1,3	1,3
Pesticidas	0,1	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,0	0,0	0,2	0,1
Outros custos directos da produción vexetal	0,1	0,1	1,1	0,9	0,4	0,4	1,0	0,8	0,1	0,1	0,5	0,3
Custos Directos	21,2	18,3	14,6	14,4	15,6	16,3	16,5	16,3	13,3	13,2	14,2	12,9
Custos salariais	1,4	1,6	0,2	0,9	3,1	3,1	3,5	3,2	1,4	1,5	4,6	3,6
Custo de oportunidade do traballo familiar	11,1	11,4	7,5	7,1	5,0	4,6	7,5	7,5	5,6	5,6	2,9	2,4
Contratos/aluguer de maquinaria	1,2	0,9	2,5	2,5	1,9	1,9	1,8	1,6	3,2	3,4	2,0	1,9
Conservación de maquinaria e vehículos	0,7	1,0	1,3	1,1	1,2	1,3	1,4	1,2	1,5	1,8	1,0	1,0
Fuel, lubricantes	1,4	1,5	0,6	0,4	1,3	1,3	1,0	1,0	0,6	0,8	1,0	0,8
Enerxía	0,5	0,3	1,3	1,2	0,8	0,9	0,7	0,6	0,9	1,1	0,6	0,7
Amortización de maquinaria e vehículos	1,6	1,7	2,5	2,6	1,8	2,0	3,2	3,0	2,9	3,0	1,5	1,6
Custo de oportunidade de maquinaria e vehículos	0,9	0,9	0,6	0,7	0,4	0,4	0,8	0,7	0,6	0,6	0,3	0,4
Custo do traballo	18,7	19,4	16,3	16,6	15,5	15,6	19,9	18,7	16,7	17,8	14,0	12,4
Arrendamento de cota	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,2	0,0	0,0	1,4	1,4	0,0	0,0
Supertaxa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0
Custo de oportunidade da cota	0,7	0,7	2,5	2,1	1,2	1,1	0,0	0,0	3,4	3,1	0,4	1,4
Custo da cota	0,7	0,7	2,6	2,1	1,7	1,3	0,0	0,0	4,8	4,8	0,4	1,4
Mantemento das instalacións	1,2	0,7	0,0	0,0	0,5	0,3	0,5	0,6	0,4	0,4	1,1	0,7
Arrendamentos	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,4	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1
Amortizacións das instalacións	1,0	1,3	2,1	2,5	1,5	1,5	3,0	3,1	2,2	2,4	0,7	0,6
Custo de oportunidade das instalacións	0,7	0,6	1,2	1,4	0,9	0,9	1,3	1,6	1,6	1,3	0,8	1,0
Custo das instalacións	2,8	2,5	3,4	3,9	2,9	2,7	5,1	5,3	4,2	4,2	2,6	2,4
Arrendamento de terras	0,5	0,5	1,1	1,0	1,1	1,1	1,8	1,8	1,0	1,0	1,0	0,7
Custo de oportunidade da terra	1,1	1,0	0,7	0,5	1,0	1,2	0,2	0,2	2,5	2,6	1,7	1,5
Melloras en parcelas, drenaxes, accesos	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,0
Contribucións e cargas	0,2	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,6	0,5	0,1	0,1
Custos da terra	1,9	1,8	1,8	1,5	2,4	2,4	2,2	2,2	4,3	4,4	2,8	2,4
Outros Custos	1,2	0,6	1,6	1,7	1,8	1,7	3,2	2,0	1,7	1,9	1,3	1,3
Custos Totais	46,5	43,5	40,3	40,1	40,0	39,9	46,9	44,4	45,0	46,3	35,4	32,8
Custos efectivos	28,4	24,7	22,2	22,3	27,2	27,4	29,5	26,9	25,7	27,2	25,9	22,9
Amortizacións	2,7	3,0	4,7	5,3	3,4	3,5	6,2	6,1	5,0	5,4	2,1	2,2
Custos de oportunidade	15,4	15,7	13,4	12,6	9,4	9,0	11,3	11,5	14,3	13,7	7,3	7,7
RESULTADOS (€/100 kg ECM)												
Renda Familiar	14,1	7,1	11,4	1,1	13,0	3,7	6,7	6,7	13,0	4,5	6,2	4,7
Beneficio empresarial (sen primas desacopladas)	-1,3	-8,7	-2,1	-11,4	3,7	-5,3	-4,5	-4,7	-1,3	-9,2	-1,1	-3,0
Beneficio empresarial (con primas desacopladas)	2,9	-4,6	1,6	-7,9	7,6	-2,3	-0,8	-1,0	2,4	-5,6	2,2	0,2
Limiar de rendibilidade I (sen o custo da cota)	26,7	23,9	22,6	24,1	24,3	25,1	27,4	25,1	22,8	26,1	24,8	21,4
Limiar de rendibilidade II (sen o custo da cota)	41,4	38,9	33,4	34,7	32,5	33,0	38,7	36,6	33,7	36,7	31,8	27,7
Retribución do traballo (sen primas desacopladas)	12,8	4,9	11,6	-5,8	24,1	5,5	8,1	8,4	15,5	-5,9	15,7	7,4

Táboa 35. Razóns das diferenzas de custos e ingresos en 2008-2009

	GZ		BE		DE		FR		NE		UK	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
DATOS XERAIS												
Superficie total (ha)	36	34	52	54	474	488	152	152	91	94	238	231
Proporción de superficie arrendada (%)	30	30	60	63	64	60	88	89	29	31	46	43
Man de obra familiar total (traballadores)	1,9	1,8	1,3	1,4	1,7	1,6	2,1	2,0	1,4	1,4	1,7	1,6
Man de obra asalariada total (traballadores)	1,0	1,0	0,1	0,1	9,5	9,9	0,9	0,9	0,4	0,5	4,0	3,9
Número de vacas	100	99	67	73	322	332	80	79	139	147	306	287
Ingresos de leite s/ totais (%)	91,7	89,6	80,9	77,7	81,7	80,3	64,9	62,4	90,2	88,7	79,6	78,1
PRODUCCIÓN DE LEITE												
Cota total dispoñible (t ECM 4% graxa)	785	785	582	622	2.585	2.746	623	637	1.149	1.177	2.350	2.191
Produción total de leite (t ECM/ano)	880	848	585	645	2.729	2.862	643	648	1.160	1.179	2.279	2.135
Leite vendido ás industrias (t ECM/ano)	877	844	576	629	2.666	2.794	632	635	1.155	1.174	2.248	2.106
Contido de graxa (%)	3,77	3,69	4,16	4,13	4,06	4,04	4,08	4,04	4,34	4,34	4,19	4,23
Contido de proteína (%)	3,16	3,22	3,41	3,38	3,41	3,42	3,28	3,32	3,47	3,47	3,34	3,37
Rendemento leiteiro (kg ECM/vaca)	7.524	7.308	8.846	8.939	8.486	8.499	8.262	8.406	8.300	8.064	7.241	7.104
USO DO SOLO												
Superficie forraxeira (ha)	36	34	35	37	296	314	78	77	83	87	187	183
Superficie forraxeira arrendada (%)	30	30	59	65	64	62	89	91	32	34	42	40
Prados (% superficie forraxeira)	61	62	54,9	57,9	55,0	54,4	58,6	57,9	84	83	81,9	81,5
Labradío sobre superficie forraxeira (%)	39	38	45	42	45,0	45	45	43	16	17	18	17
Carga gandeira (vacas/ha)	2,3	2,5	2,0	2,1	1,4	1,3	1,2	1,2	1,7	1,7	1,6	1,6
Produtividade da terra (kg ECM /ha)	18.991	19.430	17.447	18.423	11.624	10.745	10.090	10.561	14.288	14.059	12.040	11.520
MAN DE OBRA												
Traballo (horas/vaca)	70	68	51	48	47	45	57	57	32	31	34	34
Produtividade do traballo (kg ECM/ hora)	120	119	188	198	200	205	160	157	271	268	222	219
CAPITAL												
Capital total (sen terra nin cota) (€/vaca)	3.974	3.796	4.711	5.051	4.585	4.484	6.021	6.381	5.655	4.906	3.407	3.002
Maquinaria (€/vaca)	1.332	1.361	985	1.211	975	960	1.500	1.279	1.202	1.217	499	532
Construcións (€/vaca)	897	744	1.859	2.048	1.822	1.894	1.765	2.135	3.331	2.653	811	880
Gando (€/vaca)	1.746	1.692	1.434	1.430	1.117	1.115	1.335	1.485	1.132	1.036	1.331	1.134
Participación en cooperativas (€/vaca)	0	0	4	29	107	129	178	196	0	0	116	76
Outros (€/vaca)	0	0	429	334	575	386	1.236	1.287	0	0	650	379
Produtividade do capital (kg ECM/1000€)	2.213	2.060	2.308	2.221	2.391	2.331	1.681	1.452	1.538	1.721	2.529	2.791
MANEXO DO RABAÑO												
Idade ao primeiro parto (meses)	26	26	23	26	27	27	28	28	25	25	26	26
Intervalo entre partos (días)	411	417	387	423	407	406	406	424	407	408	388	392
Taxa de eliminación de vacas (%)	17	16	26	31	28	29	31	36	22	31	20	18
Mortalidade dos xatos (%)	5,4	1,4	13,1	12,6	11,9	12,6	16,9	13,0	13,7	14,6	6,6	8,9
ALIMENTACIÓN												
Consumo de concentrado (kg/ vaca/ día)	8,3	7,4	6,0	6,6	7,6	8,0	5,1	5,1	5,8	5,4	6,5	6,2
Produtividade/Concentrado (kg leite ECM/ kg conc.)	2,6	2,8	4,5	3,8	3,1	3,1	5,4	5,5	4,1	4,2	3,6	3,8
Leite producido sen concentrado (kg /vaca ano)	1.443	1.890	4.456	4.242	2.928	2.737	4.515	4.723	4.120	4.092	2.475	2.604
PREZOS												
Leite (€/100kg ECM)	41	31	34	25	38	29	34	32	37	32	31	26
Vaca de abasto (€/ kg de peso vivo)	0,95	0,93	0,97	0,99	0,91	0,92	1,45	1,22	0,78	0,83	0,83	0,80
Xatos (€/xato)	110	112	151	146	123	118	132	121	134	107	82	80
Arrendamento da terra (€/ha)	260	347	380	276	239	238	168	175	438	422	287	220
Salarios (€/hora)	8,4	8,0	20,3	12,8	13,4	11,8	14,5	13,4	18,6	19,1	16,8	12,5
Venda da cota (€/kg, 4% de graxa)	0,2	0,2	0,6	0,5	0,3	0,3			0,9	0,8	0,1	0,3
Concentrado (€/t)	293	261	267	264	235	233	273	316	231	241	255	224

7.2.2. Evolución dos custos de produción (2008-2009)

As explotacións de cada país, presentes nas análises de 2008 e 2009, dividíronse en dous grandes grupos en función da variación experimentada polos seus custos totais: o primeiro, formado por aquelas que os aumentaron dun ano para o outro, e o segundo, integrado polas que os reduciron. Como a diminución de custos é xeral, houbo que prescindir daqueles países onde o número de explotacións que os incrementaran era insignificante ou nulo.

Explotacións que incrementaron os custos totais

As explotacións que incrementaron os custos rexistraron, en todos os países sen excepción, unha redución da renda familiar, dos beneficios e da retribución ao traballo. Só nas galegas se observa unha mellora do limiar de rendibilidade I e unha redución dos custos directos.

Advírtese en todas unha diminución do rendemento leiteiro por vaca, mesmo naquelas onde aumentou o consumo de concentrado, como nas belgas e alemás. Nestas últimas tamén diminuíu a produtividade do concentrado e a produción de leite baseada nas forraxes. As galegas son as únicas nas que diminuíu o número de vacas e a carga gandeira.

Nas galegas, francesas e holandesas, a redución do concentrado supuxo un incremento da produtividade deste; mais mentres nas nosas aumentou tamén a cantidade de leite producido con forraxes, nas galas mantívose e nas holandesas mesmo se reduciu pola brusca caída dos rendementos leiteiros. As galegas tamén son as únicas que se beneficiaron dunha baixada do prezo do concentrado.

Explotacións que reduciron os custos totais

Entre as explotacións que reduciron os custos totais, só as francesas lograron aumentar a renda familiar e a retribución do traballo, reducir as perdas e mesmo ter beneficio coas primas desacopladas. Cómpre salientar que, a excepción das holandesas, todas as demais melloraron a súa competitividade, tal como indican os limiares de rendibilidade.

A redución dos custos é xeral, aínda que se rexistren algúns incrementos en partidas concretas, como o custo do traballo en Holanda, o das instalacións en Francia e Bélxica e da terra en Alemaña. Tamén descenden as amortizacións, agás en Bélxica e Holanda, onde non debía ser posible adiar os investimentos. O número de vacas só diminuíu nas explotacións francesas, e a superficie forraxeira e o rendemento leiteiro só descenderon nas galegas.

As francesas e as belgas foron as únicas que aumentaron o consumo de concentrado por vaca, o que provocou a redución da produtividade deste; mais só as belgas diminuíron a produción de leite baseada nas forraxes. Nas francesas, o incremento do rendemento leiteiro compensou o do consumo de concentrado.

En todo caso, o esforzo por diminuír os custos foi insuficiente para compensar a diminución do prezo do leite e dos ingresos totais, mais en todos os países os resultados das explotacións que reduciron custos foron mellores que os das que os aumentaron. A excepción é Alemaña, onde o beneficio sen primas desacopladas é idéntico en ambos os dous grupos en 2009, e con primas desacopladas mesmo é superior no das explotacións que incrementaron custos polo seu maior tamaño, pois case duplican o rabaño (422 vs. 234 vacas) e a cantidade de leite vendido ás industrias (3.535 vs. 1.997 t) e triplican a superficie forraxeira (439 vs. 179 ha), das que os reduciron.

Por outra parte, os menores custos de oportunidade e as amortizacións permitíronlle ao grupo alemán de incremento ter uns custos totais semellantes aos do grupo de redución. Os ingresos totais tamén son parecidos en ambos os dous casos.

Táboa 36. Ingresos e custos. Evolución 2008–2009

Evolución dos custos	Galicia				Bélica				Alemaña			
	Incremento 2008	2009	Redución 2008	2009	Incremento 2008	2009	Redución 2008	2009	Incremento 2008	2009	Redución 2008	2009
INGRESOS (€/100 kg ECM)												
Venda de leite	40,4	30,8	41,5	31,3	36,6	26,7	31,9	24,2	38,0	29,1	37,8	28,9
Venda de gando e variación de inventario	3,5	2,4	4,2	4,4	3,3	3,6	3,8	3,0	3,9	3,9	4,0	3,8
Subsidios e axudas directas e balance do IVE	0,0	0,5	0,4	0,0	0,3	-1,2	0,5	0,7	1,7	1,1	0,3	0,6
Outros ingresos	0,2	0,4	0,7	0,1	0,3	0,4	0,3	0,3	0,8	0,5	0,9	1,3
Ingresos Totais	44,0	34,0	46,8	35,9	40,4	29,4	36,5	28,1	44,3	34,5	42,9	34,6
CUSTOS (€/100 kg ECM)												
Compra de animais	0,2	0,3	0,8	0,0	0,2	0,5	0,9	0,5	0,8	1,0	0,9	0,7
Sanidade animal e coidado dos pezuños	1,8	1,8	1,5	1,7	1,4	1,4	1,2	1,0	1,5	1,6	1,0	1,1
Inseminación e transferencia de embrións	0,8	0,8	1,2	0,8	0,6	0,7	0,6	0,5	0,5	0,6	0,4	0,4
Outros custos directos da produción animal	1,6	2,2	2,0	1,2	1,7	1,9	2,0	1,6	1,7	1,9	2,1	1,7
Compra de alimentos	15,9	13,0	13,3	12,1	8,0	8,8	7,1	7,0	8,7	10,4	9,6	9,0
Sementes	0,2	0,2	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5	0,4	0,5	0,5
Fertilizantes	1,3	0,8	0,8	0,7	0,8	1,0	0,9	0,8	0,9	1,0	1,0	0,9
Pesticidas	0,1	0,2	0,2	0,1	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Outros custos directos da produción vexetal	0,1	0,1	0,1	0,2	1,0	0,9	1,2	1,0	0,3	0,6	0,5	0,2
Custos Directos	21,7	19,2	20,5	17,2	14,4	16,0	14,7	13,1	15,1	17,7	16,2	14,8
Custos salariais	1,7	2,1	0,9	1,0	0,0	1,9	0,3	0,1	3,2	3,2	3,0	2,9
Custo de oportunidade do traballo familiar	10,4	12,1	11,9	10,6	6,5	7,1	8,3	7,1	4,7	4,4	5,3	4,8
Contratos/aluguer de maquinaria	1,0	0,9	1,4	0,8	2,1	2,7	2,8	2,3	1,2	1,5	2,5	2,5
Conservación de maquinaria e vehículos	0,6	1,1	0,8	0,8	1,2	0,9	1,3	1,3	1,1	1,3	1,3	1,4
Fuel, lubricantes	0,9	0,8	2,2	2,5	0,7	0,6	0,5	0,3	1,2	1,2	1,4	1,4
Enerxía	0,1	0,5	1,0	0,2	1,3	1,3	1,4	1,2	0,9	0,9	0,8	0,9
Amortización de maquinaria e vehículos	0,9	1,3	2,7	2,4	2,9	3,0	2,2	2,3	1,6	1,9	2,0	2,2
Custo de oportunidade de maquinaria e vehículos	0,4	0,6	1,6	1,5	0,8	1,0	0,4	0,6	0,4	0,4	0,5	0,5
Custo do traballo	16,0	19,2	22,4	19,8	15,4	18,5	17,0	15,2	14,2	14,7	17,0	16,6
Arrendamento de cota	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,6	0,3
Supertaxa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0
Custo de oportunidade da cota	0,7	0,8	0,7	0,7	2,8	2,4	2,4	1,9	1,2	1,1	1,1	1,1
Custo da cota	0,7	0,8	0,7	0,7	2,8	2,4	2,4	1,9	1,4	1,3	1,9	1,3
Mantemento das instalacións	0,2	0,6	2,5	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,4	0,4	0,2
Arrendamentos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Amortizacións das instalacións	0,8	1,1	1,3	1,6	2,0	2,5	2,2	2,5	1,4	1,5	1,7	1,5
Custo de oportunidade das instalacións	0,6	0,4	0,8	0,8	1,4	1,6	1,1	1,2	0,8	0,9	1,0	0,9
Custo das instalacións	1,5	2,1	4,6	3,1	3,4	4,0	3,4	3,8	2,8	2,8	3,0	2,6
Arrendamento de terras	0,6	0,7	0,3	0,4	0,7	0,6	1,3	1,4	1,2	1,1	1,1	1,0
Custo de oportunidade da terra	1,0	1,1	1,3	1,0	0,9	0,8	0,5	0,3	0,8	0,8	1,3	1,6
Melloras en parcelas, drenaxes, accesos	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	0,1
Contribucións e cargas	0,1	0,3	0,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Custos da terra	1,7	2,1	2,1	1,5	1,7	1,4	1,9	1,7	2,3	2,0	2,5	2,8
Outros Custos	0,8	0,5	1,7	0,7	1,8	2,1	1,5	1,4	1,8	1,4	1,8	1,9
Custos Totais	42,4	43,8	52,1	43,1	39,4	44,3	40,9	37,1	37,7	39,9	42,4	40,0
Custos efectivos	26,8	25,6	30,6	23,5	21,1	24,7	23,0	20,5	26,0	28,1	28,5	26,6
Amortizacións	1,6	2,4	4,1	3,9	5,0	5,9	4,5	4,8	3,1	3,4	3,7	3,7
Custos de oportunidade	13,9	15,8	17,5	15,6	13,4	13,7	13,4	11,7	8,6	8,4	10,2	9,7
RESULTADOS (€/100 kg ECM)												
Renda Familiar	15,6	6,1	12,2	8,4	14,4	-1,1	9,1	2,8	15,2	3,0	10,7	4,4
Beneficio empresarial (sen primas desacopladas)	1,7	-9,8	-5,3	-7,2	1,0	-14,8	-4,3	-8,9	6,6	-5,3	0,5	-5,3
Beneficio empresarial (con primas desacopladas)	5,1	-5,9	0,1	-3,0	4,5	-11,2	-0,5	-5,4	10,6	-2,0	4,4	-2,7
Limiar de rendibilidade I (sen o custo da cota)	24,8	24,7	29,3	22,9	22,2	27,8	22,8	21,4	22,6	25,9	26,3	24,3
Limiar de rendibilidade II (sen o custo da cota)	38,0	39,7	46,1	37,8	32,8	39,2	33,9	31,3	29,9	33,1	35,4	32,9
Retribución do traballo (sen primas desacopladas)	15,6	4,3	9,2	5,7	16,8	-8,7	7,7	-3,7	28,9	3,9	19,0	7,3

Táboa 36. Ingresos e custos. Evolución 2008–2009 (Continuación)

Evolución dos custos	Francia				Holanda			
	Incremento		Redución		Incremento		Redución	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
INGRESOS (€/100 kg ECM)								
Venda de leite	34,9	31,9	33,7	31,8	37,2	32,4	37,3	32,0
Venda de gando e variación de inventario	4,9	4,9	4,8	4,2	3,2	3,1	6,3	3,4
Subsidios e axudas directas e balance do IVE	0,7	0,9	1,4	1,3	0,3	-0,3	0,0	-0,2
Outros ingresos	2,9	2,5	1,7	1,9	1,8	1,8	2,9	1,9
Ingresos Totais	43,4	40,2	41,5	39,2	42,5	37,1	46,5	37,1
CUSTOS (€/100 kg ECM)								
Compra de animais	0,0	0,5	1,4	1,2	0,4	0,5	3,0	0,4
Sanidade animal e coidado dos pezuños	1,3	1,3	1,3	1,4	1,0	1,2	1,1	1,1
Inseminación e transferencia de embrións	0,8	0,9	0,9	0,8	0,5	0,5	0,4	0,4
Outros custos directos da produción animal	2,9	2,6	1,9	2,1	1,9	1,8	2,0	2,2
Compra de alimentos	7,0	7,6	8,9	8,3	7,2	8,3	8,9	8,2
Sementes	0,8	0,9	0,8	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Fertilizantes	0,8	0,9	1,2	1,1	0,7	1,0	0,7	0,9
Pesticidas	0,4	0,2	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Outros custos directos da produción vexetal	0,6	0,7	1,3	0,9	0,1	0,1	0,1	0,1
Custos Directos	14,7	15,4	18,0	17,0	11,9	13,2	16,3	13,2
Custos salariais	3,5	4,5	3,5	2,0	1,4	1,5	1,6	1,7
Custo de oportunidade do traballo familiar	7,2	7,3	7,9	7,7	5,6	5,7	5,5	5,4
Contratos/aluguer de maquinaria	1,9	1,9	1,7	1,5	3,0	3,5	3,4	3,2
Conservación de maquinaria e vehículos	1,3	1,6	1,5	0,8	1,5	1,8	1,5	1,8
Fuel, lubricantes	1,2	1,1	0,9	0,9	0,6	0,8	0,7	0,7
Enerxía	0,5	0,5	0,8	0,6	0,9	1,2	0,9	1,0
Amortización de maquinaria e vehículos	3,3	3,7	3,1	2,3	2,9	3,1	2,8	2,8
Custo de oportunidade de maquinaria e vehículos	1,0	1,0	0,7	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6
Custo do traballo	19,7	21,5	20,2	16,2	16,6	18,1	16,9	17,2
Arrendamento de cota	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	1,5	1,1	1,4
Supertaxa	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3	0,0	0,2
Custo de oportunidade da cota	0,0	0,0	0,0	0,0	3,4	3,1	3,5	3,1
Custo da cota	0,0	0,0	0,0	0,1	4,9	4,8	4,6	4,6
Mantemento das instalacións	0,7	0,6	0,3	0,5	0,4	0,5	0,5	0,4
Arrendamentos	0,8	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Amortizacións das instalacións	3,5	3,8	2,5	2,4	2,1	2,4	2,3	2,4
Custo de oportunidade das instalacións	1,0	1,7	1,6	1,5	1,5	1,3	1,7	1,3
Custo das instalacións	6,0	6,2	4,4	4,5	4,0	4,2	4,5	4,1
Arrendamento de terras	2,0	2,2	1,7	1,4	0,9	0,9	1,3	1,3
Custo de oportunidade da terra	0,2	0,3	0,1	0,1	2,6	2,7	2,5	2,4
Melloras en parcelas, drenaxes, accesos	0,1	0,1	0,0	0,1	0,2	0,3	0,3	0,2
Contribucións e cargas	0,1	0,1	0,3	0,1	0,6	0,5	0,5	0,5
Custos da terra	2,4	2,6	2,1	1,7	4,2	4,4	4,6	4,4
Outros Custos	1,6	2,6	4,5	1,6	1,7	2,0	1,7	1,7
Custos Totais	44,4	48,3	49,1	41,0	43,4	46,8	48,6	45,3
Custos efectivos	26,9	28,8	31,7	25,2	24,1	27,4	29,2	26,8
Amortizacións	6,8	7,7	5,6	4,7	5,0	5,5	5,1	5,2
Custos de oportunidade	10,7	11,8	11,8	11,1	14,2	13,9	14,3	13,3
RESULTADOS (€/100 kg ECM)								
Renda Familiar	9,6	3,7	4,2	9,4	13,4	4,2	12,2	5,1
Beneficio empresarial (sen primas desacopladas)	-1,0	-8,1	-7,6	-1,8	-0,9	-9,7	-2,1	-8,2
Beneficio empresarial (con primas desacopladas)	4,0	-3,5	-5,0	1,2	2,8	-6,0	1,7	-4,7
Limiar de rendibilidade I (sen o custo da cota)	25,1	28,2	29,5	22,4	22,3	26,4	24,0	25,4
Limiar de rendibilidade II (sen o custo da cota)	35,9	40,1	41,3	33,6	33,2	37,2	34,8	35,6
Retribución do traballo (sen primas desacopladas)	12,9	5,0	4,0	11,3	16,6	-7,4	13,3	-2,6

Táboa 37. Razóns das diferenzas de custos e ingresos

Evolución custos	Galicia				Bélica				Alemaña			
	Incremento		Redución		Incremento		Redución		Incremento		Redución	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
DATOS XERAIS												
Superficie total (ha)	38	38	35	30	58	56	47	52	730	764	199	191
Superficie arrendada (%)	41	41	15	15	45	44	71	48	71	68	56	52
Man de obra familiar (traballadores)	1,9	1,9	1,8	1,7	1,2	1,2	1,4	1,5	1,5	1,3	2,0	1,9
Man de obra asalariada (traballadores)	1,5	1,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,0	0,0	16,0	16,5	2,5	2,7
Número de vacas	124	119	68	73	68	69	66	75	419	422	217	234
Ingresos de leite sobre os totais (%)	93,0	89,8	90,0	89,3	81,2	77,0	80,8	78,3	72,0	70,9	92,1	90,5
PRODUCCIÓN DE LEITE												
Cota total (t ECM 4% graxa)	956	956	557	557	566	581	595	654	3.330	3.470	1.784	1.967
Cota arrendada . (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,6	3,5	3,2	2,6	13,8	11,2
Produción total de leite (t ECM/ano)	1.116	1.049	565	579	594	589	579	686	3.546	3.649	1.850	2.014
Leite vendido ás industrias (t ECM/ano)	1.114	1.046	562	574	581	568	572	675	3.441	3.535	1.831	1.997
Reemprego leite e venda directa (t ECM/ano)	3	3	3	5	13	22	7	11	106	114	19	17
Contido de graxa (%)	3,72	3,73	3,83	3,64	4,16	4,11	4,17	4,14	4,03	4,06	4,08	4,03
Contido de proteína (%)	3,12	3,21	3,20	3,24	3,44	3,40	3,39	3,37	3,43	3,43	3,39	3,40
Cota cuberta (%)	107	99	107	107	104	99	97	104	103	100	103	104
Rendemento leiteiro (kg ECM por vaca)	7.413	7.212	7.673	7.436	8.801	8.584	8.880	9.206	8.521	8.454	8.449	8.548
USO DO SOLO												
Superficie forraxeira (ha)	38	38	35	30	36	36	35	38	417	439	165	179
Superficie forraxeira arrendada (%)	41	41	15	15	41	45	72	80	70	69	57	54
Prados (% superficie forraxeira)	73	73	45	46	60,2	59,3	51,8	57,3	55,0	54	58,2	55
Labradío sobre superficie forraxeira (%)	27	27	55	54	40	41	49	43	45,0	46	44	45
Carga gandeira (vacas/ha)	2,5	2,4	2,1	2,5	2,0	2,1	2,0	2,1	1,3	1,3	1,4	1,3
Produtividade da terra (kg ECM por ha)	20.400	19.077	17.112	19.901	17.543	17.614	17.376	19.030	11.402	10.515	11.862	10.992
MAN DE OBRA												
Traballo (horas/vaca)	70	74	70	59	51	52	50	45	47	47	47	42
Produtividade traballo (kg ECM/ hora)	119	106	121	137	192	176	186	214	199	190	201	221
CAPITAL												
Capital total (sen terra nin cota) (€/vaca)	2.872	2.916	5.445	4.970	5.547	5.825	4.083	4.471	3.967	4.230	5.251	4.757
Maquinaria (€/vaca)	538	772	2.389	2.147	1.342	1.545	717	960	779	782	1.187	1.152
Construcións (€/vaca)	820	507	999	1.059	2.073	2.222	1.700	1.917	1.584	1.878	2.078	1.910
Gando (€/vaca)	1.514	1.638	2.056	1.765	1.431	1.484	1.436	1.390	1.085	1.087	1.153	1.146
Participación en cooperativas (€/vaca)	0	0	0	0	0	65	8	2	112	124	102	136
Outros (€/vaca)	0	0	0	0	702	510	224	203	429	359	731	414
Produtividade capital (kg ECM/ 1000€)	2.805	2.492	1.422	1.483	2.045	1.809	2.506	2.529	2.737	2.478	2.018	2.173
MANEXO DO RABAÑO												
Ocupación da corte (%)	106	101	174	175	89	92	88	87	98	96	98	98
Idade ao primeiro parto (meses)	25	26	26	26	25	26	22	26	27	27	28	28
Intervalo entre partos (días)	414	404	409	443	427	424	363	423	409	408	405	404
Taxa eliminación de vacas (%)	17	16	17	16	30	28	23	33	29	30	27	28
Mortalidade dos xatos (%)	3,3	1,9	8,1	0,9	10,6	8,2	15,0	15,9	12,2	11,5	11,5	13,8
ALIMENTACIÓN												
Consumo concentrado (kg por vaca e día)	8,3	7,3	8,4	7,5	6,3	6,9	5,8	6,4	7,4	8,0	8,0	7,9
Produtividade/Concentrado (kg leite ECM/ kg conc.)	2,7	2,9	2,6	2,8	4,8	3,5	4,3	4,0	3,2	3,0	3,0	3,1
Leite producido sen concentrado (kg/vaca ano)	1.398	1.858	1.502	1.932	4.203	3.823	4.645	4.504	3.139	2.628	2.659	2.876
PREZOS												
Leite (€/ 100 kg ECM)	41	31	42	31	37	27	32	24	38	29	38	29
Vaca de abasto (€/ kg de peso vivo)	0,99	0,91	0,90	0,95	0,91	0,98	1,02	0,99	0,88	0,93	0,94	0,91
Xatos (€/xato)	140	124	71	95	155	137	148	152	129	134	114	93
Arrendamento da terra (€/ha)	237	239	307	563	417	231	352	310	235	235	243	242
Salarios (€/hora)	8,6	8,1	7,9	7,9		12,3	20,3	13,1	11,4	10,3	15,2	13,1
Venda da cota (€/kg, 4% de graxa)	0,2	0,2	0,2	0,2	0,7	0,6	0,6	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3
Concentrado (€/t)	286	260	302	264	272	290	264	245	221	231	251	237

Táboa 37. Razóns das diferenzas de custos e ingresos. (Continuación)

Evolución custos	Francia				Holanda			
	Incremento		Redución		Incremento		Redución	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
DATOS XERAIS								
Superficie total (ha)	150	151	154	154	92	93	88	96
Superficie arrendada (%)	89	92	88	87	27	29	34	36
Man de obra familiar (traballadores)	1,9	1,8	2,2	2,2	1,4	1,4	1,3	1,4
Man de obra asalariada (traballadores)	0,9	1,2	0,8	0,7	0,4	0,4	0,5	0,5
Número de vacas	89	89	73	71	139	142	139	157
Ingresos de leite sobre os totais (%)	73,7	71,1	57,1	54,8	89,8	88,1	90,9	90,0
PRODUCCIÓN DE LEITE								
Cota total (t ECM 4% graxa)	674	675	579	604	1.179	1.171	1.085	1.191
Cota arrendada (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	7,3	6,5	4,9	5,7
Producción total de leite (t ECM/ano)	695	683	596	617	1.190	1.171	1.095	1.195
Leite vendido ás industrias (t ECM/ano)	681	666	589	608	1.184	1.166	1.093	1.192
Leite reempregado ou vendido directamente (t ECM/ano)	15	17	8	9	5	5	2	3
Contido de graxa (%)	4,21	4,15	3,97	3,94	4,34	4,33	4,33	4,34
Contido de proteína (%)	3,35	3,34	3,22	3,31	3,46	3,46	3,49	3,51
Cota cuberta (%)	104	99	104	101	102	101	102	101
Rendemento leiteiro (kg ECM por vaca)	8.318	8.062	8.214	8.707	8.584	8.233	7.689	7.701
USO DO SOLO								
Superficie forraxeira (ha)	104	105	56	51	84	86	82	89
Superficie forraxeira arrendada (%)	92	92	88	90	29	32	36	39
Prados (% superficie forraxeira)	59,4	63,4	51,8	53,3	83	82	87	86
Labradío sobre superficie forraxeira (%)	41	37	49	47	17,0	18	13	14
Carga gandeira (vacas/ha)	1,0	1,0	1,4	1,5	1,7	1,7	1,7	1,8
Productividade da terra (kg ECM por ha)	8.042	7.612	11.883	13.141	14.611	14.110	13.591	13.949
MAN DE OBRA								
Traballo (horas/vaca)	57	61	56	54	32	31	31	29
Productividade traballo (kg ECM/ hora)	146	133	171	179	275	270	262	265
CAPITAL								
Capital total (sen terra nin cota) (€/vaca)	5.653	6.723	6.343	6.082	5.629	4.999	5.713	4.706
Maquinaria (€/vaca)	1.864	1.612	1.181	987	1.241	1.275	1.119	1.093
Construcións (€/vaca)	1.262	2.045	2.205	2.213	3.275	2.694	3.453	2.564
Gando (€/vaca)	1.433	1.591	1.250	1.393	1.121	1.030	1.156	1.049
Participación en cooperativas (€/vaca)	290	336	81	73	0	0	0	0
Outros (€/vaca)	804	1.139	1.614	1.416	0	0	0	0
Productividade capital (kg ECM/ 1000€)	1.563	1.240	1.785	1.637	1.583	1.738	1.441	1.687
MANEXO DO RABAÑO								
Ocupación da corte (%)	93	89	80	78	95	93	81	92
Idade ao primeiro parto (meses)	28	29	28	28	25	25	25	25
Intervalo entre partos (días)	403	411	409	436	406	407	409	409
Taxa eliminación de vacas (%)	31	32	32	40	23	31	22	29
Mortalidade dos xatos (%)	15,1	10,6	18,5	15,1	13,6	14,9	13,8	13,9
ALIMENTACIÓN								
Consumo concentrado (kg por vaca e día)	4,8	4,4	5,4	5,6	6,0	5,7	5,4	4,8
Productividade/Concentrado (kg leite ECM/ kg conc.)	5,5	5,6	5,4	5,3	4,0	4,1	4,1	4,6
Leite producido sen concentrado (kg /vaca ano)	4.814	4.834	4.254	4.625	4.197	4.043	3.954	4.197
PREZOS								
Leite (€/100 kg ECM)	35	32	34	32	37	32	37	32
Vaca de abasto (€/ kg de peso vivo)	1,28	1,15	1,61	1,29	0,76	0,82	0,82	0,84
Xatos (€/xato)	130	122	134	121	134	108	136	103
Arrendamento da terra (€/ha)	156	168	181	181	436	393	444	484
Salarios (€/hora)	13,4	12,8	15,6	14,5	18,6	19,1	18,6	19,1
Venda da cota (€/kg, 4% de graxa)					0,9	0,8	0,9	0,8
Concentrado (€/t)	286	303	263	327	231	245	233	233

7.3. A produción ecolóxica de leite en Europa

A produción ecolóxica de leite é moi minoritaria. De feito, en 2009 só existían 83 explotacións de vacún de leite en todo o Estado, das que 32 eran galegas e contaban con 1.550 vacas. Iso significa que a produción ecolóxica só concerne ao 0,2% das explotacións leiteiras e ao 0,5% das vacas totais que se moxen en Galicia, segundo as cifras oficiais do MARM⁶.

Aínda que se acostuma presentar este sistema como unha alternativa de prometedor futuro, sobre todo para as pequenas explotacións, a información sobre a produción ecolóxica procedente de explotacións reais é mínima e os argumentos, a favor e en contra deste modelo, están baseados a maioría das veces en exercicios teóricos. Por esta razón, e como unha primeira aproximación, móstranse os resultados das explotacións ecolóxicas da EDF, cuxa heteroxeneidade é, se cabe, maior aínda que nas convencionais. Trátase de 13 explotacións das 280 participantes na análise, das que unha é galega. Dese grupo excluíronse catro pertencentes aos países do Leste porque a súa estrutura e peculiaridades dificultaba calquera comparación coas de Europa occidental.

Os resultados de cada unha das explotacións ecolóxicas foron comparados coas medias dos das explotacións convencionais cun número parecido de vacas no seu país.

Un trazo común ás explotacións ecolóxicas é que os seus ingresos, derivados do mellor prezo que reciben polo leite, son superiores aos das convencionais (Táboa 38). As diferenzas de prezo para o leite ecolóxico nun mesmo país poden ser superiores ás que se rexistran no convencional, como mostra o caso de Holanda. O prezo máis alto do leite ecolóxico (46 €/100kg), así como a maior desproporción entre este e o prezo do convencional, alcánzase en España (Táboa 39).

En xeral, os custos directos da produción ecolóxica son máis altos, debido ao elevado prezo dos concentrados que utilizan. Porén, aquelas explotacións que producen parte ou toda a alimentación dos animais, como a francesa e a británica, poden ter custos directos semellantes e mesmo inferiores aos das convencionais do mesmo tamaño.

Aínda que esta posibilidade depende da dispoñibilidade de superficie forraxeira, tamén está moi ligada ao manexo. Así, a explotación dinamarquesa e mais a sueca teñen uns custos directos máis altos que as convencionais, e na primeira mesmo o gasto en alimentos é máis alto, malia que ambas as dúas contan cunha superficie forraxeira superior á das convencionais de referencia.

Os custos do traballo, que inclúen os laborais, contratos, maquinaria e combustible, son maiores en todas as ecolóxicas. Os máis altos rexístranse na explotación galega, onde a estimación do tempo de traballo da man de obra familiar é moi elevada. Iso tamén acontece na explotación francesa, que ademais realizou uns investimentos moi importantes na adquisición de dous robots, o que elevou as amortizacións e os custos de conservación da maquinaria.

O custo das instalacións tamén é superior en moitas das explotacións ecolóxicas, debido ao peso das amortizacións. O mesmo acontece co custo da terra, salvo para a alemá e a francesa, aínda que isto nada ten que ver co sistema de produción senón coa localización concreta de cada explotación.

Os custos totais, e dentro destes os efectivos, son superiores en todas as explotacións ecolóxicas. Os custos de oportunidade tamén son máis altos, salvo na británica, na sueca e na alemá. Nesta última, tamén o son as amortizacións.

⁶ MARM. *Anuario de Estadística 2009 e Estadísticas 2009. Agricultura ecolóxica. España.*

Só na explotación ecolóxica sueca os resultados son superiores aos das convencionais para todos os parámetros de medida utilizados: renda familiar, beneficios, limiares de rendibilidade e remuneración do traballo. Nesta explotación, a superficie é maior que a das convencionais (220 vs. 60 ha) e o número de vacas menor (56 vs. 66), o que significa unha menor carga gandeira (0,25 vs. 1,13 vacas/ha). O seu rendemento leiteiro é inferior (7.944 vs. 11.028 kg/vaca), igual que o consumo de concentrado (8,5 vs. 12,1 Kg/vaca e día), o que explica o seu menor custo en alimentos comprados malia que o prezo do concentrado ecolóxico case triplique o do convencional (637 vs. 232 €/t). Ao ser máis extensiva, a súa produtividade é inferior á das convencionais e os seus custos directos e totais son máis altos, mais os seus ingresos tamén o son.

Tamén na explotación ecolóxica do Reino Unido, a superficie é maior (154 vs. 62 ha) e o número de vacas menor (90 vs. 103), e polo tanto a carga gandeira máis baixa (0,92 vs. 1,76 vacas/ha) que nas convencionais. Non existen grandes diferenzas de rendemento leiteiro nin de consumo de concentrado e os custos directos mesmo son inferiores na ecolóxica (11,4 vs. 12,7 €/100Kg); mais o prezo da terra e os salarios elevan o seu custo total por riba do das convencionais. Aínda que os seus ingresos son algo máis altos, todos os indicadores de resultados son peores que os das convencionais.

A explotación ecolóxica dinamarquesa, cunha superficie e un número de vacas superiores aos das convencionais, ten unha carga gandeira algo inferior (0,73 vs. 0,97 vacas/ha). O rendemento leiteiro das vacas é moi parecido e aínda que o consumo do concentrado é menor na ecolóxica, o seu elevado prezo (566 vs. 198 €/t) fai que o custo da alimentación comprada sexa semellante. O custo total da explotación ecolóxica é máis alto debido ao custo do traballo e ao prezo da terra. Os seus maiores ingresos non evitan uns resultados peores, salvo para a renda familiar, o beneficio con primas desacopladas e a retribución do traballo. De todos os xeitos, tanto a explotación ecolóxica como as convencionais de referencia teñen resultados negativos.

A explotación ecolóxica alemá, con maior superficie que as convencionais e un número de vacas similar, ten unha carga gandeira algo inferior (0,98 vs. 1,21 vacas/ha). O seu menor rendemento leiteiro e o seu maior consumo de concentrado explican un gasto superior na compra de alimentos e uns custos directos e totais máis altos. Os seus maiores ingresos non evitan uns resultados negativos, que só para o beneficio sen primas desacopladas é mais alto que nas convencionais.

A explotación ecolóxica francesa, con máis superficie e un número de vacas algo menor que o das convencionais, ten unha carga gandeira tamén inferior. O seu rendemento leiteiro e o consumo de concentrado tamén son menores, así como os seus custos directos. O alto custo de oportunidade da man de obra familiar e as amortizacións dos investimentos realizados elevaron os custos totais. Malia os seus altos ingresos, os seus resultados son peores que os das convencionais, agás para a renda familiar.

As tres explotacións ecolóxicas dos Países Baixos teñen un comportamento similar no que se refire a custos, tanto directos como totais; mais os ingresos da Holanda-2 son tan altos que permiten uns resultados mellores que os das convencionais, salvo para o limiar de rendibilidade II; mentres que os das outras dúas (Holanda-1 e Holanda-3) son peores para a totalidade dos indicadores. Porén, a Holanda-2 non ten uns custos totais máis baixos, nin os índices de produtividade son mellores que os da Holanda-3. Os seus bos resultados débense exclusivamente ao elevado prezo que lle pagan polo leite.

A explotación ecolóxica galega é a que recibe un prezo máis alto polo leite e a que máis ingresos totais ten, mais os seus custos totais tamén son os máis altos. Aínda que de menor tamaño que calquera das outras ecolóxicas europeas, a súa superficie é superior á das convencionais españolas, o seu rabaño semellante e a súa carga gandeira inferior. O rendemento leiteiro das súas vacas é semellante ao da ecolóxica británica e o seu consumo de concentrado ao da francesa e ao da Holanda-2. Nos seus custos totais inciden moito os de oportunidade debido ao peso da man de obra familiar, o que explica, tamén, que a súa produtividade do traballo sexa exaxeradamente baixa. Só supera ás convencionais españolas na renda familiar.

Á marxe de calquera consideración sobre as características do consumo en tempos de crise, cando o prezo prima sobre a calidade e a demanda potencial dun mercado é un nicho da poboación de alto poder adquisitivo, os resultados das explotacións cuestionan que a produción ecolóxica de leite sexa na actualidade unha alternativa substitutiva da convencional, sobre todo para as pequenas explotacións. O elevado prezo pagado polo leite non sempre cobre os custos de produción, aínda que neste eido exista unha ampla marxe de mellora.

Táboa 38. Análise EDF: comparativa dos custos, ingresos e resultados entre explotacións ecolóxicas e convencionais (€/100 kg ECM)

	Alemaña		Dinamarca		España		Francia	
	Eco	Conv	Eco	Conv	Eco	Conv	Eco	Conv
INGRESOS								
Venda de leite	42,7	29,8	34,7	26,9	45,9	31,4	40,7	31,5
Venda de gando e variación de inventario	2,1	4,3	1,7	1,5	4,1	4,4	6,1	6,5
Subsidios e axudas directas e balance do IVE	0,0	-0,2	3,0	0,0	0,0	0,4	2,1	3,3
Outros ingresos	0,3	0,4	1,6	0,3	0,2	0,3	3,1	0,8
Ingresos Totais	45,0	34,4	41,1	28,7	50,2	36,3	52,0	42,2
CUSTOS								
Compra de animais	0,3	1,2	0,0	0,2	0,0	0,6	0,0	1,2
Sanidade animal e coidado dos pezuños	0,8	1,4	1,1	1,4	1,5	1,4	0,5	1,7
Inseminación e transferencia de embrións	0,7	0,5	0,7	0,9	0,8	0,7	0,9	0,3
Outros custos directos da produción animal	2,8	2,0	1,9	1,4	1,1	1,7	1,9	2,5
Compra de alimentos	17,4	10,0	10,3	8,3	13,1	11,4	6,3	8,9
Sementes	0,0	0,5	1,3	0,7	0,1	0,5	2,1	0,4
Fertilizantes	0,0	0,9	0,0	1,1	2,8	0,6	0,8	0,5
Pesticidas	0,0	0,3	0,0	0,6	0,0	0,1	0,0	0,2
Outros custos directos da produción vexetal	0,5	0,2	1,0	0,3	0,1	0,3	0,7	0,5
Custos Directos	22,5	17,0	16,3	14,9	19,4	17,4	13,1	16,2
Custos salariais	3,2	2,0	4,7	4,7	0,0	3,3	0,1	1,7
Custo de oportunidade do traballo familiar	4,7	6,0	3,3	2,4	32,1	11,7	13,3	7,1
Contratos/aluguer de maquinaria	3,8	2,3	3,0	3,5	1,2	1,1	3,1	2,3
Conservación de maquinaria e vehículos	2,5	1,4	1,4	0,7	0,9	1,1	3,9	1,3
Fuel, lubricantes	1,8	1,6	1,8	0,5	1,0	1,4	2,1	0,7
Enerxía	1,0	0,9	2,1	1,1	1,1	0,5	0,4	0,5
Amortización de maquinaria e vehículos	2,3	2,0	2,5	1,1	5,5	1,9	4,8	3,1
Custo de oportunidade de maquinaria e vehículos	0,5	0,6	1,4	0,8	1,2	0,8	2,8	0,6
Custo do traballo	19,8	16,9	20,2	14,7	43,0	21,8	30,4	17,3
Arrendamento de cota	0,5	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Supertaxa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Custo de oportunidade da cota	0,7	1,1	0,5	0,5	1,1	0,8	0,0	0,0
Custo da cota	1,2	1,5	0,5	0,5	1,1	0,8	0,0	0,3
Mantemento das instalacións	0,0	0,1	1,1	1,2	1,1	0,4	0,4	0,3
Arrendamentos	0,0	0,0	0,2	0,6	0,0	0,0	0,0	0,3
Amortizacións das instalacións	1,7	2,3	2,9	2,4	2,2	1,7	7,3	3,4
Custo de oportunidade das instalacións	1,1	1,3	3,2	2,0	1,9	1,2	2,2	2,2
Custo das instalacións	2,8	3,7	7,4	6,1	5,3	3,3	9,9	6,2
Arrendamento de terras	0,9	1,2	6,4	0,4	0,0	0,3	2,6	2,7
Custo de oportunidade da terra	0,0	1,0	3,6	2,9	2,5	1,5	0,0	0,0
Melloras en parcelas, drenaxes, accesos	0,0	0,0	0,1	0,2	0,0	0,2	0,2	0,0
Contribucións e cargas	0,0	0,0	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0	0,1
Custos da terra	0,9	2,3	10,2	3,7	2,5	2,2	2,8	2,8
Outros Custos	5,8	1,7	1,5	2,1	2,2	0,9	6,1	2,6
Custos Totais	53,0	43,0	56,1	42,1	73,5	46,4	62,3	45,4
Custos efectivos	41,0	27,9	37,2	29,2	25,9	25,8	29,4	27,6
Amortizacións	4,0	4,3	5,4	3,7	7,7	3,6	12,8	6,5
Custos de oportunidade	8,0	10,7	13,5	9,3	39,9	17,0	20,1	11,3
RESULTADOS (€/100 kg ECM)								
Renda familiar	0,0	2,1	-1,5	-4,1	16,6	6,9	9,8	8,1
Beneficio empresarial (sen primas desacopladas)	-7,9	-8,6	-15,0	-13,5	-23,3	-10,1	-10,3	-3,2
Beneficio empresarial (con primas desacopladas)	-7,9	-7,6	-9,1	-10,0	-17,9	-5,7	-2,5	0,0
Limiar de rendibilidade I (sen o custo da cota)	42,1	27,3	36,2	31,1	29,3	24,4	30,9	23,2
Limiar de rendibilidade II (sen o custo da cota)	49,4	37,0	49,2	39,8	68,1	40,7	51,0	34,4
Retribución do traballo (sen primas desacopladas)	-0,1	0,3	-16,6	-22,6	3,8	3,7	3,5	9,5

Táboa 38. Análise EDF: comparativa dos custos, ingresos e resultados entre explotacións ecolóxicas e convencionais (€/100 kg ECM). (Continuación)

	Holanda-1		Holanda-2		Holanda-3		Suecia		Reino Unido	
	Eco	Conv	Eco	Conv	Eco	Conv	Eco	Conv	Eco	Conv
INGRESOS										
Venda de leite	39,7	30,0	44,1	30,9	38,2	31,2	36,9	27,3	31,1	25,0
Venda de gando e variación de inventario	4,4	2,3	4,4	3,2	3,3	3,1	9,8	2,5	3,8	6,6
Subsidios e axudas directas e balance do IVE	-0,9	-0,5	-0,1	-0,3	-0,5	-0,3	10,1	0,2	0,0	0,0
Outros ingresos	2,6	1,6	9,9	1,2	0,1	2,0	4,6	0,0	0,1	0,3
Ingresos Totais	45,8	33,4	58,3	35,0	41,0	36,0	61,5	30,0	35,0	31,9
CUSTOS										
Compra de animais	2,8	0,0	0,1	0,4	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4
Sanidade animal e coidado dos pezuños	1,2	0,9	1,0	1,3	1,4	1,2	0,3	0,6	1,1	0,9
Inseminación e transferencia de embrións	0,1	0,4	0,3	0,5	0,4	0,5	1,5	1,2	1,0	0,2
Outros custos directos da produción animal	1,3	1,1	2,3	1,8	4,9	1,6	2,8	1,1	2,7	1,8
Compra de alimentos	13,8	7,9	10,3	6,6	11,0	7,8	8,7	9,7	4,7	6,9
Sementes	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	0,2	0,8	0,2
Fertilizantes	0,0	1,0	0,2	1,1	0,6	1,0	0,0	0,8	0,2	2,0
Pesticidas	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Outros custos directos da produción vexetal	0,1	0,1	0,4	0,2	0,0	0,1	1,4	0,5	0,8	0,3
Custos Directos	19,3	11,5	14,5	11,8	18,4	12,6	16,3	14,2	11,4	12,7
Custos salariais	0,6	0,9	2,0	2,1	0,0	3,4	8,8	2,5	9,4	1,0
Custo de oportunidade do traballo familiar	8,5	7,9	6,5	4,5	6,4	4,0	5,6	8,2	0,0	6,2
Contratos/aluguer de maquinaria	6,8	3,3	0,8	3,7	5,9	2,5	1,3	1,6	2,2	2,6
Conservación de maquinaria e vehículos	1,8	2,4	6,1	1,7	3,5	1,7	2,2	0,7	2,1	1,5
Fuel, lubricantes	1,1	0,7	1,9	0,8	0,7	1,2	3,5	0,7	2,3	1,0
Enerxía	2,7	1,2	1,8	1,1	1,0	1,1	0,9	0,9	1,4	1,2
Amortización de maquinaria e vehículos	4,1	2,7	6,1	2,9	3,3	3,3	3,6	1,2	4,4	1,4
Custo de oportunidade de maquinaria e vehículos	0,8	0,6	1,2	0,6	0,6	0,7	1,3	0,4	0,7	0,6
Custo do traballo	26,4	19,6	26,3	17,3	21,5	17,8	27,1	16,3	22,4	15,5
Arrendamento de cota	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Supertaxa	0,0	0,0	0,0	1,4	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Custo de oportunidade da cota	3,5	3,2	3,3	2,7	3,3	3,1	0,0	0,0	1,9	1,8
Custo da cota	3,5	3,2	3,3	7,1	3,3	4,5	0,0	0,0	1,9	1,8
Mantemento das instalacións	0,5	0,6	0,6	0,5	0,0	0,5	0,3	0,5	0,9	0,9
Arrendamentos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Amortizacións das instalacións	2,4	2,2	2,3	2,7	3,3	2,5	0,6	1,4	0,0	0,7
Custo de oportunidade das instalacións	1,2	1,1	1,3	1,6	1,6	1,4	0,4	0,6	0,2	3,3
Custo das instalacións	4,1	3,9	4,3	4,8	4,9	4,5	1,3	2,6	1,1	4,9
Arrendamento de terras	3,5	0,6	1,0	0,7	3,3	0,7	6,4	0,0	0,5	1,6
Custo de oportunidade da terra	2,1	3,0	4,1	2,7	1,5	2,5	0,2	1,0	5,4	1,4
Melloras en parcelas, drenaxes, accesos	0,7	0,4	0,0	0,2	0,2	0,4	0,0	0,1	0,2	0,0
Contribucións e cargas	0,5	0,5	0,8	0,6	0,6	0,7	0,0	0,0	0,8	0,0
Custos da terra	6,8	4,6	5,9	4,3	5,6	4,2	6,6	1,1	7,0	3,0
Outros Custos	4,8	2,3	2,9	2,0	1,6	2,1	1,6	1,9	1,9	1,1
Custos Totais	64,9	45,2	57,3	47,3	55,2	45,7	53,0	36,1	45,6	39,1
Custos efectivos	41,7	23,9	31,6	29,1	34,6	27,7	39,1	22,2	31,4	22,1
Amortizacións	6,5	4,9	8,4	5,6	6,6	5,8	4,2	2,7	4,4	2,1
Custos de oportunidade	16,7	16,3	17,2	12,6	14,0	12,3	9,7	11,2	9,8	14,9
RESULTADOS (€/100 kg ECM)										
Renda familiar	-2,4	4,5	18,2	0,3	-0,2	2,6	18,2	5,1	-0,8	7,7
Beneficio empresarial (sen primas desacopladas)	-19,1	-11,8	1,0	-12,3	-14,2	-9,7	8,5	-6,1	-10,5	-7,2
Beneficio empresarial (con primas desacopladas)	-14,6	-7,7	5,0	-8,9	-9,8	-6,2	23,5	-1,7	-2,7	-2,7
Limiar de rendibilidade I (sen o custo da cota)	42,1	25,5	25,9	26,2	38,3	27,3	18,7	22,2	31,9	17,3
Limiar de rendibilidade II (sen o custo da cota)	55,3	38,6	39,8	36,2	49,1	36,4	28,4	33,4	39,8	30,3
Retribución do traballo (sen primas desacopladas)	-20,3	-7,2	21,2	-16,9	-22,0	-4,9	31,7	8,4	-1,8	0,1

Táboa 39. Análise EDF: razóns das diferenzas en custos e ingresos

	Alemaña		Dinamarca		España		Francia	
	Eco	Conv	Eco	Conv	Eco	Conv	Eco	Conv
DATOS XERAIS								
Superficie total da explotación (ha)	181	150	387	239	39	25	221	175
Proporción de superficie arrendada (%)	100	66	62	76	34	9	100	100
Man de obra familiar total (traballadores)	2	2	1	2	3	1	3	3
Man de obra asalariada total (traballadores)	3	1	4	3	0	0	0	1
Número de vacas	166	168	283	206	47	46	130	135
Ingresos de leite sobre os totais (%)	100	95	84	93	90	90	86	76
PRODUCCIÓN DE LEITE								
Cota total dispoñible (t ECM 4% graxa)	1119	1394	2372	1628	372	323	776	862
Producción total de leite (t ECM/ano)	1327	1454	2373	1718	251	321	808	930
Leite vendido ás industrias (t ECM/ano)	1301	1432	2339	1691	251	317	774	882
Reemprego leite ou venda directa (t ECM/ano)	26	21	34	27	0	4	34	48
Contido de graxa (%)	4,1	3,9	4,2	4,1	3,6	3,8	4,1	4,0
Contido de proteína (%)	3,2	3,4	3,4	3,3	3,1	3,2	3,2	3,3
Rendemento leiteiro (kg ECM por vaca)	7995	8686	8385	8355	5347	6991	6218	6894
USO DO SOLO								
Superficie forraxeira (ha)	170	143	387	233	39	25	221	117
Superficie forraxeira arrendada (%)	100	70	62	77	34	9	100	100
Prados (% superficie forraxeira)	100	46	3	49	100	56	5	38
Labradío sobre superficie forraxeira (%)	0	48	48	32	0	44	30	36
Carga gandeira (vacas/ha)	0,98	1,21	0,73	0,97	1,21	2,65	0,59	1,20
Produtividade da terra (kg ECM por ha)	7807	10493	6132	8144	6444	20893	3658	8398
MAN DE OBRA								
Traballo (horas/vaca)	50	41	36	42	123	77	55	41
Produtividade do traballo (kg ECM/ hora)	161	219	235	205	44	101	112	181
CAPITAL								
Capital total (sen terra nin cota) (€/vaca)	5056	5788	9921	6921	4394	4032	8430	5511
Maquinaria (€/vaca)	1056	1281	2515	1617	1341	942	3606	943
Construcións (€/vaca)	2070	2990	4478	3179	1622	1347	2191	2397
Gando (€/vaca)	1001	1159	1285	1149	1432	1743	1500	1385
Produtividade do capital (kg ECM por 1000€)	1581	1701	845	1376	1217	1904	738	1493
MANEXO DO RABAÑO								
Ocupación da corte (%)	95	87	94	92	85	108	104	87
Idade ao primeiro parto (meses)	26	28	28	27	25	23	30	29
Intervalo entre partos (días)	437	401	400	413		141	425	405
Taxa de eliminación de vacas (%)	17	31	19	22	13	17	17	25
Producción de leite na vida útil da vaca	30786	22769	27620	27058		5333	20000	5333
Mortalidade dos xatos (%)		22,1		22,1		2,7		
ALIMENTACIÓN								
Consumo de concentrado (kg por vaca e día)	11,2	7,6	4,6	7,8	3,3	6,8	3,2	4,8
Produtividade/Concentrado (kg leite ECM/ kg conc.)	1,9	2,4	5,0	3,1	4,5	3,2	5,3	4,8
Leite producido sen concentrado (kg /vaca ano)	-211	1822	5062	2224	2952	2012	3864	3405
PREZOS								
Prezo do leite (€/100 kg ECM)	43	30	35	27	46	31	41	31
Prezo da vaca de abasto (€/kg de peso vivo)	0,63	0,95	1,01	0,86	0,60	0,82	1,35	1,54
Prezo dos xatos (€/xato)		58	93	50	158	101	117	160
Prezo de arrendamento da terra (€/ha)	67	178	620	288		163	91	219
Salarios (€/hora)	8,8	12,4	15,8	12,3		5,2	2,5	11,7
Prezo do concentrado (€/t)		261	556	198	391	273	297	277

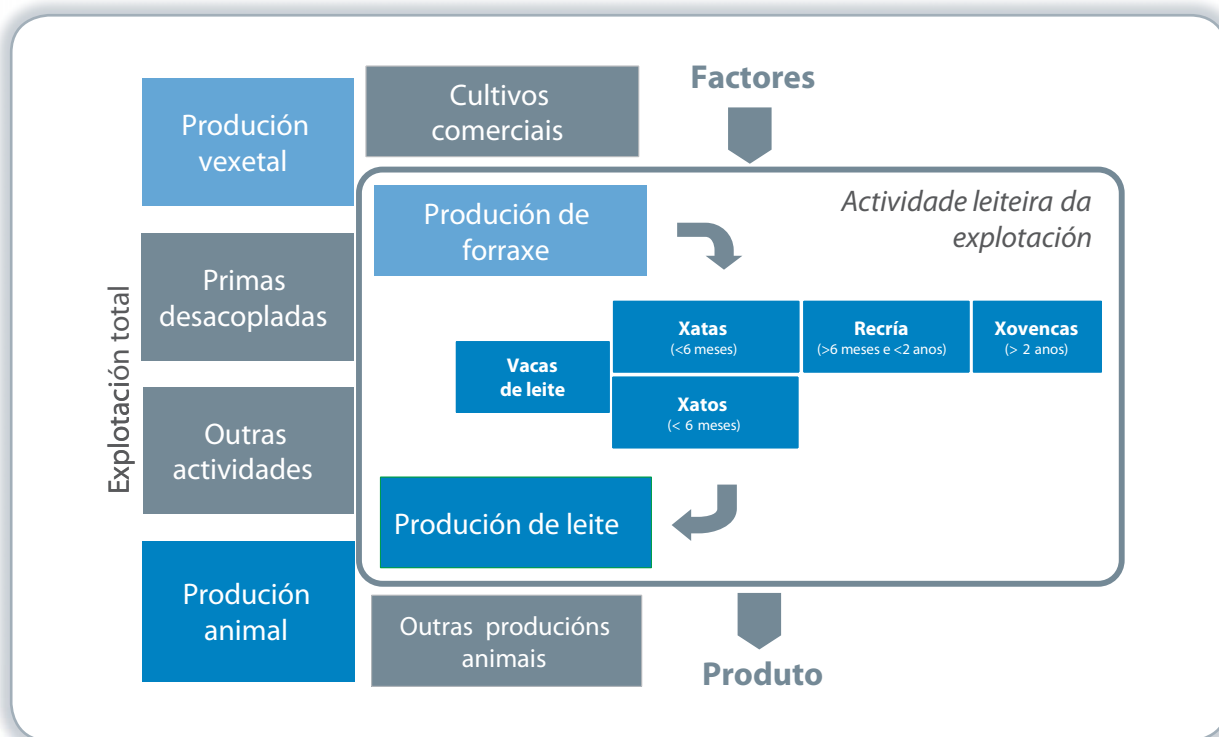

Táboa 39.- Análise EDF: razóns das diferenzas en custos e ingresos. **Continuación.**

	Holanda-1		Holanda-2		Holanda-3		Suecia		Reino Unido	
	Eco	Conv	Eco	Conv	Eco	Conv	Eco	Conv	Eco	Conv
DATOS XERAIS										
Superficie total da explotación (ha)	60	44	129	96	99	101	220	60	154	62
Proporción de superficie arrendada (%)	59	31	51	30	71	24	82		9	55
Man de obra familiar total (traballadores)	1	1	1	1	2	1	1	2	1	2
Man de obra asalariada total (traballadores)	0	0	0	1	0	1	1	1	2	0
Número de vacas	72	73	142	143	159	158	56	66	90	103
Ingresos de leite sobre os totais (%)	88	87	94	88	90	86	80	85	52	82
PRODUCCIÓN DE LEITE										
Cota total dispoñible (t ECM 4% graxa)	503	555	832	1148	1021	1220	534	998	654	756
Produción total de leite (t ECM/ano)	466	560	838	1209	1022	1221	442	721	474	548
Leite vendido ás industrias (t ECM/ano)	466	558	812	1206	1022	1216	404	714	454	536
Reemprego leite ou venda directa (t ECM/ano)	0	3	25	2	0	5	39	8	19	11
Contido de graxa (%)	4,4	4,2	4,3	4,3	4,3	4,4	4,1	4,1	4,4	4,3
Contido de proteína (%)	3,4	3,4	3,5	3,5	3,3	3,5	3,4	3,4	3,3	3,4
Rendemento leiteiro (kg ECM por vaca)	6468	7744	5899	8484	6430	7753	7944	11028	5266	5365
USO DO SOLO										
Superficie forraxeira (ha)	52	42	129	92	99	85	220	60	98	62
Superficie forraxeira arrendada (%)	69	32	51	31	71	30	82	0	10	55
Prados (% superficie forraxeira)	81	79	100	79	100	85	5	0	18	100
Labradío sobre superficie forraxeira (%)	19	21	0	21	0	15	45	17	33	0
Carga gandeira (vacas/ha)	1,38	1,77	1,11	1,64	1,61	1,91	0,25	1,13	0,92	1,76
Produtividade da terra (kg ECM por ha)	8930	13793	6519	13837	10327	14756	2011	12621	4841	9547
MAN DE OBRA										
Traballo (horas/vaca)	32	37	26	30	23	30	57	64	33	33
Produtividade do traballo (kg ECM/ hora)	203	216	226	290	284	256	138	173	158	161
CAPITAL										
Capital total (sen terra nin cota) (€/vaca)	4208	4201	4690	5784	4491	5157	6436	4637	2913	5214
Maquinaria (€/vaca)	1278	1076	1754	1274	975	1353	1851	813	727	721
Construcións (€/vaca)	1931	2080	1908	3494	2509	2786	570	1324	116	2571
Gando (€/vaca)	1000	1045	1028	1016	1006	1019	1530	1038	1220	1459
Produtividade do capital (kg ECM por 1000€)	1537	1874	1258	1487	1432	1564	1234	2485	1808	1251
MANEXO DO RABAÑO										
Ocupación da corte (%)	80	92	101	93	72	82	75	105	75	93
Idade ao primeiro parto (meses)	25	27	26	25	24	25	26	26	33	25
Intervalo entre partos (días)	400	430	420	403	395	412	404	389	388	415
Taxa de eliminación de vacas (%)	36	28	29	26	28	33	65	46	9	19
Produción de leite na vida útil da vaca	21380	25744	19626	28175	21581	25778	32000	27500	37500	22660
Mortalidade dos xatos (%)		15,4		14,8		13,6				6,2
ALIMENTACIÓN										
Consumo de concentrado (kg por vaca e día)	5,1	5,2	3,4	5,4	2,7	5,9	8,5	12,1	3,8	4,0
Produtividade/Concentrado (kg leite ECM/ kg conc.)	3,4	4,1	4,7	4,4	6,6	3,8	2,6	2,6	3,8	3,8
Leite producido sen concentrado (kg /vaca ano)	2715	3920	3400	4563	4467	3447	1725	2212	2495	2465
PREZOS										
Prezo do leite (€/100 kg ECM)	40	30	44	31	38	31	37	27	31	25
Prezo da vaca de abasto (€/kg de peso vivo)	0,83	0,77	1,00	0,80	1,02	0,78	0,99	0,87	1,08	0,98
Prezo dos xatos (€/xato)	104	96	98	103	92	128	283	153	112	118
Prezo de arrendamento da terra (€/ha)	452	229	119	201	476	238	145		249	253
Salarios (€/hora)	19,0	14,7	19,0	19,0		19,0	17,9	17,6	14,2	2,7
Prezo do concentrado (€/t)	392	253	406	226	439	220	637	232	340	201

7.4. Metodoloxía EDF para a comparación dos custos de produción

Para a comparación anual dos custos de produción da EDF utilízanse os datos subministrados polas explotacións individuais. O seguinte gráfico mostra como se define a actividade leiteira da explotación. A recría e a produción de forraxes considéranse que forman parte dela.

7.4.1. Cálculo do custo de produción

Os datos recóllense mediante un cuestionario específico que é cuberto polos participantes na análise unha vez ao ano. Pregúntase polos valores monetarios da conta de perdas e ganancias e do balance do último exercicio contable da totalidade da explotación para mostrar a porcentaxe de gastos e ingresos que corresponden á actividade leiteira. Adicionalmente recóllense, tamén, cifras relativas aos factores de produción, rendementos e información xeral sobre o sistema de produción da explotación. Todos os datos se introducen no modelo de cálculo da EDF que os procesa paso a paso:

1. Todos os valores monetarios convértense en euros, conforme os tipos de cambio publicados por EUROSTAT.
2. Para poder comparar os valores que non están gravados con IVE, os valores monetarios axústanse de acordo coa regulación do IVE de cada país aplicada á explotación. Un beneficio ou perda sen IVE considérase unha especie de prima (ou exacción) acoplada.

3. Para poder comparar as amortizacións e activos (maquinaria e equipamento, edificios e instalacións), estas cifras son corrixidas polo valor de reposición, utilizando os factores de axuste de cada país, calculados conforme as taxas de inflación publicadas por EUROSTAT.
4. Os custos efectivos e as amortizacións da actividade leiteira son calculados multiplicando os datos da conta de perdas e ganancias do conxunto da explotación pola porcentaxe que corresponde á actividade leiteira segundo declaran os participantes no cuestionario. Non se consideran a amortización da cota nin os xuros pagados.
5. A remuneración dos factores de produción fornecidos polos propietarios calcúlase da seguinte maneira:
  - Man de obra familiar: as horas de traballo multiplícanse polo salario bruto medio nacional dun traballador cualificado por hora, incluídos os custos non salariais.
  - Terra propia: multiplícase a superficie en propiedade pola renda media pagada polas explotacións da rexión.
  - Cota láctea propia: a cantidade da cota en propiedade da explotación multiplícase polo prezo medio de compra da cota na rexión e o tipo de xuro medio nacional.
6. O custo das débedas do capital e o capital propio investido calcúlase multiplicando o valor imputado aos activos (maquinaria e equipamento, edificios e instalacións, gando, capital circulante e outros, salvo terra e cota láctea) polo tipo medio de xuro do país.
7. A produción de leite da explotación axústase para un contido do 4% de graxa e 3,4% de proteína, e exprésase en ECM (Energy-Corrected Milk).
8. Finalmente, todos os custos e ingresos da actividade leiteira divídense pola produción de leite en ECM.

7.4.2. Cifras clave da comparación dos custos de produción da EDF para explotacións leiteiras

O seguinte gráfico ofrece unha visión do conxunto da composición dos custos e ingresos da actividade leiteira e das cifras clave da parte económica da análise da EDF.

A continuación explícase como se calculan as cifras clave e o seu significado.

Renda familiar da explotación:

= Ingresos totais – Custos efectivos – Amortizacións

= Renda do produtor e a súa familia, despois de cubrir os custos efectivos e as amortizacións e que se destina a remunerar o traballo familiar, os xuros do capital e a cubrir os custos de oportunidade dos factores fornecidos polo propietario (terra e capital propios)

Beneficio empresarial I (excluídas as primas desacopladas)

= Ingresos totais – Custos totais

= Beneficio sen primas desacopladas, unha vez cubertos todos os custos

Beneficio empresarial II (excluídas as primas desacopladas)

- = Ingresos totais – Custos totais + Primas desacopladas (imputadas pola porcentaxe da superficie forraxeira)
- = Beneficio con primas desacopladas, unha vez cubertos todos os custos

Limiar de rendibilidade I (sen o custo da cota)

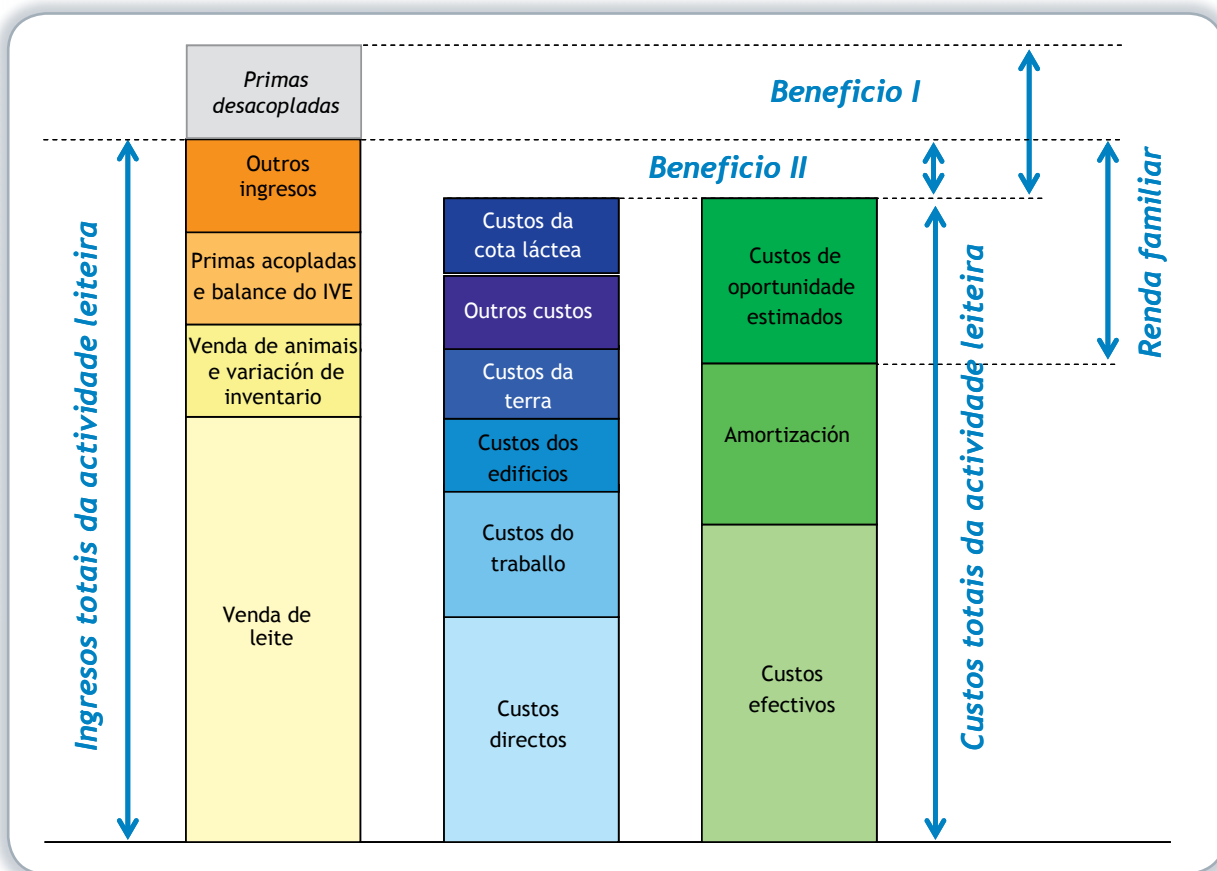
- = Custos totais – Custos estimados – Arrendamento da cota e supertaxa – Ingresos non procedentes do leite
- = Prezo do leite que cobre os custos efectivos e as amortizacións, sen o custo da cota.

Limiar de rendibilidade II (sen o custo da cota)

- = Custos totais – Custos da cota (arrendamento, supertaxa e custo de oportunidade da cota) – Ingresos non procedentes do leite
- = Prezo do leite que cobre todos os custos, sen o custo da cota.

Remuneración do traballo (excluídas as primas desacopladas)

- = Beneficio empresarial + Custos de persoal + Remuneración estimada da man de obra familiar /Horas traballadas totais
- = Remuneración potencial da hora de traballo

7.4.3. Tipos de cambio

Utilizáronse os seguintes tipos de cambio (1 Euro =unidades da moeda nacional)

País e moeda			2004	2005	2006	2007	2008	2009
Zona Euro	EUR		1	1	1	1	1	1
República Checa	CZK	Coroa checa	31,89	29,78	28,34	27,77	24,95	26,44
Dinamarca	DKK	Coroa danesa	7,44	7,45	7,46	7,45	7,46	7,45
Hungría	HUF	Florín	251,66	248,05	264,26	251,35	251,51	280,33
Polonia	PLN	Novo zloty	4,53	4,02	3,90	3,78	3,51	4,33
Rusia	RUB	Rublo ruso					36,42	44,14
Suecia	SEK	Coroa sueca	9,12	9,28	9,25	9,25	9,62	10,62
Suíza	CHF	Franco suízo	1,54	1,55	1,57	1,64	1,59	1,51
Ucráina	UAH	Hryvna	6,61	6,39	6,34	6,92	7,71	10,87
Reino Unido	GBP	Libra esterlina	0,68	0,68	0,68	0,68	0,80	0,89
Australia	AUD	Dólar australiano					1,74	1,77

Fonte: EUROSTAT 2010, Banco Nacional de Ucraína, Banco Nacional de Rusia

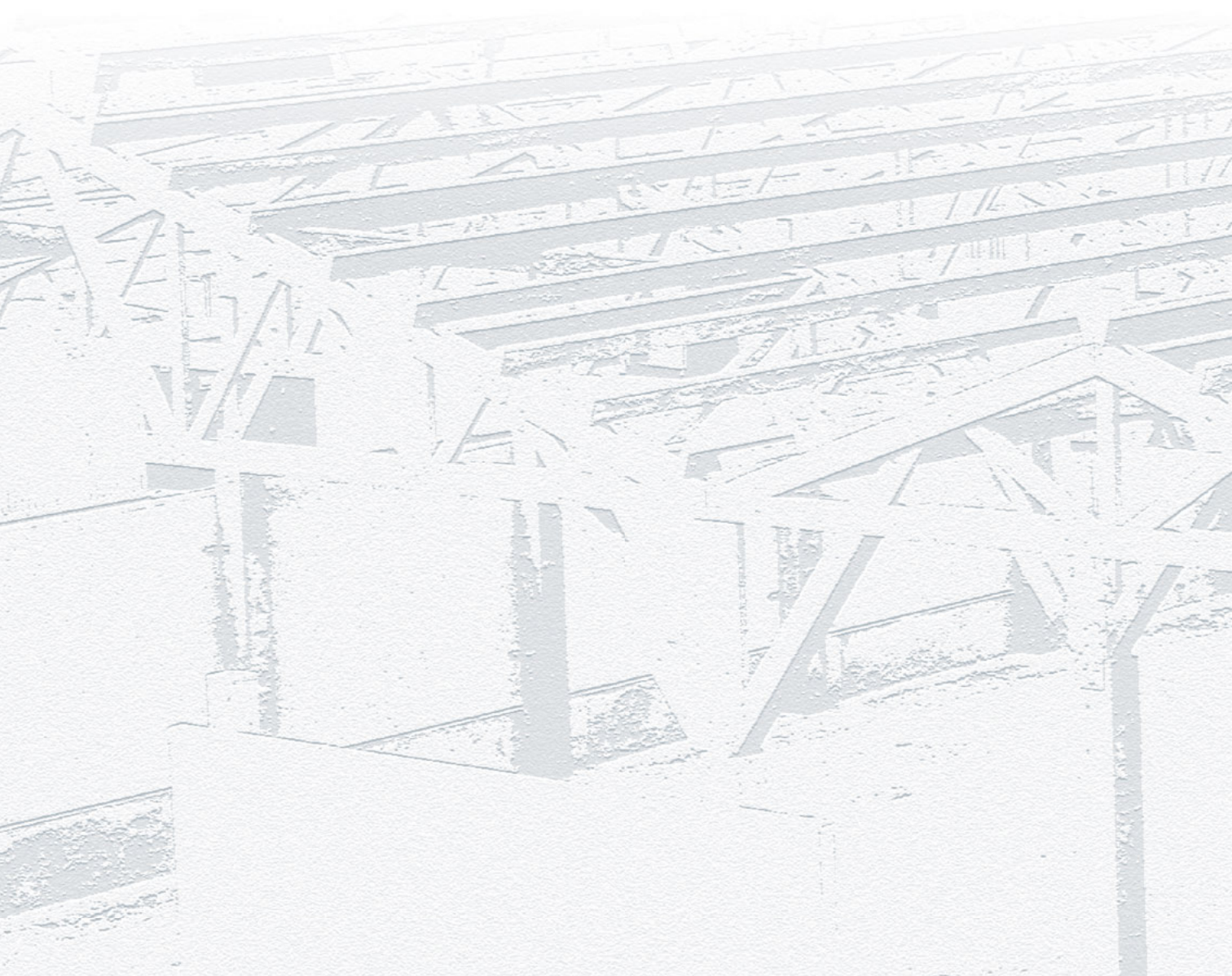
7.4.4. Salarios

Utilizáronse os seguintes custos laborais por hora (custos non salariais incluídos) para estimar a remuneración da man de obra familiar

País e moeda		2004	2005	2006	2007	2008	2009
Zona Euro	EUR	Salario por hora					
Alemaña Oriental	EUR	12,0	12,1	12,2	12,4	12,6	12,9
Alemaña Occidental	EUR	16,0	16,1	16,3	16,5	16,8	17,2
Austria	EUR	11,8	11,8	11,8	11,8	11,8	11,8
Bélxica	EUR	13,4	13,8	13,9	14,1	14,5	14,5
Eslovaquia	EUR	3,1	3,2	3,4	3,8	4,2	4,4
España	EUR	11,1	11,4	11,9	12,4	13,0	14,0
Francia	EUR	14,0	14,0	14,0	14,0	14,5	14,8
Holanda	EUR	18,0	18,0	18,0	18,0	18,3	18,5
Irlanda	EUR	10,0	11,0	13,9	14,0	13,0	11,0
Italia	EUR	10,0	10,1	10,2	10,3	9,2	9,2
Luxemburgo	EUR	15,0	15,0	15,0	11,5	15,0	
Zona non Euro		Salario por hora					
Dinamarca	DKK	150,0	150,0	150,0		150,0	180,0
	EUR	20,2	20,1	20,1		20,1	24,2
Eslovaquia	SKK	125,0	125,0	125,0	128,9	130,6	130,6
	EUR	3,1	3,2	3,4	3,8	4,2	4,2
Hungría	HUF	850,0	900,0	920,0	930,0		
	EUR	3,4	3,6	3,5	3,7		
Polonia	PLN	6,9	7,2	7,5	7,5	8,0	12,0
	EUR	1,5	1,8	1,9	2,0	2,3	2,8
Reino Unido	GBP	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
	EUR	14,7	14,6	14,7	14,6	12,6	11,2
República Checa	CZK		129,0	129,0	130,0	132,0	132,0
	EUR		4,3	4,6	4,7	5,3	5,0
Suecia	SEK	171,0	174,5	173,1	184,0	192,0	200,0
	EUR	18,7	18,8	18,7	19,9	20,0	18,8
Suíza	CHF	25,0	26,0	26,0	26,0	27,0	28,0
	EUR	16,2	16,8	16,5	15,8	17,0	18,5
Ucráina	UAH				7,5	7,6	7,6
	EUR				1,1	1,0	0,7

Fonte: EDF STAR Team

CONCLUSIONES

Despois da excepcional suba de 2007, o prezo do leite non deixou de descender ata xullo de 2009, ano en que experimentou unha lixeira recuperación que non chegaría alcanzar o nivel de 2006. O prezo medio anual de 2009 foi un 24,8% inferior ao de 2008 e entre decembro de 2007 e o mesmo mes de 2009 o descenso foi do 37,9%. Esta tendencia é semellante á do resto de Europa.

Esta caída do prezo do leite é a razón fundamental dos pésimos resultados económicos de 2009, malia ter diminuído os custos variables nun 18,1%, o custo de produción nun 12,3% e os custos totais nun 10%. Os custos fixos aumentaron e os de oportunidade permaneceron relativamente estables. Dentro destes, os relativos á terra e capitais propios reducíronse, mentres os do traballo familiar aumentaron. A diminución dos ingresos totais nun 15,5% provocaría a baixada da marxe neta nun 23,5% e do beneficio nun 42,4%.

O máis salientable é a evolución do consumo de concentrado e do rendemento leiteiro que mostra como unha redución do primeiro non ten por que supor unha baixada do segundo. Así, mentres en 2005 se consumían 2.990 kg/vaca para un rendemento de 8.336 L/vaca, en 2009 obtivéronse 8.645 L/vaca con 2.982 kg/vaca, pasando a relación entre consumo de concentrado e produción de leite de 360 a 340 g/L nese período.

Os resultados amosan que para a rendibilidade dunha explotación é tan importante o control dos custos de produción como o prezo do leite ou os ingresos. A diferenza entre o produto bruto do grupo de cabeza e o de cola é de 3,78 €/100 L, mentres a existente entre o custo de produción de ambos os dous grupos se eleva a 11,38 €/100 L.

As explotacións que reduciron os seus custos consumían máis concentrado, tiñan un rendemento leiteiro máis alto e unha peor relación entre consumo de concentrado e produción de leite, o que indica que na súa redución do custo de alimentación incidíu tanto o menor prezo do concentrado como o aumento do volume de produción.

A maioría dos gandeiros tratou de limitar os seus custos, mais non todos foron capaces de facelo sen perder eficiencia produtiva. As explotacións que reduciron custos foron capaces de incrementar o rendemento leiteiro e manter a carga gandeira diminuíndo o consumo de concentrado; mentres as que incrementaron os custos, reduciron o rendemento por vaca e o consumo de concentrado e elevaron a carga gandeira. Con todo, a relación entre consumo de concentrado e produción de leite nas que reduciron custos é peor que nas que os aumentaron.

A diferenza cos resultados dos anos anteriores, as explotacións de cabeza son máis intensivas e con maior volume de produción que as de cola. Iso non significa que nun período de descenso do prezo do leite, os sistemas intensivos resistan mellor, senón que as explotacións ben xestionadas son as que mellor pasaron a situación, e que en determinadas condicións aumentar a intensificación pode contribuir á utilización óptima dos recursos dispoñibles.

O número de vacas, a superficie e a carga gandeira das explotacións galegas apenas variaron respecto ao ano anterior. O rendemento leiteiro experimentou un lixeiro incremento que se plasmou no aumento da produción de leite por unidade de superficie e da produción comercializada por explotación. O efecto combinado dunha leve redución do consumo de concentrado por vaca co incremento do rendemento leiteiro permitiu a mellora da relación entre consumo de concentrado e produción de leite.

A caída do prezo do leite e o aumento continuado do prezo do concentrado, malia o descenso deste en 2009, levou a relación entre o prezo do leite e o do concentrado a mínimos históricos (1,05).

A comparación no ámbito europeo mostra que as explotacións galegas son de menor tamaño que a media e de inferior rendemento por vaca; mais a súa elevada carga gandeira permítelle unha produción maior de leite por unidade de superficie. Esa alta densidade gandeira aséntase nunha superficie forraxeira na que os prados ocupan o 58%, o que exige un elevado consumo de concentrado e supón un elevado custo da alimentación do gando, ao que se xuntan uns gastos en sanidade e reprodución animal tamén máis altos. Aínda que os custos directos e os totais das explotacións galegas foron superiores aos da media europea, o prezo do leite e os ingresos totais, tamén o foron. O resultado é unha renda familiar e unha retribución do traballo superiores, mais uns beneficios e un limiar de rendibilidade lixeiramente inferiores que os da media.

A diminución do prezo do leite e dos ingresos totais afectou todos os países e só o grupo de cabeza constituído polo 25% das mellores explotacións da EDF logrou ter beneficio en 2009. En todas partes se tratou de reducir os custos, mais o seu descenso foi insuficiente para compensar a diminución dos ingresos.

As explotacións que incrementaron os seus custos sufriron unha redución da renda familiar, do beneficio e da retribución ao traballo en todos os países, e entre as que os reduciron, só as francesas lograron aumentar a renda familiar e a retribución do traballo, mais non puideron impedir a baixada dos beneficios.

As explotacións galegas da EDF tiveron un bo comportamento en relación coas doutros países: reduciron o consumo de concentrado nun 10,8%, os custos directos nun 13,7% e os totais nun 6,5%, o que lles permitiu mellorar os limiares de rendibilidade.

A información dispoñible sobre a produción ecolóxica de leite é moi escasa, o que limita as posibilidades de comparación, pois a heteroxeneidade das explotacións é maior que nas convencionais. Un trazo común ás explotacións ecolóxicas é que os seus ingresos, derivados do mellor prezo do leite, son superiores aos das convencionais.

En xeral, os custos da produción ecolóxica son máis altos. Porén, aquelas explotacións que producen parte dos alimentos para os animais poden ter custos directos semellantes e mesmo inferiores aos das convencionais. Só en casos excepcionais, os resultados das explotacións ecolóxicas son superiores aos das convencionais.

A única explotación ecolóxica galega presente na análise é a que recibe un prezo máis alto polo leite e a que ten maiores ingresos, mais os seus custos tamén son os máis elevados. Só supera ás convencionais na renda familiar.

galicia

XUNTA
DE GALICIA